

S
L
O
V
E
N
S
K
O

D
E
K
L
E

DUHOVNO ŽIVLJENJE
LA VIDA ESPIRITUAL
THE SPIRITUAL LIFE
N U M E R O 1 1 4
B U E N O S A I R E S
F E B R U A R 1 9 3 7

Če Ti v naši današnji številki ni kaj všeč, ali če z našim Duhovnim življenjem tudi sicer nisi zadovoljen, Te prosimo, da nam sporočiš svoje cenjeno mnenje, katero bomo upoštevali, če bo le kako mogoče.

Če se Ti zdijo nasprotno dobre misli, ki jih razvijajo v našem listu razni naši sodelavci, Te prosimo, da nam ravno tako sporočiš. In svetuj nam, kako bi napravili to našo revijo še boljšo, še privlačnejšo in še po'nejšo. Taka je namreč naša želja.

Omeni Duhovno življenje svojim prijateljem in znancem in jim revijo priporoči, če se Ti zdi priporočila vredna, preskrbi nam novih prijateljev in naročnikov, ker bo revija toliko boljša, čim več bomo imeli prijateljev, sodelavcev in naročnikov.

Naroči revijo svojim v starem kraju. Za majhno žrtev jim boš napravil veliko veselja.

Skrbno hrani vse številko Duhovnega življenja, ker imajo njihovi članki in razprave stalno vrednost.

Današnje številke imamo še nekaj izvodov v zalogi in jih pošiljamo za trideset centavov kamorkoli v Ameriko, Severno in Južno, v Evropo pa za štirideset centavov. Vsaka slovenska deklé bi je bila vesela. Pa še marsikdo drugi. Napravi jim to veselje kar Te stane samo trideset centavov, pošlji nam čimprej znesek v znakah, svedca s točnim naslovom kam naj list pošljemo.

List izdajamo v razmeroma zelo visoki nakladi in bomo vedno ohranili tako nizko naročnino, da jo bo zmgel vsak naš izseljenec in izseljenka. V številne bolnice v Argentini in drugod pošiljamo po nekaj izvodov brezplačno. Naše cenjene prijatelje, ki simpatiziro z našo akcijo, in ki jim je mogoče, vljudno prosimo, naj nas tudi tako podprejo, da prispevajo v naš tiskovni sklad.

Pomagajte nam delati dobro!

Uredništvo in uprava

CASEROS 2780

Buenos Aires

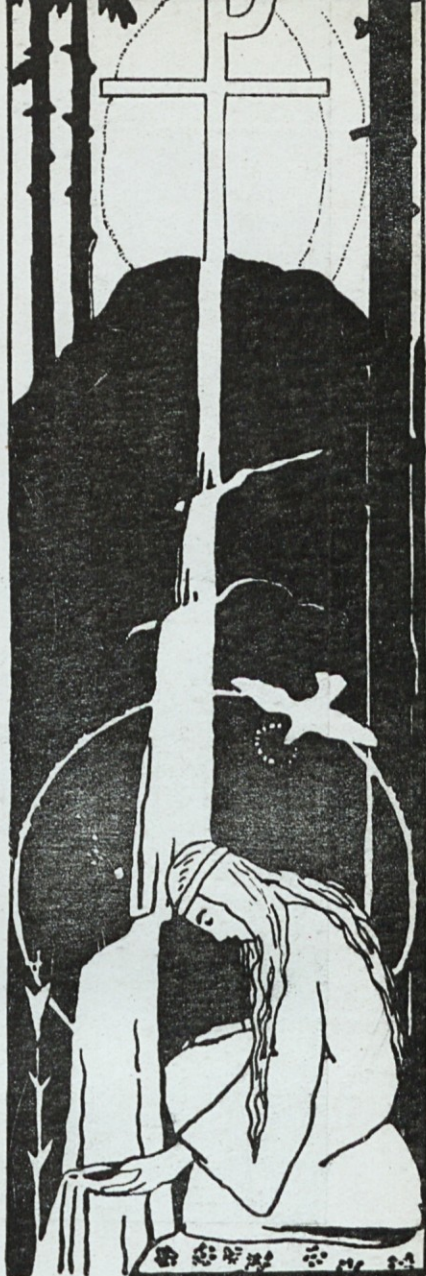
FOTO SAVA

SAN MARTIN 608

Imenišče Tucuman

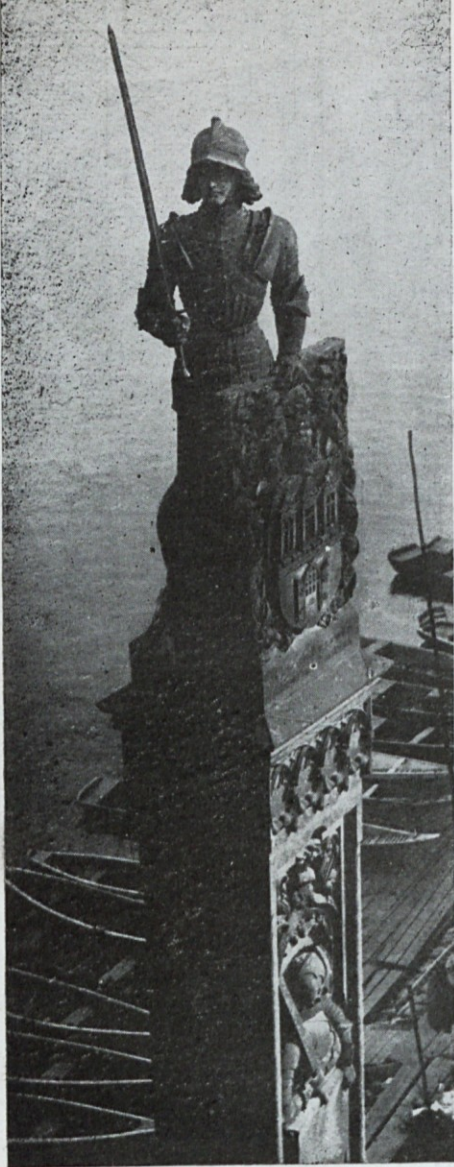
Domov ne moreš. Vsaj verno svojo sliko lahko pošlješ. Oglasi se pri nas! --- Fotografije vsake velikosti. Povečave. --- Razvijanje. Hitro in točno. Po slovensko.

- 1 P Ignacij (Ognjeslav), škof, mučenec.
 2 T Svečnica. Darovanje Gospodovo *
 3 S Blaž, škof, mučenec; Oskar, škof.
 4 Č Andrej K., škof; Janez Brit., muč.
 5 P * Agata, devica, muč.; Alhuin, škof.
 6 S Doroteja, devica, muč.; Tit, škof.
 7 N **Tretja postna nedelja. evangelij: Jezus ozdravi slepca (Lk 18, 31-41), evangeliska misel: Čista vera odpre duši oči, da vidi skrivnosti božjega kraljestva. Slovenska božja služba: maša ob 12 11 h na Saavedri in večernice ob 12 5 h na Paternalu.**
 8 P Janez Matajski, sp.; Juvencij, škof.
 9 T Pust. Apolonija, d., m.; Ciril Aleks.
 10 S ** Pepelnica. Sholastika, d.; Sotera
 11 Č Lurška Mati božja. Adolf, škof.
 12 P ** Obletnica kronanja pap. Pija XI.
 13 S Katarina R., dev.; Gregorij II. p.
 14 N **Prva postna nedelja, evangelij: Jezus trikrat skušan (Mt 4, 1-11), evangelijska misel: Nad vsakogar morajo priti skušnjave, zmagal pa jih ne boš drugače, kakor z božjim orožjem. — Slovenska božja služba: maša na Avellanedi, večernice na Paternalu.**
 15 P Favstin, mučenec; Jordan, spozn.
 16 T Julijana, muč.; Onezim, škof, muč.
 17 S Kvatre. Frančišek Kle; Greg. X.
 18 Č Simeon, škof, m.; Flavijan, škof.
 19 P Kvatre. Konrad, pušč.; Julijan.
 20 S Kvatre. Sadot, škof, in tovariši.
 21 N **Druga postna nedelja, evangelij: Jezus se na gori izpremeni (Mt 17, 1-9), evangelijska misel: Ne v hrupu sveta, ampak v samoti se nam razodeva Bog. — Slovenska božja služba: maša ob 10 h na Paternalu, večernice ob 4 h na Avellanedi.**
 22 P Sv. Petra stol v Ant.; Marjeta K.
 23 T Peter Dam., uč.; Romana, dev.
 24 S * Matija (Bogdan), ap.; Sergij, muč.
 25 Č Valburga, dev.; Feliks III., p.
 26 P ** Matilda, d.; Viktor (Zmagoslav)
 27 S Gabriel od žal. M. b.; Baldonir.
 28 N **Tretja postna nedelja, evangelij: Jezus izžene hudiča (Lk 11, 14-28), evangelijska misel: Kdor ni s Kristusom, je zoper njega. — Slovenska božja služba: v Berisso poleg La Plate ob 11 h maša in ob 4 h večernice.**

Februar
1937

* vzdržnost mesnih jedi, ** strog post.
 Veljavno samo za lat. Ameriko in Španijo.

Opazovavec

Z novim letom sta se združila oba buenosajreška slovenska tednika Novi list in Slovenski tednik v eno samo tečensko glasilo z imenom Slovenski list. To združitev po züravljamo tudi mi in želimo Slovenskemu listu obilo uspehov. Naslov uredništva in uprave je: Calle Cesar Díaz 1657. Naročnina letno \$ 6.—, za inozemstvo dva dolarja in pol.

LEPO uspelo božičnico je priredil v svojih prostorih Tabor in posebno razveselil številno izseljensko dečo, ki je bila bogato obdarovana.

NA Silvestrovo je priredila Prosveta domačo zabavo z burko. Dva gluha.

SILVESTROVALI so tudi v Taboru in v domu Gospodarskega podpornega društva Villa Devoto. Ljudski oder je silvestroval v dvorani Italia Unida.

BOŽIČNE oziroma novoletne prireditve v manjšem obsegu so imele naše kolonije v Rosario in Cordobi, pa tudi drugod.

LJUDSKI ider je ponovil meseca decembra ljudsko igro Voda.

OTROŠKO prireditev je imelo G. P. D. Villa Devoto dne 24. januarja.

SKUPEN piknik sta priredila Tabor in Prosveta v San Isidro. Udeležilo se ga je blizu 200 naših ljudi.

GOSPOD minister dr. Izidor Cankar je sklical sestanek za organiziranje jugoslovanskih šol med izseljenci v Buenos Airesu in J. Ameriki. Povabilu so se odzvale vse jugoslovanske organizacije. Na sestanku dne 30. januarja so izvolili začasen odbor, ki naj sestavi pravila in vse pripravi za širšo organizacijo, katere skrb bodo naše šole in šolski tečaji povsod po Argentini, kjer je naseljenih več naših ljudi. Teга pripravljalnega dela se udeležujejo vsa jugoslovanska, hrvaška, srbska, slovenska društva, iz vzhodni Domobran in Ljudski oder.

GOSPOD David Doktorič se je zaradi časno preselil v Montevideo (Uruguay), kjer se prav dobro počuti. Stanuje v predmestnem župnišču calle José Ellauri 408. Želimo, da se mu čim prej posreči dobiti za Montevideo posebnega, stalnega jugoslovanskega izseljenskega duhovnika, sam pa se vrne zopet v Buenos Aires, kjer ga pogrešamo.

PRAV za Božič je izšel dvajseti in zadnji zvezek Cankarjevih zbranih spisov, ki jih je uredil, izvzemši zadnjega, pisateljev bratranec in naš današnji opolnomočeni minister in poslanik dr. Izidor Cankar. Vsak zvezek vsebuje poleg prvotnega pristnega pisateljevega besedila izčrpen urednikov uvod in obilico književno - zgodovinskih opomb, ki nam pomagajo boljše razumevati našega velikega pisatelja in njegovo delo in kažejo, kako tesno da je bil povezan z življenjem in usodo slovenskega ljudstva, iz katerega je izšel in za katerega je živel. Šel je daleč, moremo prav pregledati ogromno Cankarjevo literarno delo. V marsičem bomo mogli razumeti velikega pisatelja samo na podlagi teh dragocennih uvodov in opomb. Teh dvajset debelih in elegantnih knjig dela čast pisatelju uredniku, založnici in malemu slovenskemu narodu, o čigar notranji moči in duhovnem poletu je prav teh dvajset zvezkov kar najbolj zgovorna priča.

V slovenski domovini izhajajo danes 5 dnevnikov (Slovenec, Slovenski dom, Jutro, Slovenski narod in Jutrov večernik; Marušičev Glas naroda je tekom leta prenehal izhajati). Poleg dnevnikov izhajajo domovina, 26 tednikov, 15 štirinajstidnevnikov, 117 mesečnikov in nekaj revij, ki izhajajo manj kakor vsak mesec. Zlasti nekatere mesečne revije imajo visoko znanstveno ali umetniško vrednost in delajo čast razmaroma malemu slovenskemu narodu in njegovemu duhovnemu stremljenju. Ravno tako dnevno časopisje, posebne oba največja in vodilna dnevnik Slovenec in Jutro, ki sta sicer po obliki kapitalnih in

tehnik manjša in morata biti, kar je razumljivo, veliko skromnejša kakor veliko tukajšnje dnevno časopisje, po vsebini pa sta brez dvoma bogatejša.

CELJSKA Moborjeva družba bo izdala prihodnje leto šest knjig, ki bodo veljale v vezanem molitvenikom vred samo štiri pese. Kdor bi želel imeti molitvenik nevezan, plača celo samo tri pese in pol. Naročniki, katerim bo treba poslati knjige po pošti (priporočno), naj prilože še 50 cts. za poštnino. Naročnino sprejema do dne 20. februarja poverjenik Frane Lakvar, bančni uradnik, Warnes 2215,2, ali pa: Banco Germanico, L. N. Alem 150. Kar najbolj priporočamo.

ILUSTRIRAN tednik brez imena je izšel v Ljubljani. Za najboljši naslov razpisuje nagrado Din 500.— Izhajal bo kot priloga nedeljskega Slovenca, ki velja s to prilogo vred letno Din 164.— ali \$ 13.— Dnevni Slovenec velja za inozemstvo Din 480.— ali \$ 37.50.

KRŠČENI so bili v Buenos Airesu: Irma Otilija Škabar, Nélida Elvira Jager, Helena Mihelj, Aleksij Trešč. Mladim novim krščencem želimo vso srečo na potiskozki življenje!

POROČILI so se v Buenos Airesu: Romana Koradin in Liberaf Tavčar, Kristina Trček in Tomaž Trček, Pavla Nemanč in Staniko Bežek. Bilo srečno!

GENERALNI konzulat misli jugoslovanska vlada v najkrajšem času obnoviti v Sao Paulo (Brazilija). Je res potreben, saj nimamo v Brasilu nobenega diplomatskega zastopstva, čeprav je ta država velika kakor vsa Evropa z Rusijo vred in živi v njej blizu 50.000 naših ljudi.

D prevrata do konca leta 1936 je bilo v naši domovini Jugoslaviji zgrajenih in izročeni pro-

metu 1.475.7 km. novih železniških prog. V same železniške proge je bilo investiranih okoli tisoč pet sto milijonov dinarjev. Mnoge dalje proge so trenutno v gradnji.

JUGOSLOVANSKI izseljenci v Severni Ameriki so uredili v mestnem parku Clevelanda, ameriške Ljubljane posebn Jugoslovanski kulturni vrt, za katerega je mestna uprava brezplačno odstopila prostor. Poleg srbskih in hrvaških kulturnih delavcev, škofov Strosmayerja in vladike Petroviča, so postavili v Jugoslovanski kulturni vrt tudi kipe ameriškega slovenskega misijonarja škofa Friderika Baraga, pisatelja Ivana Cankarja in pesnika Simona Gregorčiča. Sedaj se bližajo koncu zaključna dela te naše največje kulturne ustanove v Združenih državah, ki je povzročila toliko skrbi in toliko hude krvi.

NAŠ rojak Frank Lauše je bil z ogromno večino izvoljen za sodnika vrhovnega ameriškega sodišča v Clevelandu. Castitamo!

SLOVENSKI mestni svetnik v Clevelandu Anton Vehovec v veliki meri odloča o usodi tega ameriškega velimesta, ameriške Ljubljane. V mestnem svetu imajo namreč republikanci 15 sedežev, demokraci 14 in demokrati disidentni, ki jih vodi gospod Vehovec, 3 sedeže. Ker je nasprotje med demokrati in republikanci nepremostljivo, je Vehovecva skupnica kakor jeziček na tehtnici.

NAŠLI so za 21.650.— dolarjev bankovcev, ki so ravno tisti, s katerimi je plačal znani letalec Lindbergh odkupnino za svojga sina, ki pa so ga kmalu na to našli mrtvega. Skupna odkupnina je znašala 50.000.— dolarjev, od katerih so jih dobili 14.600.— pri Brunu Hauptmanu, ki je bil med tem obsojen zaradi umora Lindberghovega otroka in usmrčen na električnem stolu. Mnogi sedaj dvomijo v Hauptmanovo krivdo in bodo baje proces obnovili.

SLOVENSKI izseljenci v Merlebachu na Francoskem so priredili razstavo slovenskih knjig, ki je sijajno uspela. Zaradi okusnih vezav in ilustracij so pokupili mnogo knjig celo Francozi, ki ne razumejo našega jezika. Ali bi v Buenos Airesu taka razstava ne bila mogoča? Koristna bi bila vsakakor. Kdo se bo okorajžil?

V Ljubljani je v francoskem in nemškem jeziku izšla prva številka lista Regnum Christi, glasila Mednarodne katoliške propagande, katere ustanovitelj je naš sodelavec g. Janez Evangelist Kalan, tajnik pa znani holandski pesnik dr. Feliks Rutten, ki se je seveda vsaj začasno naselil v Ljubljani.

IZSLE so štiri lepe nove slovenske igre: Gregorinov Kralj z neba (sedem znamenj v času rojstva Kristusa Kralja), Delakovi Rokovnjači (romantična odrska zgodba v sedmih slikah), Kuretov Jurij Kozjak (narodna igra v dveh delih in des tih slikah), in Jalenova Lesena peč, norčava burka v treh dejanjih, kakor jo je krstil pisatelj sam. Med našimi buenosajrškimi igralci je izmed naštetih pisateljev pač najbolj znan Jalen, čigar Dom, Srenjo, Brate so igrali z velikim uspehom, in ravno tako dobro poznamo tudi njegovo povest Ovčar Marko, radi bi pa videli tudi njegovo vs svetsko dramo Grobovi, kakor tudi njegovo najnovejšo odrsko delo Lesena peč. Ravno tako opozarjamo na Kuretovega Jurija Kozjaka. Naš sodelavec gospod profesor Kuret je, kakor znano, začetnik novega, mnogo obljubljenega ljudskega igranja in ima brezdvomno velikih zaslug za slovenski oder, vendar njegove zadnje igre ni sprejela vsa kritika s tako pohvalo, kakor njegove druge odrske prireditve. Naročajmo in igrjamo!

ZA praznik nedolžnih otročičev—dne 27. decembra—so bili povabljeni v Beograd, na kraljevski dvor, po trije najboljši in najrevnejši učenci iz vsake banovine, predstavljeni mlademu kralju in

kraljici-materi, in bogato postreženi in obdarovani.

DNE 24. januarja je bila v Beogradu podpisana prijateljska pogodba med Bolgarijo in kraljevino Jugoslavijo. Za pogodbo, ki pomeni v marsičem prelom dosedanje politike med obema državama, velja tako med Bolgari kakor med Jugoslovani veliko navdušenje. Pač pa se čuti vznemirjenje v rumunskem dnevnem časopisju. Radi Dobrudže, ki jo zahtevajo Bolgari zase.

PROSVETNO društvo Slovencev v Beogradu se giblje zelo živahno. Posebno je znan njegov mešani pevski zbor, ki šteje 30 članov in poje vsako prvo nedeljo v mesecu tudi pri slovenski božji službi v Krunski ulici. Dramski odsek, ki ga vodi dr. Karol Faganel, prireja pogoste igre. Največjo pažnjo posveča Prosvetno društvo prosvetnim večerom na katerih se vrstijo deklamacije, petje, kratki odski prizori, zlasti pa predavanja, za katera imajo beograjski Slovenci seveda veliko izbranih moči na razpolago. Druga važna društvena naloga je pomoč številnim slovenskim služkinjam, ki tvorijo v društvu po seben odsek imenovan Slomškova družina, ki se je vsaj finančno tako močno razvil, da lastuje v ulici Vojvode Milenka svoj poseben dekleški dom, ki ga upravljajo mariborske šolske sestre in da pravzaprav samo društvo gostuje v prostorih svojega služkinjskega odseka. V domu imajo tudi slovensko menzo v kateri ima vsak, kdor hoče, po zmerni ceni na razpolago dobro domačo hrano. Tretja važna društvena naloga je knjižnica, ki se je v kratkem času izredno lepo razvila.

PO Dolenjskem slišimo, da nabirajo delavce za Francijo, katerim obetajo bajnih zaslužkov za lahko delo. Ker velikih zaslužkov za lahko delo danes tudi v Franciji ni in ker se vrši nabiranje skrivno in v izredno velikem obsegu, mislimo, da so naše oblasti med tem zadevo že tako temeljito preiskale kakor zasluži.

ZADNJO izseljensko nedeljo se po vsej Jugoslaviji praznovali zelo slovesno. Po vseh šolah so se morala vršiti predavanja o nas izseljencih, po cerkvah so o nas pridigali in za nas melili. Nekaj posebnega so bili ustmeni pozdravi posameznim izseljencem potom ljubljanske radio postaje. Svojeji, ki niso mogli priti na izseljenski večer sami v Ljubljano pred mikrofonom, so proti malenkostni odškodnini (manj kakor en peso) posneli svoje pozdrave na gramofonske plošče in po posredovanju gramofonske plošče "osebno" pozdravili svojece na tujem. Škoda, da smo mi tako daleč, da nas niti ljubljanski radio ne doseže.

VEČ kakor pet milijard ali pet tisoč milijonov dinarjev (natančno 5.181.300.000.—) imajo naloženih incenzemi v jugoslovanska industrijska podjetja in sicer po vrstnem redu največ Francozi, Angleži, Švicarji, Severoameričani, Čehi, Italijani, Avstrijci, Belgijci, Madžari, Švedsi, Holandci in Nemci.

GOSPOD izseljenski komisar v Buenos Aires dr. Kosta Veljanovič opozarja izseljence, naj v njihovem lastnem interesu ne pošiljajo nikdar denarja v običajnih pisemih, kar je zakopito prepovedano, pa tudi nevarno. Brezvestni pismonošci in poštni uradniki jih čestito odpirajo in denar iz njih plenijo. Svojeji ne dōbe potem ne pisma ne denarja. Bodimo previdni.

BČNEGA zbora Rafaelove družbe v Mariboru se je udeležil tudi znani dolgoletni predsednik Slovenskega planinskega društva dr. Tomišek. Misli je, da bo našel velik krog izseljenskih prijateljev, pa je naštel osem moških in troje žena... Drugače pa je občni zbor lepo uspel. Po Tomiškovi izjavi so se razgovarjali kot bratje in sestre. Za predsednika so izvolili bivšega izseljenskega duhovnika v Holandiji, duhovnega svetnika Draga Oberžana, za podpredsednika pa našega sodelavca Ivana Škafarja. Upamo in želimo, da bo razvila ta

nova družbica živahno delo v korist po vsem svetu razkropljenih slovenskih izseljencev.

NAJMLAJSI slovenski župan je najbrže mladi posestniški sin Janko Jerala, župan v Vodicaah na Gorenjskem, star komaj 27 let. Pri zadnjih občinskih volitvah je bil nosilec liste, ki je dobila 337 glasov in 17 odbornikov, združena opozicija pa 84 glasov in enega odbornika. Mlademu županu častitamo!

NAŠ sodelavec g. Leon Lah je z odličnim uspehom končal komercijalni tečaj na višji državni ve čerhi šoli v Buenos Airesu. Častitamo! Naj žive posnemovavci!

JUGOSLAVIJA je štela konec leta 1935 vsoga skupaj 8.738 zadrug in sicer 4.567 kreditnih (de narnih, zlasti hranilnic in posojilnic), 1.901 nabavnih (konsumov). 108 zdravstvenih, 197 mlekarških in sirarskih, 162 vinarske, 117 žitarskih, 29 oljarskih, 38 sadjarskih, 405 živinorejskih, 112 ribarskih, 418 agrarnih zadrug. Te zadruge so združene v razne združene zveze, ki tvorije spet skupno Glavno Zadržno zvezo, katere predsednik je notranji minister dr. Anton Korošec. Najmočnejša zveza slovenskih zadrug je Zadržna zveza v Ljubljani, ki je štela konec leta 1935 666 zadrug - članice s 143.244 člani. Strahovita gospodar ska kriza je najbolj prizadela ravno zadruge. Leta 1935 slovenske zadruge ne same niso napravile nebe nega dobička marveč so končale z majhno izgubo. Leta 1930, pred kri zo, je znašal nasprotno letni čist dobiček skupno nad 5 milijonov dinarjev. Ravno tako je stalno in naravnost katastrofalno padal denarni promet zadrug, ki se je znižal od dobrih petih milijard in pol leta 1930 na pičli dve milijardi in pol leta 1935. Upamo, da se bo v novih razmerah spet dvignilo tudi slovensko zadržništvo.

ELEKTRIFIKACIJA Sloverije pod vodstvom Kranjskih dežel nih elektraru naglo napreduje. Lan-

ske leto so posvetli zlasti elektrifikaciji Dolenjske, ki je bila v tem pogledu res preveč zanemarjena. Napeljali so električno moč in luč v 26 novih občin in so investirali samo za napeljavo žice 6.500.000.— Din. Na Gorenjskem danes že skoro več ne dobite vasi brez elektrike, pa tudi po Dolenjskem in Stajerskem jih je vedno manj.

URBAN Pakiz iz Dolenje vasi pri Ribnici je v gostilni resno trdil in razlagal, da je polovica ribniških občinskih odbornikov neumnih. Občinski odbor je za to obrekovanje in kruto žalitev hitro zvedel, pretresal zadevo na svoji prvi sledeči seji in sklenil, da bo zahteval zadoščenja. Spretni Urban se je zbal in je dal že prihodnjo nedeljo oklicati, pred cerkvijo, da polovica ribniških občinskih odbornikov ni neumnih.

JUGOSLOVANI, ki so se izselili iz domovine po 1. decembru 1918, ostanejo državljani kraljevine Jugoslavije z vsemi pravicami in dolžnostmi tudi če so si pridobili državljanstvo kake druge države, razen če so prosili za izbris iz državljanstva in jim je bil izbris dovoljen. Za morebitni izbris je treba prositi pri pristojnem poslanstvu ali konzulatu. Važno je pripomniti, da smatra jugoslovanski zakon tudi v tujini rojne sinove naših državljanov za jugoslovanske državljane, čeprav določa drugače zakon države v kateri so se rodili. Tudi v tujini rojeni sinovi jugoslovanskih državljanov so dolžni služiti na primer vojaški rok in morejo imeti ob svojem morebitnem povratku v domovino znatne sitnosti, če niso pri pristojnem poslanstvu pravočasno uredili svojih osebnih zadev.

VELIKA javna gradbena dela iz eno milijardnega posojila so se začela po vsej kraljevini Jugoslaviji. Samo za nove ceste na Slovenskem bodo perabili 28 milijonov dinarjev, za katere so že za katere so načrti že izdelani in dela že odana, bodo perabili 28 milijonov

dinarjev. Poleg tega delajo načrte za moderne nove ceste iz betona in šrobnih kock v skupni dolžini 504 kilometre. Ker je treba prišteti k tem državnim investicijam se dela iz banovinskega in občinskih proračunov, računajo, da bo letos konec brezposelnosti v Sloveniji.

MESTO socialne referentke so ustanovili pri ljubljanski mestni policiji in je bilo podeljeno juristiki g. Danici M. Liharjevi. Pod njeno nadzorstvo spada mladina, ki se potepa po mestu, berači, zahaja v slabo družbo in je izpostavljena vsakoršni nevarnosti. Gospodična bo posredovala, da bo sprejeta taka mladina v razne dobrotne zavode. Pri njej iščejo nasvetov nezakonske matere katerim očetje nočejo plačevati oskrbnin, alimentacij, nadalje družinske matere katerim upravljajo možje premoženje ves svoj zaslužek, one pa nimajo s čim bi skrbele za družino, nadzorstvo nad ženskami slabega obnašanja, beračicami, delomržkinjami itd.

SKLICAN je sestanek za slovensko šolo v Villa Devoto in sicer v soboto dne 14. februarja ob 7 h zvečer v prostorih GPD.

SESTANEK slovenskih staršev iz Floride, Saavedre, Villa Martelli v nedeljo 15. februarja ob 6 zvečer na Saavedri.

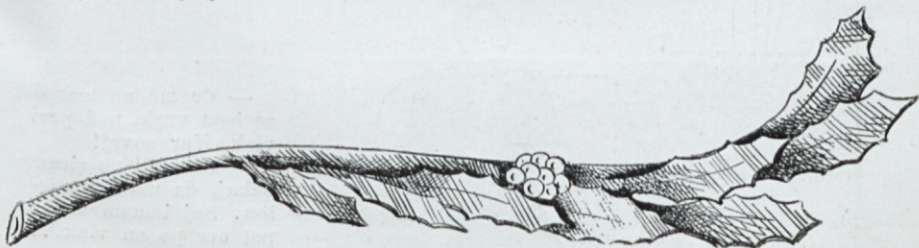
NEKAJ nad 33 milijonov dinarjev (33.119.873 din) so lansko leto pokadili v Ljubljani. Daleč največ so izdali ljubljanci za cigarete slabših vist, zlasti cigaret imenovanih Drava. Zanimivo je, da izumirajo viržinkarji, dočim so čikarji in nosljarji že skoraj izumrli,

vendar so počikali skupno še 1.306 kg klobas za žvččenje in ponosljali 842 kg tobaka za šnofanje. Vsa Slovenija sodijo da je izdala lanske leto za tobak svojih sto petdeset milijonov dinarjev!

NA svetovno razstavo v Paris bodo šli naši slavni dolenski ribenčani kazat in učiti kako se izdeluje suha roba. To povabilo je dobila njihova zadruga v kateri so uelanjeni izdelovalci in prodajalci suhe robe in ki je imela te dni svoj občni zbor, na katerem je spet izvolila za svojega predsednika g. župnika Skuija. Občnega zbora se je udeležilo 250 članov, kar je lepo znamenje ribniške zavednosti.

BUENOSAJRESKI vele mestni promet je zahteval tekem meseca januarja 1937 22 smrtnih žrtev in 547 ranjencev, torej za spoznanje več kakor druge meseca v letu.

ŠE pred sto leti ni imel slovenski jezik v javnem življenju in po avstrijskih državnih uradih, tako rekoč nobene veljave. Stolico za slovenski jezik so ustanovili šele leta 1812 na vseučilišču v Gradu, vendar ni bil pouk za nikogar obvezen. Leta 1827 je izšel cesarski ukaz, ki je zahteval znanje slovensščine od uradnikov, ki so prišli v neposreden stik z ljudstvom, dočim je bilo notranje uradovanje državnih uradov prav za prav tja do konca vojske nemško. Leta 1845 so slovenski rodoljubi z velikim veseljem sprejeli vest, da je učenje slovensščine zapovedano vsem mladim duhovnikom. Še ob koncu vojske je bila škofijska gimnazija v St. Vidu nad Ljubljano edina popolna slovenska srednja šola na svetu.

— Kadar naredim kakšno neumnost, se nasmejem prav od srca...

— Ja, prijatelj, potem se pa smeješ kar naprej...

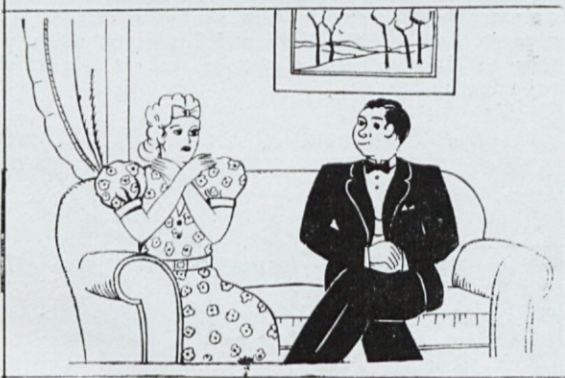
Gostilniški gost: Natak! Ta porcija je vendar sramotno majhna!

Natak: To se vam zdi, gospod. Povečali smo namreč obednico in samo zato se vam zdi sedaj porcija majhna.

— Se mi zdi, da si nekam pobit, prijatelj. Kaj pa ti pravzaprav je?

— Kaj bi ne bil pobit, ko pa se ne morem več spomniti ali mi je rekla žena naj spijem dva vrčka piva in se vrnem ob desetih domov, ali pa da naj spijem deset vrčkov in se vrnem ob dvch.

— Če me ne maraš, se bom vrgla pod prvi vlak. Kar povej!

— Ne bodi no sitna. Čakaj, da malo pomislim. Saj imamo vsake pol ure po en vlak...

**S
L
O
V
E
N
S
K
O**

Venček na glavi se
bliska ti iz kitice
rožic zelenih,
SLOVENSKO DEKLE!

Lilija, vrtnica,
mila ti šmarnica
licice krasi,
SLOVENSKO DEKLE!

Zala ko rožica,
srca pobožnega,
bistre glavé je
SLOVENSKO DEKLE!

Kakor vijolce cvet,
razveseljuje svet,
modro, ponižno
SLOVENSKO DEKLE!

**D
E
K
L
E**

Lepo ko angeli
v cvetu nedolžnosti
sladko prepeva
SLOVENSKO DEKLE!

Dokler človeški rod
biva, po zemlji hod',
bode slovelo
SLOVENSKO DEKLE!

Kako je s Teboj, dekle?

Dokier ste mlade, ste seveda cvetoče, če ste le zdrave. In marsikatera se rada pogleda v ogledalce, pa si misli zadovoljno: nisem napačno dekle!

Gotovo je tudi telesna lepota dar božji, katerega smeš **biti** vesela. Veste pa, da čednost ne cvete na licih, na koži, **marveč** nekje drugod. Glavna stvar pri človeku ni vnanjost. **To je le** lupina človekova. Jedro je, kakor povsod, tako še prav posebno pri človeku, znotraj. Jedro človeka je srce ali duša. **Vprašanje** je torej, če je tudi ta cvetoča in lepo dišča...

Kakšne ste torej, slovenske dekleta?

Ni dvoma: mnogo krasnih rožic, pridnih deklet, raste in razveseljuje božje oko po slovenskih gorah in poljanah. **Neštete** tisoče jih je, kakor spomladi cvetja po travniku. **In te** dobre slovenske dekleta so veselje in čast naše domovine.

Ali so pa take vse?...

Cvetice so različne lepote: zelo lepe in manj lepe, **mazadnje** pa tudi take, ki niso kaj lepe. Tako je tudi z ljudmi in nič **dru-**gače ni z dekleti. Vse vrste jih imamo: dobre in manj **dobre**.

Po vrtovih pa rastejo večsili celó zeli, ki niso nič **razveselji-**ve: osat, koprive, trnje... Pa ne da bi bila ti kopriva — kaj?... O, menda vendar ne!

S r c e.

Tam notri sredi tvojega telesa je neka posodica. V **tisti** posodi vedno vre... Zmiraj se nekaj kuha v nji, večkrat v njej **ki-**pi, večsili tudi prekipi... Kakšna posodica bo neki to? Saj veš, kaj mislim. Ta posodica je tvoje — srce.

Srce neprestano **deluje**: ~~ker srca~~ vase in jo **zopet** oddaja na-
prej. Če bi srce za malo časa zastalo, nastopi smrt. **Kdor** je v

SLOVENKA V NARODNI NOŠI

srce zadet, je zgubljen. Iz tega se vidi, da ima srce v človeškem telesu in človekovem življenju silno veliko vlogo.

Srce velja za sedež občutkov. Veselje in žalost, strah in up, hrepenenje in bojazen, ljubezen in sovraštvo, tahi in podobni občutki napolnjujejo srce. Zato pravimo: veselo srce, žalostno srce, lahko srce, težko srce, gorko srce, goreče srce, ljubeče srce, — pa tudi trdo, mrzlo, sovražno srce.

Kakšno je pa tvoje srce? Ali kje je? Za kaj živi, za kaj gori, po čem hrepeni, kaj ga veseli?

Nekje je zapisano: "Kjer je tvoj zaklad, tam je tvoje srce". Kar človek ceni in ljubi, na to misli, po tem hrepeni, okoli tega se rade sučejo njegove misli in želje, za to bije njegovo srce. Kje je pa tvoj zaklad? Kaj te veseli?... Povej mi, kaj te veseli, in povem ti, kakšna si!

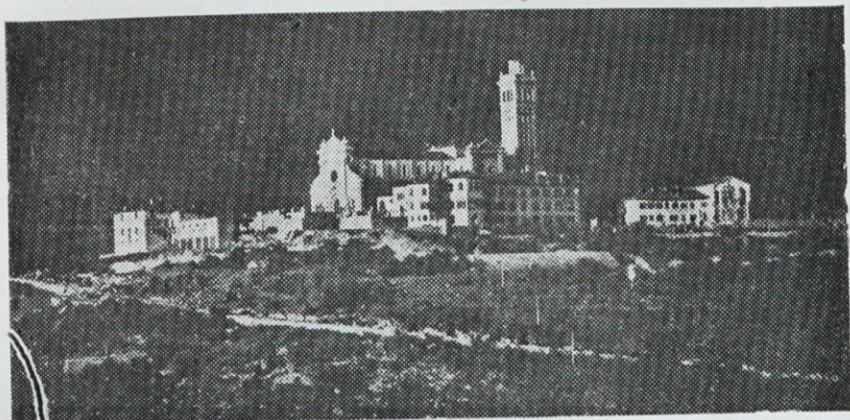
Če se ne motim, te poznam; zdi se mi, da sem te že velikokrat videl. Veseli te tvoje delo, s katerim imaš opraviti. In potrebno je, da te tvoje stanovsko opravilo veseli, če ga hočeš dobro opravljati. Veselijo te kravice v hlevu, če imaš morda ž njimi opravka, še bolj pa telički. Veseli te šivanka ali kuhalnica, če je orodje tvojega poklica. Veselijo te cvetice, ki jih imaš v lončkih ali na vrtu. Veselijo te dobre knjige in časniki, ki jih imaš na mizi. Veseli te tvoje ročno delo ali tvoje risbe, če znaš kaj lepega narediti. Veseli te tvoj klavir, tvoje citre ali ne vem kakšen instrument, ki ga igraš, če ga znaš. Veseli te družčina tvojih tovarišic, dobrih deklet, s katerimi se pametno pogovorite in morebiti tudi posmejete. Veseli lepo petje in krasno zvonjenje. Ko prihrkava k velikemu prazniku, k lepi službi božji, se tvoje srce raduje in poskakuje, ali ne? Veseli te božja služba sploh, cerkev in vse, kar je v nji, posebno Jezus v tabernaklju in Marija v tronu.

Ali se motim?...

Morebiti te pa veseli vse kaj drugega?...

Aha, te že poznam, bolj si na hopsasa! Najprej te veseli lepa obleka. Lepa si rada, da imaš veselje sama nad seboj. Pa tudi drugi radi pogledajo za teboj, in ti se jim rada pokažeš. Morebiti te tudi malo pete srbijo, ali pa še močno; rada se zavrtiš, da

vse leti okoli tebe. Ples te mika! Muzika, ki jo slišiš iz gostilne, te vabi in vleče, ne moreš se zdržati in strpeti, da bi ne bila tudi zraven. Rada pogledaš po fantih in srečna si, če te kdo sladko nagovori. Rada si v fantovski družini, morebiti imaš tudi svojega izvoljenega, — pravzaprav si ti njegova "izvoljenka". In rada se večkrat vidita in skupaj prideta; morebiti ponoči

Sveta Gora pri Gorici

na okno potrka in ti mu odpreš... Morebiti hodi že dolgo časa — že leta in leta... Kaj se med vama godi, o tem govoriti ne maram...

Kaj te torej veseli? Z drugo besedo: Kakšna si?

Jezus govori v evangeliju o dekletih, devicah, in jih loči na dva dela. Deset je bilo vseh: pet pametnih, pet nespametnih. Tudi slovenske dekleta moramo razdeliti na pametne in nespametne.

Med katerimi si ti?...

K a k o d o l g o ?

Ali se kdaj vprašaš, kako dolgo boš hodila po poti življenja? Ali kdaj to pot v duhu premeriš, ali sploh kdaj misliš na konec, ko se ti bo pot iztekla?... Če si še mlada, če imaš šele 15 ali 18 let, ali tudi nekaj več, si s tem vprašanjem gotovo ne beliš glave. E, mlad človek ne misli na konec življenja! Tak

misli samo na življenje: mlad sem, živeti hočem in gledati hočem, da mi bo na svetu kolikor mogoče lepo in prijetno! Povej mi, ali ni res tako? Ti samo misliš, kaj boš oblekla in kam boš šla, kaj te tukaj in tam čaka prijetnega; premišljuješ tudi, kako bo, ko boš velika itd., itd. Take misli ti gredo po glavi. Kako starost boš dočakala, kdaj bo smrt prišla, kdaj, kje in kakšen bo konec tvojega življenja, na to pa malo ali nič ne misliš. Kdo bo pa mislil na konec, ko smo šele na začetku! Kje je še starost in kje smrt!... Veseli bodimo in nikar si življenja ne grenimo! Tako si mislijo mladi ljudje.

Medtem pa ko tako mislijo, se morebiti že skrivaj približuje bela žena s koso v roki in položi mladega, pred kratkim veselega človeka, fantiča ali dekliča, na bolniško posteljo, od tam pa na pare... s par pa jo nesejo v grob, kakor poje znana pesem o rožmarinu:

Že zvonovi mi' pojo,
mene pa k pogreb' neso;
v grobu počivala bom,
več sestic imela bom;
tam kosti že čakajo,
na tróbeno angelsko...

Mladi ljudje vidijo pred seboj le življenje, snujejo lepe načrte za prihodnjost, bleda smrt pa se malo meni za načrte, pride nepričakovano od strani in prestriže vse zasnovane niti lepemu življenju. Koliko mladih ljudi, deklet kakor fantov utrga smrt kakor lepo, dišečo, cvetočo cvetico in jo brez usmiljenja vrže v grob! Sredi iz življenja in veselja jih ugrabi in prestavi na drugi svet. Na vse drugo so prej mislili kakor na smrt, — pa je prišla in ni nič vprašala, če jim je všeč ali ne, kar počefrala jih je s seboj...

In če bi ti, deklica moja, morala kmalu, recimo drugo leto ali čez dve leti, zemljo in življenje zapustiti! — le resno, globoko se zamisli v to! — kaj boš potem mislila, kaj rekla?... Gotovo boš rekla: O, hvala Bogu, da sem bila zmerom najbolj moderno oblečena, da sem nosila lepe prstane, debele uhane, da sem bila moderno sfrizirana, da sem nosila gole roke in prsi, da sem ra-

da zaljubljene pesmi pela, pridno na ples hodila; hvala Bogu, da sem se na svetu dobro naplesala, fante rada imela: o, kako sem srečna, da so me fantje radi imeli, da so se mi sladkali, da smo se šalili in smejali, cukali in krohotali!... Hvala Bogu, kako mi zdaj vse to prav pride!...

Kaj praviš na to?! Začudeno gledaš... Misliš si: Kje je mogoče, da bi kaj takega kaka deklica na smrtni postelji govorila?! Zares, kar svet stoji, še nobena ni tako govorila; pač pa se vsaka, ki je take reči v svojem življenju ljubila, le z bridkostjo v srcu spominja na to in si misli: Oh, kaj imam zdaj od tega! Lepo obleko moram odložiti, nobenega veselja nimam več nad njo.

Dokler sem zdrava bila,
lepe gvante sem nosila,
zdaj pa tam leže,
zdaj pa tam trohne,
zdaj ne maram več za nje.

In ples, oh ples, kaj imam od tebe! Zaplesala bom s smrtjo in odnesla me bo na drugi svet. In fantje, oj, fantje, kje ste, kaj mi morete pomagati? Ne poznate me več. In če bi me še tako rada imeli, kaj imam jaz od vas?

Da, da, tako nekako si bo vsaka taka mislila na smrtni postelji. Kaj pa je to: 16, 18, 20 ali 25 let, kako hitro je vse to minulo! Komaj sem se na svetu dobro zasukala, pa me že zapušča. — In morebiti bo premišljevala še dalje in sama pri sebi go-

vorila: Ah, zakaj nisem drugače živela! O, Bog mi daj še zdravje, zanaprej bom pa vse drugače... A bolezen gloda dalje na korenini življenja, telesne moči pojemajo in nekega dne mlado dekle, pred kratkim počno posvetnega veselja, zatisne oči za vselej za ta svet. Dobri sklepi, da bo zanaprej vse drugače, so bili že prepozni...

Toda, draga deklica, nikar mi ne bodi žalostna in ne povešaj glavice, če ti govorim takele resne reči! Nočem te strašiti in ti življenja greniti. Mogoče pa ne boš umrla tako mlada. Večina deklet vendar preživi mladost. Morda jo tudi ti srečno prvoziš in boš živela dalj časa. Morda dosežeš celo visoko starost. — No, pa mi povej, kako stara pa misliš postati, kaka leta pa upaš dočakati?... Recimo, da boš imela 77 let. Takrat boš gotovo že za "ta staro". V kakem kotičku boš sedela, malo še sem pa tja hodila, otroke varovala in kaj lahkega podelala, veliko pa ne bo več s teboj. Pa recimo, da boš dosegla 88 let. Takrat boš pa še bolj skupaj zlezla. Do cerkve najbrž ne boš mogla ali boš le počasi prilezla, sključena, ob palici. Pri peči boš čepela, kašljala in si grela svoje mrzle ude. Morebiti te bodo že težko gledali in čakali, kdaj se te znebijo...

Toda koliko vas pa bo starih 88 let? Morebiti ena izmed sto, katere tole berete. 88 let, — jako, jako negotova številka! Še manj kot negotova! Morebiti jih pa še 80 ne bo, in tudi 70 ne, ali tudi 60 in 50 ne. Kakor listje jeseni z drevja, tako odpadajo ljudje z drevesa življenja; eden malo preje, drugi pozneje, — a kmalu bo konec vsch...

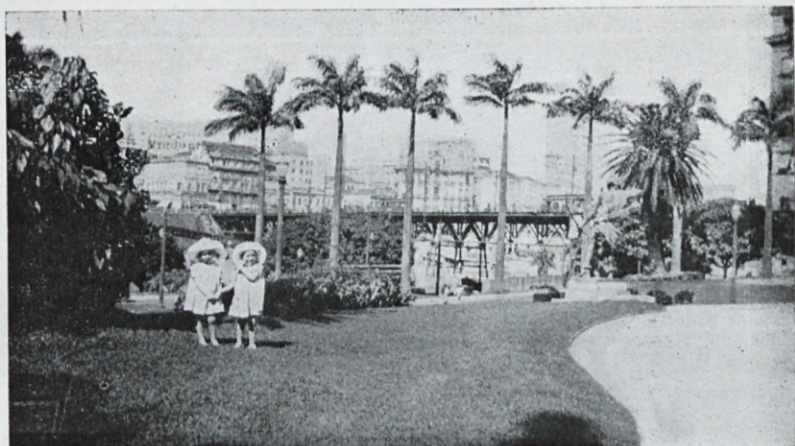
O dekleta, ki ste še mlade in se življenja veselite, ve še ne veste, kako bo življenje kratko in kako kratko vsako veselje na svetu! Dokler ste še mlade, gledate samo prihodnost in si mislite. Oh, kje je še starost in kje smrt, kdo bo na to mislil! — Malo počakajte, kmalu boste drugače mislile! Te leta teko, pravijo ljudje. Le vprašajte starejše ljudi, vsak vam bo rekel: Čim starejši je človek, tem hitreje mu čas beži! Naenkrat pride starost, človek sam ne ve, kdaj. Če tudi visoko prileze, do 80 let, pa se nazaj ozre, reče: O, kako hitro so potekla! Tako se mi zdi — je rekla neka 80 let stara žena na smrtni postelji — kakor bi bila

šla enkrat gor in dol po vasi, pa je bilo vsega konec!... Ste jo slišale?! In podobno boš mislila tudi ti, — če boš ta leta čakala...

Eno je gotovo. Danes 80 let ne bo ne tebe, ne tvojih tovarišev in tudi ne tovarišev, s katerimi se morda sedaj zabavaš. Vse to bo pod zemljo!...

V e s e l a b i b i l a r a d a ?

Ja, če bomo pa le na oni svet mislile, potem bo naše življenje zelo dolgočasno in žalostno. Ali naj bomo vedno prav zamišljene, ali naj se držimo kakor "mile jere" in svoje glavice po-

Sao Paulo z močno slovensko in še veliko močnejšo jugoslovansko kolonijo

vešamo kaker rožice, ki pogrešajo vode? Ali ne smemo biti vesele, ko smo mlade? Ali nam hočeš ti, dolgočasni pridigar, vse veselje mladosti zabraniti in zagreniti?

O ne! Tega, dekleta, pa ne! Tako me ne smete razumeti. Veselja pa ne zagreniti, ne, ampak nasprotno: Veselje zagotoviti in ohraniti!

Ve ne veste, mlada dekleta, koliko sem jaz že slišal starejših žensk, ki so zdihovale: "O, ko bi mogla začeti še enkrat živeti, ko bi mogla še enkrat mlada biti! Zdaj bi hotela vse drugače živeti. Ali mlad človek nima pa..." Vidiš, ljuba moja, tole prepozno spoznanje, kesanje in vzdnavanje bi ti jaz rad prihra-

nil. Da bi ti ne bilo treba ozirati se na svojo mladost z bridkostjo, ampak da bi se je vedno spominjala z radostjo, — še na smrtni postelji. Prav je, da ste vesele, dokler ste mlade. A jaz želim, da boste vesele tudi takrat, ko boste že stare...

Le vesela bodi, dokler si mlada, — samo znati moraš biti vesela!... Ali se ti morebiti zdi čudno, da ti rečem kaj takega? Ali je treba šele znati biti vesel? Ali tega ne zna vsak? Oh ne! Koliko jih je, ki ne znajo! Veliko, veliko je deklet kakor fantov, ki so hotele biti vesele, pa so postale strašno žalostne...

Koliko deklet leta in leta objokuje eno uro, morda le en trenotek grešnega veselja! Marsikatera nosi svojo pokoro celo življenje za en tak trenotek, ko je hotela biti vesela, — pa ni znala. Koliko jih je, o katerih velja tista pesmica:

Včasih je res lušno blo,
so ptički peli prav lepo,
so rožce cvele prav ljubo,
vse je veselo blo. —
Zdaj pa ni več tako...

Dokler je človek nedolžen, je zanj vse veselo. Ves svet se mu smehlja, ptički veselo pojó, rožce mu ljubko cveto, solnčece se mu smeje gorkó. Človeku pa, ki je nedolžnost zgubil, se vse to — zagreni. Nič več ga ne veseli. Ne poje zastoj spet druga pesem slovenskim dekletom, ki so hotele, pa niso znale biti vesele:

Ko tičica sem pevala,
sem sladke sanje sanjala.
Oh, zdaj pa nikdar, nikdar več,
veselje preč je, preč!

Ročice moje miljene
so zale vence spletale.
Oh, zdaj pa nikdar, nikdar več,
veselje preč je, preč!

Cvetela sem ko rožica,
nebeškim žarkom miljena.
Oh, zdaj pa nikdar, nikdar več,
veselje preč je, preč!

Očesci lesketali sta
 kot zvezdi dve, kot solca dva,
 Oh, zdaj pa nikdar, nikdar več,
 veselje preč je, preč!

Dekle slovensko, jaz ti želim, da bi ti ne bilo treba peti: Oh, zdaj pa nikdar, nikdar več! Zato ti rečem: Ne daj se premamiti od svetnega grešnega veselja, ki traja le kratek, kratek čas! Grešno veselje ni pravo veselje, to je le nekaka omama, ki človeku za nekaj trenutkov glavo omoti; ko se pa strezne, ga glava boli, vest peče in srce teži. To je le kapljica, sicer nekoliko sladka, a — strupena. Saj veš, da je tudi strup sladak. Na sladak strup lovijo živali, muhe, podgane, in druge, da jih polovijo. A živalica neumna nima pameti. Njej ni zameriti, če se da od sladkosti premotiti. Človek ima pa pamet, da mora znati presoditi, kaj mu je v zdravje, kaj v bolezen; kaj v škodo, kaj v korist; kaj v življenje, kaj v smrt. Zato, če hočeš sebi dobro, zapomni si trdno: grešno veselje je samo sladak strup, ki zamori dušo, ubije srečo, časno in večno. V posvetnosti, grešnosti, razuzdanosti ni resničnega veselja, ni trajne sreče. V grehu je le nesreča, sramota, keš, kazén, pokora! Prava sreča, čisto in trajno veselje je le v lepem, nedolžnem življenju.

K a j p a ž e n i n ?

Saj ne boste zamerile, ljube dekleta, če malo razodenemo vaše skrivnosti, saj jih pozna cel svet. Ženin — v tej besedi je za marsikatero povedano vse. To je njeno koprnjenje, njeno upanje, njena sreča.

Pa nikar ne mislite, da hočem to deklinškc lastnost zasmehovati ali celo zaničevati! Ne. To je ženska narava. In to naravo je ustvaril Bog. Ženska je po svoji naravi šibkejša od moškega. Marsikatera se sama ne more preživeti. Zato čuti potrebo, da se nasloni na moškega, da jo bo podpiral. To je popolnoma razumljivo. Ko se dekcle začne bližati dvajsetemu letu ali malo pozneje, navadno pa že preje, začenja misliti: Kaj bo z menoj? Zmirom ne bomo mogli vsi skupaj v domači hiši ostati. Starši se starajo, enkrat bodo umrli; tudi mi se staramo, **za** vse bo hiša postala premajhna... Tudi tičji mladiči, ko toliko odrastejo, se

“speljejo”. Kam se hočem “speljati” jaz?... Če hodi v višjo šolo, ji je poklic že naprej določen in ji ni treba več toliko misliti, kam. A če ne hodi, potem za vsako pride nehote vprašanje: Kam?... Doma? Ali bo mogoče? Po svetu? Kam po svetu?... To je vprašanje največje važnosti; vprašanje, od katerega je za marsikatero odvisna časna in celo večna sreča. In to vprašanje hoče na vsak način rešeno biti: tako ali tako, nekam se je treba odločiti.

Če se torej ob takem premišljevanju približa dekletu mladenič in pravi: Ti, ali hočeš biti moja? Pridi, pri meni boš imela dom in pri meni oporo, zavetje, — ljubezen...

Dom, zavetje! To so prijetne besede. S tem sem teh skrbi, kam, rešena. Hvala Bogu, če dobim dom! Bom vendar imela nekaj svojega. Mi ne bo treba begati po svetu; ne bo treba šele gledati, kje bi dobila kak kotiček, kamor bi se stisnila. To so misli, ki dekletu ob taki priliki bliskoma šinejo skoz glavo.

In ljubezen! Pravi, da me ima rad, da me ljubi. Kateri človek ne čuti potrebe po ljubezni? Ne želi biti ljubljen? Imeti vsaj enega človeka, kateremu lahko svoje srce popolnoma odkrije, mu vse zaupa in potoži, pri katerem najde razumevanje in sočutje? Oh, če ona dobi takega, potem je — srečna!

S a m i c a

Dekle, ki bi se rada omožila, pa ženina dobiti ne moreš...

Nič ne bodi žalostna! Ali če tudi malo si, pa se lahko potolažiš! Ena sreča, če ga dobiš, — morebiti deset sreč, če ga ne! Od zunaj se ti pač zakonski stan zdi lep: če bi ga pa od znotraj pogledala, hočem reči: sama poskusila, bi pa morebiti malo drugače mislila. Koliko je zakonskih žena, ki bi desetkrat, stokrat rade nazaj vzele, kar so naredile, zakonski jarm snele, ko bi se

Naša današnja številka Duhovnega življenja je posvečena predvsem preprostim in nešolanim slovenskim dekletom, zlasti izseljenkam. Veliko tisoč slovenskih deklet pa obiskuje tudi višje in najvišje šole, ali že delujejo v najrazličnejših poklicih ki zahtevajo višjo izobrazbo, bodisi kot vzgojiteljice, uradnice ali umetnice. Med njimi jih je mnogo, ki zaslužijo vse naše priznanje in spoštovanje in so odlične članice naše slovenske narodne skupnosti. Naj bo njihoven spominu posvečena naša onstranska slika odlične umetnice-harfistinje.

đalo, in neomožene ostale! Zakonski stan ima seveda svoje prijetnosti, a ima tudi svoje grenkosti. In večkrat je grenkosti več kakor sladkosti. In kako bi bilo s teboj, ne veš. Če je mož neroden, pijanec, surovež ali sitnež, če so otroci nepokorni, pokvarjeni, kaka pokora za ženo, za mater! Kakor duše v vicah trpijo žene, ki imajo moče-pijance; samo eno tolažbo imajo, da jih bo smrt rešila teh vic. In kake bridkosti nekaterim napravljajo otroci! Tudi telesnih težav je v zakonu dosti in marsikatera žena umre še mlada. Vidiš, vse to bo tebi prihranjeno, imela boš morebiti malo trši boj za kruh, a veliko manj težav in bridkosti. Kar potolaži se, — pa zapoj še ti isto:

Jaz pa svoj ledik stan
zmiraj štemam,

M a t i !

Kako velika beseda!... Kaj je mati za posameznega človeka! In kaj za ves človeški rod!... Za malega otroka je mati — vse. Od nje ima telesno in duševno življenje. Kar mu ona da, to ima.

Zato je za vsakega človeka prevažno, kako mater ima. Mati je korenina. Kakršna korenina, take mladike. Mati je drevo. Kakršno drevo, tak sad. Dobro drevo ne more roditi slabega sadu, slabo drevo ne dobrega. Ali se berejo fige s trnja, ali grozdje z osata? Te besede našega Zveličarja po vsej pravici lahko obračamo na matere. Če je mati trn ali osat, — kako morejo otroci biti žlahtno grozdje ali sladke smokve?... Ubogi ljudje, ki imajo slabe matere! Kar mati pokvari ali zanemari, tega zanjo nihče ne popravi.

Koliko pa sreča, če ima človek dobro mater! Nikoli ne more biti Bogu za to dosti hvaležen. Al? se nimamo — poleg Boga — zahvaliti predvsem svojim materam za vse, kar imamo dobrega? Svetniki v nebesih gotovo vsi večnost pojo hvalo svojim materam; kajti da so to, kar so, je prva zasluga njih mater. Morebiti je kaka izjema. Splošno pa so svetniki imeli vzorne matere. Mati svetnika — kolika zasluga in kolika čast!

Poklic matere je torej neizmerno imeniten. Dajte nam dobrih mater in bom spreobrnil svet, je po pravici vzkliknil meniška

papež Pij IX. Dajte nam dobrih mater, kliče sveta Cerkev, in **bo.a** imela tudi jaz dobre otroke. Dajte nam dobrih mater, kliče **tudi** mati Slovenija, in rod slovenski bo dober!

Če torej čutiš veselje ali poklic za zakonski stan, in če so okoliščine take, da z njih lahko sklepaš, da ti je Bog namenil ta stan, to se pravi: če ti je na ponudbo dober ženini, s katerim upaš **biti** srečna, potem lahko rečeš: da! Ravno dobre dekleta naj bi se **možile**, kajti posvetnih, površnih, zanikrnih mater je že zdaj veliko preveč. Zato pa je toliko slabih ljudi na svetu. Seveda niso vsega krive matere, svet je hudoben sam na sebi, a tudi matere imajo pri tem mnogo, mnogo krivde. Veliko ljudi je slabih, — zakaj pa niso vsi slabi?! Najbolj zato, ker so imeli dobre matere. Tako dobre, da so jih z mladega tako vzgojile, tako dobro poučile, v dobrem tako utrdile, da jim vsa hudobija sveta ni mogla do živega.

Če bi same posvetne dekleta v zakon stopale, kaj imamo od njih pričakovati? Samo slabega zaroda. Kajti kdor sam ni dober, **kako** je od njega pričakovati kaj dobrega? Česar mati sama nima, tega otrokom dati ne more. Če ona ni dobrega duha, kje naj **ga** otroci vzamejo? Dobrih ljudi, kakršnih svet tako zelo **potrebuje**, je pričakovati samo od dobrih mater.

Iz tega vidite, kako imeniten, važen, prevažen je poklic matere.

Ves človeški rod je v rokah mater. Mati je orodje božje, po katerem ima dobivati zemlja dobre ljudi, nebesa pa svoje izvo-ljence.

Za zakonski stan pa je treba treba seveda dveh. Žene in moža, **Mati** sama ne more otrok na noge spraviti, žena sama ne more **biti** srečna, če nima dobrega moža. Zato je za dekleta, ki hoče postati žena, neizmerno važnosti, kakšnega si izbere zakonskega **druga**. Ženina, da! A kakšnega in kako ga dobiti, — to je vprašanje, okoli katerega se vse suče.

In na to vprašanje moramo malo odgeveriti.

K a k o g a d o b i t i ?

Najprej ne smeš misliti, da ga moraš dobiti za vsako ceno! **Tista**, ki tako misli, ga išče po vseh potih: če ga ne more dobiti

po pravi, ga lovi po krivih. In če na vsak način misli, da ga mora dobiti, pogostokrat dobi takega, da se ji lahko reče:

Zdaj pa imaš moža,
da s' ga žalostna!

Takega je dobila tista Rotija, o kateri sem slišal, kako so ji branili njenega Franceta, češ, saj ga vidiš, kakšen je. Ona pa! O, saj je rekel, da se bo poboljšal. Čez tri tedne jo je pa že podil s polenom okoli hiše. Pa takih Rotij je še več.

Marsikatera bi lahko zapela tisto znano:

Lani sem se omoživa,
leros me že griva,
moža imam tak hudega,
je hujši kot kopriava.

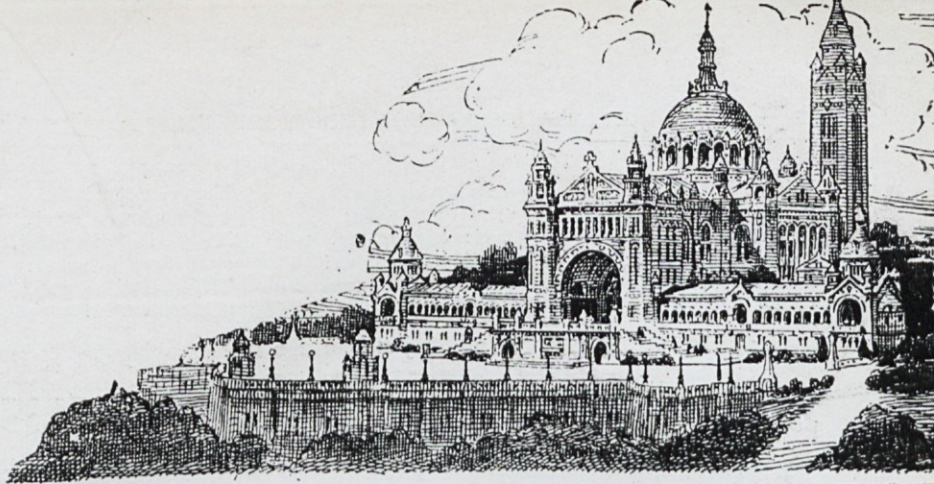
Jutri bo v Celovcu smenj,
tja gor ga bom peljala,
al' ga bom zatavšala,
al' ga bom predala.

Ne morem ga zatavšati,
pa tudi ne predati,
moram tega burklježa
nazaj domu cefrati.

Vi se smejete. Pesem je res smešna, a tudi silno — resna. Ko ga enkrat imaš, se ga več ne znebiš, — dokler vaju smrt ne loči. Za celo življenje se zvezati z enim človekom tako tesno, da je življenje enega popolnoma navezano na drugega, sreča enega odvisna od drugega, — to je tako važen korak, da ga ne gre delati tjavendan, ampak le z zrelim premislekom. "Drum prüfe, wer sich ewig bindet", kliče nemški pesnik Siler: Zato preudari, kdor se večno vežeš!

Za vsak stan, če ga hoče človek prav peljati in biti srečen v njem, je treba poklica od Boga. Tudi za zakonski. Napačno je misliti, da je za zakonski stan dober vsak in vsaka. Za marsikoga bi bilo stokrat boljše, da bi bil ostal sam.

Kako se pa pozna poklic? Po tem, če so razmere take, da iz

Veličastna cerkev, bazilika, ki jo ravnokar dovršujejo v mestecu Lisieux na Francoskem. Pravijo, da bo ena najlepših, če ne najlepša cerkev na svetu. Posvečena pa bo — neverjetno — mladi mu francoskemu dekletu, gospodični Tereziji Martin, poznejši redovni sestri karmeličanki Tereziji Deteta Jezusa, ki je pred 39 leti — leta 1898 — v istem mestu umrla, za svoji živih dni velikemu svetu neznana, ne bogata, ne učena, ne posebno zdrava, saj je umrla ko še ni dopolnila 25 let, danes pa je po vsem svetu slavno njeno ime, tako da gre v sto tisoče število njenih občudovavcev, ki vsako leto prihajajo tudi iz daljnih in najoddaljenejših prekomorskih krajev v skrito severofrancoskomesteece Lisieux, da obiščejo njen grob in počastijo njen spomin. Mnogi milijoni knjig v vseh jezikih sveta hvalijo njeno preprosto življenje, katero bi mogoč vsak posnemati, in se mu čudijo. Po vsem širnem krščanskem svetu danes menda ni cerkve brez njenega kipa ali vsaj slike, in malo krščanskih hiš brez njene podobe. Po vseh deželah sveta ji postavljajo kaple, altarje in cerkve. Tudi v beli Ljubljani se dviga iz temeljev sijajna cerkev v čast temu preprostemu francoskemu dekletu. Na te reči naj pomisli in to življenje naj preštudira kdor iz njenja, da se danes na svetu ne gode več čudežih. Kako da ne, ko je velik čudež že samo to življenje in njegova hvala, ki mu že toliko let neprenehoma sledi, tako velik čudež, da ga morajo priznati vsi, ki hočejo gledati s svojimi očmi, poslušati s svojimi ušesi in sklepati s svojim srcem in razumom? Kako da ne, ko pa hranijo samo v mestu Lisieux zapisnike o mnogih deset tisočih čudežev, ki jih je izvolil Gospod Bog same na priprošnjo svete Terezije Deteta Jezusa razgrniti pred nas, ljudi trdga srca za spoznavanje in priznavanje vsega kar je božjega.

njih lahko sklepaš, da je božja volja, da stopiš v zakonski stan. Če po poštenem potu lahko dobiš dobrega človeka, s katerim smeš upati, da boš lahko krščansko in srečno živela, se smeš zanesti, da je božja volja, da ga vzameš.

“ T e b o m v z e l i ”

To so tiste limanice, na katere zapeljivci lovijo neumna dekleta.

Ne verjemi nikomur, ki ti obeta zakon brez vednosti staršev! Ne verjemi nikomur, ki ti obeta zakon čez mnogo let! Takim ni za zakon ampak za nekaj drugega. Sladkač, ki ima med na jeziku, ima navadno strup v srcu. — Ali poznaš tole pesmico:

Pričica zaprta bla
v lišici zeleni,
semtertje je letala.
v sili bla nobeni.
Pela je: lušno je
tukajle.

Jastreb vglada tičico,
in na okno sede;
pravi: oj sirotica,
gledaj nas sosede!
Proste smo, letamo,
koder čmo.

Komaj tičica izleti,
jastreb že jo davi.
Ko jo trga in mori,
smeje se in pravi:
Tičica, kaj si pa
z kletke ušla!

K a j p a l j u b e z e n ?

Kako ali se fant in dekle, ki se mislita vzeti, ne smeta prej poznati? Ali je vsaka ljubezen grešna?

Ljubiti če se ne smeta?! Ne le smeta, ampak morata se! Ljubezen ju mora zvezati. Tako zvezo, ki naj tako tesno drži do groba, mora skleniti le ljubezen. Gorje, če se ne ljubita! Če ga nimaš rada, potem ga tudi ne jemlji, ker ne boš srečna pri njem!

Vsaka ljubezen naj bi bila grešna? Kako neki? Ljubezen je vendar čednost, krščanska čednost, in sicer prva med vsemi čednostmi. Ali menite, da se Jožef in Marija nista ljubila? Pa še kako! Jožef bi bil pripravljen za Marijo, če bi bilo treba, dati življenje. In to je prava ljubezen! Marija mu je to ljubezen gotovo v polni meri vračala. Enako so se ljubili vsi drugi pobožni in sveti zakonski ljudje. O sv. Elizabeti beremo, kako je ljubila svojega soproga in kako s krvavečim srcem se je od njega ločila, ko je šel na vojsko.

Ljubiti se torej ženin in nevesta smeta. Toda — toda to, kar se pogostokrat ponuja in prodaja pod imenom "ljubezni", to ni ljubezen, ampak le meseno poželenje, strast. Fant ljubi le dekletovo kožo in njeno meso, — ne pa njenega srca ali duše. Ima jo samo zato rad, da nad njo ustreza svojemu poželenju. Zato je pogostokrat, ko je to poželenje nasitil, noče več poznati in jo pusti, da sirota sama zdihuje, joka in svoje breme nosi. Ali je to ljubezen? In še hušče! Kolikokrat slišimo in beremo, da kak razbrzdanec svojo "ljubico" ustrelil, zabode, ali v vodo pahne. To je ljubezen, kaj ne?! Krvoločnost, zverinstvo, ne pa ljubezen!

Ali zdaj razumete, da to, kar se pogostokrat odeva s plaščem ljubezni, je vse kaj drugega kakor resnična ljubezen. Oj, dekle, vedi dobro, fant, ki zahteva od tebe kaj grešnega, pa če govori še tako sladko, se smehlja še tako ljubko, ni tvoj prijatelj, ampak sovražnik. Sovražnik tak, da nobenega večjega nimaš.

Ropar, morilec! Oropati te hoče najdražjega, kar imaš: tvoje nedolžnosti. Umoriti hoče tvojo dušo, da, zmožen je umoriti celo tvoje telo. Beži pred njim ali pa mu pokaži zobe in ga zapodi kakor samega vraga! Kokoš ali kaka druga ptica je tudi krotka živalca, a če se kdo loti njenih mladičev, se zakadi vanj v svetem srdi. Saj je lepo, če ste dekleta krotke, a kadar je čas, takrat pa tudi deklice pokaži, da si junakinja in da ne daš pometati s seboj!

Romana Koradin in Liberat Tavčar v spremstvu prijateljev,
na njun poročni dan.

Ljubezen, resnična ljubezen, je pa nekaj plemenitega, čistega, svetega. Ona ne gleda na to, da bi svoje poželenje nasitila, ampak ljubezen gleda na blagor bližnjega. Ne telesa, ampak srca se morajo ljubiti. Taka ljubezen tudi v nesreči ne odpove, ampak takrat se še posebno pokaže. Taka ljubezen traja tudi še takrat, ko se lice naguba in telo postara. Taka ljubezen ne le ni greh, ampak čednost. In taka ljubezen naj vlada med ženinom in nevesto in naj ju za vedno združi!

Če se ti torej približa mladenič, ki pravi, da te ima rad in da

bi te rad zasnužil, poglej ga dobro od nog do glave, poglej v oči in srce, — da ga ne boš šele potem spoznavala, ko bi se rada od njega ločila, pa bo prepozno! In če misliš, da je dober, da bi se dalo ž njim lepo živeti, lahko rečeš: zakaj ne

Z n a n j e .

Ali sme torej dekle imeti kaj znanja s fantom, katerega misli vzeti? Toliko ga mora imeti, da ga dobro pozna. Silno neprevidno je v naglici sklepati zakon s človekom, ki si ga šele pred par tedni spoznala in ga ne poznaš veliko več kakor po vnanjem. Fantje in dekleta, ki prebivajo blizu skupaj, ti se pa navadno že dokaj dobro poznajo in ne potrebujejo še prav dolgega spoznavanja.

Da pri izbiri ženina moraš tudi goreče moliti za pravo razsvetljenje, sem povedal že spredaj, a poudarjam tukaj še enkrat, ker sem prepričan, da mnoge dekleta ravno pri tem na molitev nič ne mislijo, ampak menijo, da pri taki stvari luči božje ne potrebujejo, da bodo že same pravo zadele. Zato se pa tudi večkrat prav hudo opečejo.

V e s e l i c e .

Da bi bili ljudje veseli, zato napravljajo vse polno veselice. Vsako nedeljo popoldne je kak dirindaj, ljudje lete na vse strani na veselice. Včasih ne vedo, kam bi šli, ker jih je toliko. Po mestih že celo, a vedno bolj tudi po deželi. Ali pa niste še slišali reči: Dandanes je vse polno veselice, a malo veselja? Sloveči nemški škof Keppler je spisal celo knjigo z naslovom: "Več veselja!" Tudi on trdi, da je veselice preveč, a veselja premalo. Kako pa to? Ali razumete?...

Kakor kaže, sta veselica in veselje dve reči. Ni vsaka veselica veselje, naprotno pa je marsikako veselje tudi brez veselice. Veselice se često končajo z mačkom, — ne v žaklju, pač pa v glavi. In ne samo v glavi, tudi po glavi jo marsikdo na veselici dobi. Kolikokrat se na veselici skregajo, skavsajo, zravsaajo, stepejo, celo streljajo ali zabodejo se! Neka ženska v Ljubljani je svojega moža, ko sta prišla po noči ali proti jutru domu z veselice — razume se, s plesa — ustrelila, in so njega peljali v mrt-

vašnico, njo pa v ječo. Koliko let je sedela, ali če še sedi, ne vem. Najbrž še. Več let sedeti v ječi — to je prava veselica! O, in take zgodbe se slišijo vedno! Veselica traja navadno samo par ur, žalost nad "veselico" pa traja lahko več let. Zares žalostna taka veselica! Če je "veselica" žalostna, pa veselica ni!

Neprestana veselica

Ti bi bila torej rada vesela. Kako pa bodi vesela, da boš res vesela? Prvo in glavno pravilo je: Tako bodi vesela, da veselja potem ne boš žalostna! Kdaj ga pa ne boš žalostna? Če se veseliš nedolžno, pošteno.

Vesel hoče biti vsak. Zdaj pa je vse na tem ležeče, kako. Koliko mladili ljudi se ponesreči, polomi, potolče, pobije, pogubi, ker iščejo veselja tam, kjer pravega veselja ni, ker iščejo veselja — v grehu! Zato sem že spredaj zapisal, pa ti še enkrat zapišem, da ne boš pozabila: V grehu, v posvetnosti, v razuzdanosti ni resničnega veselja, ne trajne sreče. Greh se človeku le sladka, da ga potem prav grdo goljufa. Hlini se človeku, prilizuje, dela prijatelja, — pa je hinavec, slepar, zavraten sovražnik. Najprej te boža, da te potem prav grdo ugrizne, morda celo zadavi.

Ali more človek, ki je z Bogom skregan, biti zadovoljen sam s seboj? Sebe vesel?... "Grešniki nimajo miru", pravi sveto pismo. Če pa miru nimajo, nimajo veselja.

Ne smete misliti, da je za veselje treba vselej prav velikih priprav, veliko hruma in šuma. Ni samo tam veselje, kjer skačeje, plešeje, rajajo, vriskajo, vpijejo, razgrajajo. Včasih ob posebnih prilikah sme biti veselje že tudi glasno in šumno, toda tudi tiho veselje je nekaj vredno, morebiti še več kakor hrupno.

Če hočeš biti res vesela, je prvi pogoj, da lepo živiš. Brez tega ni veselja. Lepo življenje pa je tiha, a neprenehana veselica. To si zapomnite!

Seveda, če si ljubljena božja, s tem sicer še ni rečeno, da boš hodila na zemlji po samih rožicah. Nobena človeška pot skozi življenje ni brez trnja, tudi tvoja ne oo. Ali tudi po tem trnju boš veliko lažje stopala, kakor tisti, ki nimajo v veri nobene opo-

Zapomni si torej in ne pozabi nikoli: Lepo življenje — neprenehana veselica!

Peter Golobič.

Jesenice na Gorenjskem:

MOJ CILJ

Varno skoz življenje
plavaj čolnič moj!

Če morja valovi,
če besni vetrovi
jadra trgajo,
nič se jih ne boj!

Kadar v pristanišče
prideš čolnič moj,
takrat šele vtihnili
bo sovražni boj.

Mirno skoz življenje
plavaj čolnič moj
v večno pristanišče,
kjer je Stvarnik tvoj.

Naše slike (od zgoraj navzdol)

Prva: Gospod Janez in njegove sestre žanjejo oves. — Druga: Smrečiče sadimo v Opatovi gori. — Tretja: Normica je prišla k krstu (glej stran 70). Normica je hčerka našega g. upravnika Gomiščka. Na sliki vidimo tudi g. kaplana Hladnika. — Četrta: Novoporočenca in naša sodelavca Justina Jeram in Anton Podlogar s svojimi prijatelji. — Peta in šesta: Idile iz romanja v Lujan.

Justina Jeram,

Buenos Aires

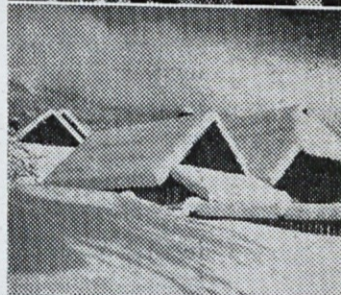
DEKLICA NA OKNU

Na visokem oknu deklica sloni,
in na tihem briše solzne si oči.
Luno gleda, ki hiti preko neba,
v svojih mislih v rojstni hiši je,
doma.

Kolikrat doma tako slonela je,
v noč in luno in zvezde strmela je
Rdeč, evetoč, vesel, je veder bil
obraz,
venomer je pela pesmice na glas.
Kakor sužnja bedna tuja zdaj živi,
le spomin jo kratko kdaj razveseli.
Lice evetočih s časom se izgublja
kras,
zvonki v grlu je zamrl dekliški glas.
Vklenjena v židovje črno je mla-
dost,
aj, minila ljuba zlata je prostost.
Eno upanje lahno telazi jo:
dolgo več tako ne bo, ne bo, ne bo.

Naše slike (od zgoraj navzdol)

Prva in druga: Slovenske narodne noše. —
Tretja: Kranjska gora o Božiču. — Četrta: Za-
grebske Slovenke so šle na izlet na Slijeme, v nji-
hovi družbi sta zdravnik dr. Klemenc in duhovnik
za Slovence v Zagrebu pater Janez. — Peta, Mo-
tiv iz Smarne gore. — Šesta: Prizor iz otroške
predstave, ki so jo med kratkim priredile Zagreb-
ške usmiljenke na Dock - Sudu (Buenos Aires).

Slovensko dekle v starem kraju

Pred kratkim sem bral, da je mati zastrepila svojega odraslega, sedem in dvajsetletnega sina. Zasedoval sem poročilo in ugotovil, da se je resnično tako zgodilo. Še preje sem bral v Argentinskih filmih, ki jih je svojčas redno vsak teden prinašalo Duhovno življenje, kako je argentinska mati na samo poročno noč zastrepila nevesto, svojo kćerko, kako strahotno da je njen strup učinkoval in kako da so na največjem buenosajreškem pokopališču, morda največjem pokopališču sveta, postavili marmornat spomenik nevestini nedolžnosti in okrutnosti njene matere. Še marsikaj mi je znanega o hudobiji mater. In vendar — katera sodba bi bila bolj krivična, kakor če bi kdo prišel in dejal: Glejte, take so matere!

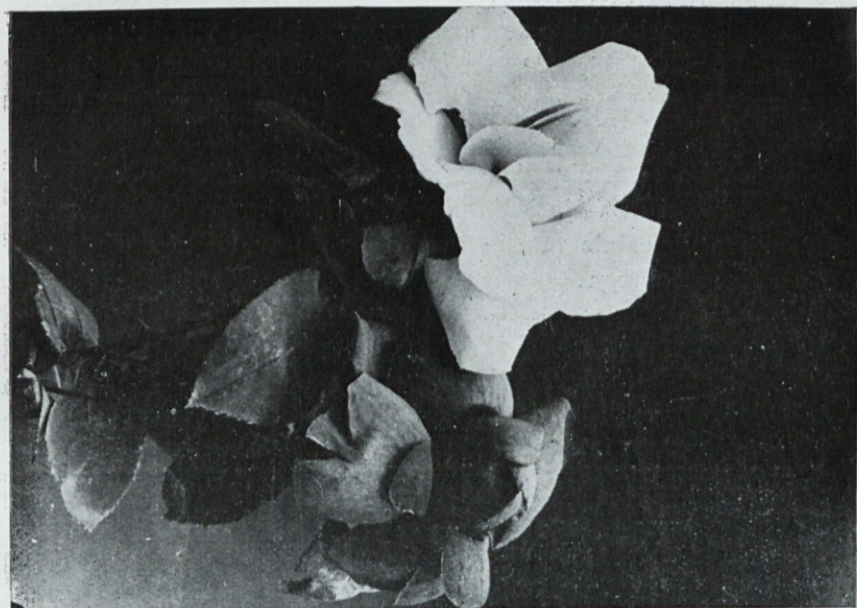
Ravno tako napačno pa bi sklepal, kdor bo sodil slovensko ljudstvo po nesrečnežih, ki jih je morda pijane srečal po cestah in gostilnah. Ali po zločincih, ki jih je morala prijeti oblast in zapreti v ječe, da pred njihovo hudobijo varuje poštene in mirne ljudi.

In ravno tako napačno bi sklepal končno kdor bi hotel slovenska dekleta na splošno soditi po odnarodelih izgubljenkah, ki se ne menijo za svojo čast, ne za dobro ime svojih družin, ne za svojo bodočnost, marveč bedasto živijo tja v en dan, kakor veše blodijo sem in tja in se prodajajo vsakomur kdor še mara zanje.

Ne in stokrat ne! Naše matere so vse drugačne, o slovenskem ljudstvu imam vse drugačno mnenje in slovenska dekleta, ki mislim, da jih precej dobro poznam, jaz visoko cenim.

Trije vogli naše narodne hiše so naše matere. Čeprav je že tudi v njih nekaj gnilega, se mi vendar zdi, da so še trdni in zanesljivi. Na splošno lahko rečem, da imamo Slovenci dobre, poštene, zlate žene in matere.

Možje so vsekako bili in so še vodniki našega naroda, ki gospodarijo in urejujejo javno življenje. Toda matere so srca naših hiš, ogenj, ki sveti, greje in razveseljuje. Ki razganja temo vsake vrste. Dokler bo tako veselo plamtel ta ogenj, se nam za našo bodočnost ni bati.

Toda naše matere umirajo. Kar naprej nam jih nosijo iz naših domov. In tiste, ki smo jim rekli doslej dekleta, zavzemajo njihova mesta.

V naša moderna slovenska dekleta pa mnogimi izkušeni možje nimajo več pravega zaupanja. Po mojem nimajo prav. Poznajo namreč le bolj razne lahkožive gospodične in mladenke, ki jih pogosto srečavamo po cestah in javnih lokalih in prireditvah vsake vrste, našminkane in napudrane in predrzne in zahtevne kakor skratka pravimo, čez vse moderne. Ne poznajo pa pravih

slovenskih deklet, močnih, zdravih, veselih, sramežljivih, ki delajo, trpijo, molijo, ljubijo, se žrtvujejo in za velike posvetne družbe običajno ne marajo. Ta slovenska dekleta so res prava slovenska dekleta.

Ž i v l j e n j a p o t

Za vsakega pametnega človeka je velevažno vprašanje: Čemu sem na svetu? Česa hoče življenje od mene? Kam me pelje moja življenska pot? Kaj moram narediti in kako živeti, da bom ravnal in živel pravilno in pošteno?

Tudi slovensko dekle se mora po pameti kdaj vprašati: Kam me kliče Bog? Od odgovora na to vprašanje je v veliki meri odvisna vzgoja, priprava na življenje, časna sreča in večkrat tudi večna.

Odpira pa se našim dekletom pot v zakonski stan ali pot večje popolnosti in višje izobrazbe, dočim bodo morda dostikrat rayno najboljše ostale tete in bodo lahko prav na ta način naredile največ dobrega.

M a t i

Mati ohranja in daje življenje. Ne samo telesnega. Od sonca prihaja na zemljo luč in toplota. V moči sončnih žarkov narava raste in cvete in rodi. Od materinega srca pa izhaja prava sreča domačega življenja za vso njeno družino. Uboga družina brez matere!

Bog je hotel ohraniti človeški rod in pravo krščansko življenje po materah. Želja po zakonu je torej nekaj naravnega. Prihaja naravnost od nebeškoga Očeta, ki daje veselje do zakonskega stanu in nagnenje do osebe s katero hoče krščansko dekle skleniti krščanski zakon. Vedno bo velika večina deklet našla svoj življenski cilj v zakonu, postale bodo žene in matere.

Bog je dal ženi tako srce, da pogosto in razmeroma lahko pozabi nase in se za druge daruje. Take so naše slovenske žene. Take so bile naše matere. Naša slovenska kmečka žena dela od zore do mraka, marsikdaj še pozno v noč. Kljub temu težkemu delu in mnogim skrbem in vsakovrstnim težavam so naši kmečki zakoni na splošno bolj srečni in zadovoljni, kakor drugod. Slo-

venske matere veliko delajo in nič manj ne molijo. Niso samo matere svojih otrok temveč tudi vseh revežev in bolnikov in kakeršnekoli pomoči potrebnih. Imajo pač srce, ki se zna darovati za druge. O, tudi vsaka slovenska kmečka žena ne najde moža, kakor si ga je želela ali kakor ga je pričakovala. Če je prišla do tega spoznanja se vendar oklene s posebno močjo Boga in svojih otrok in je običajno toliko boljša mati, čim bolj se je žrtvovala za druge in pozabila sama na sebe.

Izkušnja uči, da postajajo redno le iz dobrih in čistih deklet tudi dobre matere. Če pa postane dekle preveč posvetno, se začne prekomerno lišpati, išče preveč zabave in družčine, pa rada že pred zakonom nedolžnost izgubi. Naj tudi gre pred altar s poročnim vencem na glavi, najlepšega bisera slovenskega dekleta, ki naj bo podlaga sreče za novo družino, ni prinesla v hišo. Lahkomiselna dekle bo običajno slaba in površna gospodinja. Sam sem že večkrat slišal od kmečkih mater, da to ali ono dekle ni za našo hišo, preveč se lišpa in kako v gostilno gre, jo vidim, pri nas pa je treba delati.

Kar čudno je, kako se nekako sam od sebe razvija v hiši, kjer je veliko dela in obilo molitve, preprost in ponižen otrok, deklica, v popolno dekle, ki je ponos in veselje svojih staršev, vdana, poštena in pobožna. Ko se taka mlačika presadi v drugo hišo, vnovič zacvete sladka lepota in občudovanja vredna ljubezen in moč slovenske matere.

Še en drug pojav sem že večkrat opazoval.

Gotovo je največja nesreča za hišo in družino, če je gospodar, hišni oče in zakonski mož vdan pijači. Toda, če je njegova žena, hišna mati in gospodinja, res prava slovenska mati stare sorte — tri vogle podpira in, če tudi težko, vzdrži stavbo in družinsko srečo. Morda živi družina v revščini zaradi očetove potrate. Za malco ni vedno kruha. Obleke za skrajno silo. Toda otroci so zdravi, dobro zašiti, vajeni dela. Svojo trpečo mater ljubijo čez vse. S posebno ljubeznijo se je oklepajo. Z majhnim so zadovoljni. Ko je domače delo opravljeno, gredo pomagat drugim, da si za obleko zaslužijo. Običajno se taki otroci v življenju najboljše uveljavijo. Take uboge matere niso rešile samo

svojih domov, niso samo vzorno vzgojile otrok, ki so bili ljubeče vzgoje najbolj potrebni, marveč so tudi živi vzgledi za cele okolice.

V i š j a i z o b r a z b a

Slovenski narod ima neko posebno veselje do branja. Torej tudi željo po višji izobrazbi. Seveda mislim, da so že splošno in za vedno minili časi, ko so oni mislili, da so izobraženi, ki so prebrali nekaj umazanih romanov in se nosili po najnovejšem kroju in so jih morda tudi drugi za izobražene smatrali. Danes ima veljavo le resnična in temeljita izobrazba, ki si je ni mogoče pridobiti v nekaterih tednih ali dneh. In tako je tudi prav.

Vendar zlasti z žensko izobrazbo marsikaj še danes ni v redu.

Še danes dajo namreč starši svoja dekleta dostikrat zato v šolo, da bi bile pri lahkem. Da jim ne bo treba na polju težko delati in živine opravljati. Tudi marsikatera študirajoča dekleta so se oprijela te miselnosti. Z njimi ne bo nikdar in v nobenem stanu kaj posebnega. Res je, da človek toliko več velja, čim več zna. Ampak to velja povsod. Tudi za kmeta. Saj bi moral ravno kmečki človek znati vse. Tudi matere in gospodinje. Seveda bi moralo biti tudi učenje tako urejeno, da nas naredi še bolj delavne. Saj delo ni samo častno, ni samo človeška dolžnost, marveč tudi naše veselje. Človek, ki dela je na neki način podoben Bogu, ki tudi vedno dela in ohranjuje svoje stvarstvo. Delo da človeku neko notranje veselje in prijetno zavest, da je izpolnil svojo dolžnost. Kdor ne dela, pravi sveto pismo, naj tudi ne je. In star slovenski pregovor uči, da je lenoba vseh grdob grdoba in še starejši latinski pove skoro isto, da je lenoba mati vseh hudobij. Iz brezdolja izvirajo skoro vse strasti, ki uničujejo našo pravo srečo in se tudi samo v brezdolju ugodno počutijo, rastejo in napredujejo.

Izobrazba je dobra. Toda če ima slabe posledice, bi bilo boljše, da ostane daleč proč od nas. Posebno preprost in viden dokaz, da nam izobrazba žal ni vedno v korist, imate pri tako pogostih naših podeželskih igrah. O njih moram povdariti, da

so že mnogo koristile naši splošni slovenski ljudski prosveti in bodo še. Vsega priporočila so vredne. Posebno nova igralska smer, ki hoče vsa živeti iz naroda in za narod. Ampak kako mnoge naše igralko postanejo tudi nadute, ošabne, napihnjene, prevzetne, zasmehujejo svoje tovarišice, ki za igranje nimajo veselja in ne sposobnosti, hočejo se samo kazati, ugajati in ne marajo več za ponižno delo. Moja dolgoletna izkušnja mi pove, da so najboljše igralko dostikrat najslabše in najmanj vstrajne delavke. Za vaje je vsa navdušena, ko pa je treba na polje, h praktičnemu delu, jo pa brž glava boli.

Tukaj moram omeniti razne naše podeželske tečaje.

Metliške nedeljske izletnice pri počitku in malci

Da, tečaji! Tečaji, ki so prišli marsikje že na slab glas. Saj vsakovrstnih tečajev za dekleta po naših župnijah zaduja desetletja ni manjkalo. Toda splošno opažajo, da se rado tudi dekleta, ki je samo par tednov obiskovalo tak tečaj, smatra za nekaj višjega in misli, da ne sme več h kravam in prešičem. Ampak torte delati in piškote ne pomaga veliko, marveč lahko še škodi, ker množi zapravljalnost in potratnost. Če bi naučili taki tečaji kuhati res okusno in preprosto domačo hrano, kakor jo lahko pogosto postaviš na mizo, ali napraviti tečno kosilo za večjo družbo, potem bi že naredili nekaj koristnega. Ravno tako, če so jih nau-

čili skrbeti za zdravje, prve pomoči v sili bodisi za ljudi, bodisi za živali, pranja in likanja in vsega česar bodo pač potrebovala v gospodjinstvu. Podrobnosti, ki spadajo na univerze pa so seveda za preprosta dekleta brez pomena.

Po dosedanjih izkušnjah bodo dekleta, ki so se temeljito izobrazila in za vsako delo rada primejo kadar je treba, povsod lahko dobile službo. Kmet bo lahko in rad plačeval za tako izobrazbo, ki mu bo večala dohodke. Toda naj še enkrat ponovim, da z našo današnjo dekliško izobrazbo nekaj ni v redu. Posebno ne z izobrazbo kmečkih deklet. Dekle nališpana po obrazu, v obleki in laseh kakor kaka biedolična mestna gospodična, doma pa vse v neredu, da je morda njena lastna soba kakor hlev. Zelo slabo znamenje za marsikatere naše kmečke hiše je pregovor, da njihovo dekle prašiča odvaga, da je bolj rejena, kakor prašič. Punca rejena, pravijo, prašič pa suh.

B o g u p o s v e č e n a

Kakor roža po soncu tako žensko srce hrepeni po Bogu. Ko je prišel na svet božji Sin Jezus Kristus, vemo, da so nekatere svete žene s posebno vneto hodile za njim, mu stregle, ga poslušale, zanj skrbele in mu ostale zveste tudi takrat, ko so ga vsi drugi zapustili, ko so se ustrašili in zbežali sami apostoli. Tudi strahot križa se niso ustrašile, ostale so ves čas pod križem Kristusovim, da bodo Križanemu vsaj v majhno tolažbo, če mu že pomagati ne morejo.

Od tistih časov je nepregledna množica deklet kar najbolj zvesto sledila ne samo strogim Kristusovim zapovedim, marveč tudi samo njegovim nasvetom, takoimenovanim evangeljskim svetom. Ustanovile so si raznih samostanov, da bi v njih ločeno od posvetnih ljudi živele čim bolj sveto, čim bolj zvesto sledile Jezusovemu vzgledu in se mu čim bolj popolno darovale. Darovale mu vse, kar jim je dragega, kar jim je najdražjega, svoje devištvo, ne samo vsega svojega premoženja, marveč tudi misel nanje, ne samo svojo prsto voljo, saj se pri vstopu v samostan slovesno zavežejo, da za naprej ne bodo ravnale tako, kakor bi se njim prav zdelo, marveč kakor se bo zdelo prav predstojnici,

ki si jo bodo bodisi same izvolile bodisi jim jo bo določila samostanska oblast. Splošno mislijo, da je ta žrtev v samostanu najtežja.

Kdo naj bi popisal sedaj vse različne, skoro neštete ženske samostane po svetu? Kdo naj bi naštel gore dobrih del, ki jih vršijo slabotne ženske? Saj si brez njih skoro ne moremo misliti Cerkve božje kakor je urejena danes. Kaj bi bilo z misijonstvom brez redovnih sestra? Nimam pri rokah statistike, vendar mislim, da bo okrog 10.000 samo redovnic, ki po misijonskih deželah žive čim bolj preprosto in vsakovrstnih žrtev polno življenje in se kakor najboljšje vedo in znajo žrtvujejo samo za Kristusa.

Naravna dobrota ženske duše, ki jo je oplemenitila in požlahčila krščanska vera, nam daje zlate slovenske matere. Neizsledna ljubezen do Boga, ki prav zaradi Boga ljubi vsakega človeka in mu želi dobro, pa je gonilna sila vseh Bogu posvečenih oseb, ki zaradi Boga ne samo želijo ampak tudi delajo ali vsaj hočejo delati dobro vsem ljudem, celo tistim, ki so jim sovražni in jim škodujejo, zato da bi na tako nevsiljiv način, s svojo ljubeznijo in dobroto, morda tudi nje pridobili za ljubezen do Boga. Tako je pobožno, zvesto, udano redovno življenje zlasti danes najučinkovitejša propaganda za katoliško vero, in preprosta, mlada, slabotna francoska redovnica Terezija Deteta Jezusa ne velja zastoj za največjo misijonarko novejših časov, čeprav zaradi slabotnega zdravja nikdar v misijonih bila ni.

O ljubezni pravi sv. pismo, da je iznajdljiva. In res bi bilo težko popisati na kako različne načine da hočejo te izvoljene ženske duše zavoljo Boga delati dobro ljudem. Kljub svoji slabotni ženski naravi so prave pionirke praktičnega napredka v korist ljudem. Prve bolnice so bile njihova zamisel in ustanova. Ravno tako prve ljudske šole. Šole ko so bile premagane pive in največje ovire in težave, so polagoma prepustile svoja mesta drugim, posvetnim ljudem. In še danes se ~~potujejo~~ najraje tja, kjer je potreba največja, človeško trpljenje, bodisi telesno bodisi duhovno ~~najtežje~~, kjer je delo najneprijetnije in najbolj nehvaležno, v leprozerije in druge bolnice nalezljivih bolezni, kaznilnice, popboljševalnice, hiralnice starih betežnih in sitnih ljudi, v misijo-

ne, med tuje narode, kjer jih čaka pomanjkanje vsake vrste, trpljenje zaničevanje, morda celo nevarnost za življenje. In ko bodo nevarnosti minile tudi tam, se bodo redovnice umaknile in drugim prepustile vsaj kolikor toliko že obdelano polje.

In sedaj pomislite prav na izseljence. Samo med slovenskimi izseljenci v Severni Ameriki deluje danes 143 slovenskih redovnic-učiteljic, kakor sem bral v neki statistiki, ki poučujejo v 16 raznih šolah 7.004 naše dece, kakor pove ista statistika. Mnogo slovenskih redovnic-učiteljic poučuje po hrvaških izseljenskih šolah. Čeprav to ameriško slovensko šolstvo ni tako kakor bi si želeli morda sami izseljenci ali mi doma, bi bilo vendar brez naših redovnic povsem nemogoče, ker bi ga nihče ne mogel vzdrževati in plačevati, dočim žive redovnice skoro od ničesar. Kako krivico jim delajo torej tisti, ki govorijo o njihovem brezdelju, potratnosti in razkošju!

V Južni Ameriki slišim, da bo danes vseh naših sestra okrog šestdeset. Vsled posebnih južnoameriških razmer doslej niso mogle otvoriti domačih šol, kakor bi jih rade in tudi sicer ne še veliko pomagati slovenskim izseljencem, zaradi česar so pravzaprav prišle v Južno Ameriko. Vendar upam, da se bodo tudi te razmere v kratkem izpremenile. Poleg šol bi bil zaradi velikega števila slovenskih deklet v samem mestu Buenos Aires, nujno potreben slovenski deklinški dom, kakor jih vodijo na primer mariborske šolske sestre v mestih Kairo in Aleksandrija.

Naše izseljence v Južni Ameriki, pa tudi druge, bo najbrže posebno zanimalo, da vodijo naše slovenske šolske sestre iz Maribora prav med njimi v Južni Ameriki čisto samostojno že devetero raznih ustanov, večinoma šol, med katerimi naj posebno omenim dve misijonski šoli za še ne civilizirane Indijance, domačine. Eno v Čaku, v argentinski pokrajini Formosa in v naselbini Laishi, kjer deluje petero slovenskih sestra, ki vodijo osnovno šolo za deklice iz indijanskega rodu Tobó. Ta kraj je danes že precej civiliziran in obiskuje šolo tudi nekaj belih deklic, ker obstoji misijon že 50 let. Naše redovnice so prve, ki so prišle v te kraje, in še vedno tudi edine. Ampak ko bo kraj popolnoma civiliziran, je zelo verjetno, da se bodo umaknile drugim, na težje in nevarnejše mesto, ki bo zahtevalo večjih žrtev. Misijonsko polje

v najbolj pristinem pomenu besede pa obdelujejo naše slovenske redovnice v naselbini San José Esteros v paraguayskem Čaku, ob reki Pilcomayo, koder so se še nedavno tako ljuto borili med seboj Bolivijci in Paraguayci. Ker so se izselili iz teh krajev vsi prejšnji reiki bolivijski naseljenci, ni po teh krajih za enkrat še nobenih belcev. Izmed mnogih tisočev Indijancev rodu Čulupi, ki živi tod, jih je krščenih šele par odraslih. Njihov jezik, ki se ga je treba kajpada naučiti, je zelo težak in znanstveno še povsem nepreiskan, tako da bo treba slovnico šele sestaviti. Po teh krajih se je naselilo za enkrat šestero slovenskih sestra. Več naših sester salezijank pa misijonari med različni divjimi rodovi po braziljskih pragozdovih.

Podrobneje in zelo trezno so pisale o redovniškem poklicu številke 48, 49 in 98 Duhovnega življenja. Tam izraženim mislim naj dodam jaz samo še to, da mora biti redovniško življenje redno srečno in zadovoljno, čeprav je polno dela in tako pre-

prosto, da bi posvetni ljudje gotovo tožili o pomanjkanju. Redovnica se je pač odpovedala mnogim, skoro vsem sicer dovoljenim nasladam življenja. Ničesar več nima svojega. Celo ne več svojih osebnih posvetnih želja. Čista kakor angel se je vsa izročila Bogu in posvetila temu, česar misli, da Bog želi in pričakuje od nje. Od Boga pa so se navzela ta dekleta tudi božje ljubezni in njegovega ognja za vsako dobro stvar, ki zagori povsod kamor pridejo. Ker vedo, da so prijateljice božje, je njihovo življenje polno duhovne radosti in zadovoljnosti. Saj Bog skrbi za tiste, ki so se njemu izročili. Redovnice pa po svojih najboljših močeh skrbijo za tiste, ki jim je Jezus sam klical "Blagor", za sirote in onemogle hiralce, za vsakovrstne bolnike, za nesrečne in zašle in zapuščene in žalostne, za nevedne in neuke, za nekrščene pogane in — za grešnike. Kje si morete torej misliti lepšega, bolj koristnega in bolj bogoljubnega življenja.

Ker je skoro nepregledna vrsta redov in samostanov, ki so ustanovljeni za najrazličnejše namene in razmere, se obrni na najbližnjega duhovnika ali na uredništvo kakega resnega katoliškega lista po nasvet, če hočeš v samostan. Če si za samostan, si izberi če le mogoče kako slovensko redovno družino, saj jih imate danes že tudi v Ameriki dovolj. Če nimaš redovnega poklica pa seveda v samostan nikar ne sili.

T e t a

Preprosta je vzgoja naših deklet. Domača hiša jo je vzgojila, morda nevede in nehote, in ji vtisnila pečat za vse življenje. Mat ji pestuje, ljubkuje, uči in kaznuje od prvih dni življenja. Z materjo hodi na delo. Ob njej kleči in moli vsak večer mali dekliček. Ljubezen do Jezusa in Marije se preliva iz matere na otroka. Od zgodnje mladosti trdo dela, pomanjkanje trpi, pa je vendar v hiši tiha zadovoljnost doma. Na božjo pot k Mariji jo je mati prvič nesla. Potem je hodila z njo vsako leto. Po kolnih sta drsali okrog Marijinega altarja. Ko je dorasla, je starejšem glavna pomoč. Sinovi imajo dostikrat svojo voljo in svoja pcta, hči pa ostaja doma in prijemlje za vsako delo. Ali poznate skrivnost dobrega gospodarstva? Pri vsakem delu mora biti zra-

ven kdo, ki vse vidi, vse razume, ki ima ljubezen do doma in do dela, in priganja z besedo in zgledom. Potem ima vsako delo dvojen uspeh. Posebno če je treba delati s tujimi ljudmi. Kar čudi se človek, kako morejo živeti ta naša dekleta brez počitka. Takoj za materjo vstane in šele z njo gre spat. Čez dan je vedno pri delu. Ob nedeljah ostaja po cele ure v cerkvi. K maši, zakramentom in drugim cerkvenim pobožnostim gre, če le more. In koliko tudi doma molijo ta dekleta! Skoro se zdi, da Bog zaradi njihove molitve zadržuje nad nami šibo svoje jeze.

Oče, mati, brat, vsi ji zaupajo. Saj je njihova. Ko kupujejo obleke rado zmanjka ravno za njeno. Celo potrebnega. Svoj kruh deli z reveži. Bolniki imajo v njej svojo mater, čeprav je še tako mlada. Oče bi dal rajši svojo desno roko kakor hčer od hiše. Zato ji brani v zakon. Ne pove ji tega z besedo, ampak dekle razume tudi marsikaj drugega. Ona molči in dela naprej, čeprav bi lahko dobila ženina.

Med tem je sin dorasel in prevzel posestvo. Oče ji je nekaj izgovoril. Toda naš kmet ve, da bo sin težko dihala, zato ga ne sme preveč obremeniti. Zase že še skrbi. Hči bo pa pri hiši. Ne dela, ne jela ji ne bo manjkalo, ji dopoveduje. Saj tudi sin ve, koliko je za hišo trpela. Pri mladih bo delala, od njihove mize bo živela, otrok pa tako ne bo imela. Domača hiša ji je slabo plačala njeno trpljenje. Ona pa na to komaj misli. Kakor doslej, dela tudi naprej. Gospodinjstvo in čast prepusti novi gospodinjici. Ko pridejo otroci, so v glavnem njena skrb. Vse jim da, kakor mati. Svojih osebnih potreb skoro ne pozna. Dokler more delati še nekako gre. Ko začne pešati jo navadno najbolj zaničujejo otroci, ki ne vedo, koliko je trpela zanje in za hišo. Če nima svojega premoženja, preživi svoja zadnja leta navadno v revščini in pomanjkanju.

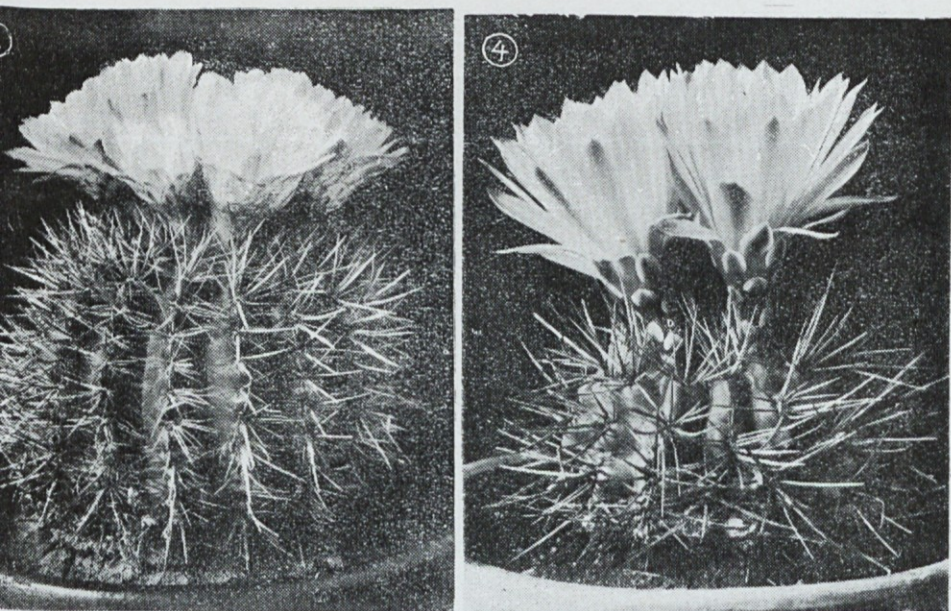
Te stare tete so navadno najlepši cvetovi, pravi angeli varuhi naših vasi. Takih tet naša domača vas potrebuje. To so najboljše opora družinam, matere bolnikom in vsem zapuščenim in najbolj zanesljiva pomoč dušnim pastirjem za vsako težko delo. Bog pa nas varuj tistih tet, ki jih ni drugega kot nerganje!

P o s v e t u

Ena veja naših deklet je zašla v mesta in na tuje. Posebno iz nekaterih delov naše domovine. Res jih veliko zaide v sovražnih nevarnostih mestnega življenja, ko se nakopičijo varljive zapeljivosti čez vse mere, in ni več ljubeče domače hiše in varujoče okolice, v kateri je dober ostati dosti lahko. Spomin na dom, molitev in lastna moč jih vendar tudi na tujem mnogo dobrih ohrani. Morale so od doma, ker je bila kmetija premajhna za toliko ust. Že doma so skrbele, da dobe službo v dobri hiši. Destokrat se ostale desetletja pri enem gospodarju, kjer so nadaljevale življenje kakoršno so začele doma, molile, delale in ljubile otroke, ki so jim bili dostikrat izročeni v varstvo in skrb. Večkrat so bile edine v hiši, ki so se še spomnile Boga, ki so ga prav zaradi tega vzljubile še toliko bolj. In tudi gosposkih otrok so potem molitve učile. Z ljubeznijo in molitvijo je prišla tudi vera v srca teh bogatih otrok in se v njih razrasla in lepo zacvela. Marsikateri otroci bogatih mestnih družin še danes vsaj tako cenijo te svoje med tem ostarele vzgojiteljice, kakor svoje lastne starše, in sicer čim starejši postajajo, tem bolj.

Ta dekleta so ostajala navadno blizu domov. Še naprej so živela s svojim narodom. Vsako leto so prihajala na obiske domov. Zlasti neizkušena mladina jih je zavidala in spoštovala. Na starest pa so se običajno sploh preselile v svoje rojstno selo. Pravijo, da še ptica hrepeni po mestu v katerem se je zlegla. Vračale so se s prihranki. Večinoma pol spoštljivo, včasih pa tudi nekoliko omalovažujoče ali celo zaničljivo smo jim rekli "mestne". Najele so si pruprosto kmečko sobico, same so si gospodinjile in živlele še dokaj udobno. Pridno so hodile v cerkev in pač čakale smrti. Mestno življenje jih ni odtujilo in ne pokvarilo, ostale so dobre in verne. Marsikatero so umirale tudi po mestnih ubožnicah in hiralnicah, koder je življenje malce ponižujoče vendar brez vsakdanjih krušnih skrbi in vsaj kolikor toliko dostojno.

Zadnja leta je presegel odtok naših slovenskih deklet na tuje že vse meje. In v domovino pišejo sama slaba poročila. Ta naša kri se izgublja v tujini versko, narodno in dostikrat tudi so-

Kože naših deklet na tujem

cialno, to se pravi versko življenje zanemarijo, jezik naših očetov izgine vsaj z njihovimi otroci, če ne že z njimi, pa tudi bogastva premnoge niso našle in ne udobnega življenja, zaradi katerega so šle predvsem po svetu. Človek se potem začudeno sprašuje: po kaj pa so potem pravzaprav na tuje šle?

O, kdor je kaj bolj od blizu zasledoval življenje izseljencev, razume tiste državnike, ki so skoro popolnoma prepovedali izseljevanje v tuje dežele, kjer nimajo izseljenci vsaj kot narodna skupnost nikdar nikjer nobene bodočnosti, pa so seveda svojim ljudem na drug način preskrbeli dostojnega življenja, tistim, ki so že na tujem pa so poslali zagovornikov in varuhov, da čim dalje obvarujejo vsaj to, kar se še obvarovati da.

Č e m o r a š n a t u j e

Zlasti če moraš čez morje in v kraje, ki niso naši, torej iz države in iz Slovenije, koder vladajo druge šege in običaji, mor-

da druga vera, veči da se podajaš v veliko nevarnost.

Ostani potem vsaj v pismenih zvezah z domačimi. S tovarišicami. Vzemi s seboj ali si naroči domačih knjig in časopisov. Okleni se dobrega domačega lista, ki izhaja morda tam kje blizu, kjer živiš. Včlani se v dobra, krščanska slovenska društva, ki so na tujem važnejša kakor so doma. Poizvedi, kje živi slovenski dohovnik in kod imate morda tudi na tujem redno domačo slovensko božjo službo. Če le mogoče, ostani blizu tam, kjer je naseljenih skupaj več Slovencev.

Izkušnja uči, da mora biti posebno trden v veri, kdor naj ostane tudi na tujem dober. Zato skrbi za življenje svoje duše kdor moraš na tuje! Kaj Ti pomaga, če bi si na tujem mnogo pridobil, cele ulice hiš in cele dežele polja, zraven bi pa svojo dušo pogubil. Moli, veliko moli.

Poj! Tako lepe so mnoge naše slovenske narodne pesmi, posvetne in nabožne. Skupaj pridite in skupaj si na tujem zapojte.

Drugi, ki poznajo razmere na tujem bolj od blizu in bolj podrobno, so že večkrat razpravljali in še bodo, kako bi ohranili našo kri na tujem dobro, zvesto narodu svojih očetov in veri svojih dedov. Mnogo lepih misli je povedal prvi slovenski izseljenski kongres v Ljubljani. Mnogo misli na izseljence in ob raznih prilikah govori o njih in se zavzema zanje na vse načine "oče slovenskih izseljencev" P. Kazimir Zakrajšek. Veliko lepih nasvetov, ki upam, da ne bodo ostali zapisani samo na papirju, so zbrala razna naša izseljenska društva v Argentini in jih v posebni spomenici poslala prvemu slovenskemu izseljenskemu kongresu v Ljubljani in jo objavila tudi v Duhovnem življenju. Skupno in resno delo bo našo morda kaj novih in uspešnejših načinov kako bi si ohranili tudi ta del slovenskega naroda. Jaz sam zase sem vedno žalosten kadar se zamislim v probleme naših tako številnih izseljencev. Njihova bodočnost mi ne daje nobenih upov. Za narod so izgubljeni v doglednem času gotovo. Premnogi tudi za vero. To se mi zdi naravna rešitev slovenskega izseljenskega vprašanja. Saj mi kar iz glave ne more pretresljivi pozdrav gospoda izseljenskega učitelja Jančkoviča na prvem slovenskem izseljenskem kongresu v Ljubljani, ki je v imenu naših izseljencev

na Francoskem pozdravljal domovino: "Morituri vos salutant, tisti, ki versko in narodno umirajo vas še enkrat pozdravljajo predno bodo umrli!" Zato, dekle, ne hodi vendar z doma, če res ni neobhodno potrebno. Če pa res že moraš iti, vse naredi, da ostaneš tudi na tujem verna Slovenka!

N a š d o m

Niso sicer take vse slovenske kmečke hiše, vendar lahko rečem, da je takle slovenske kmečke hiše tip: preprosta stavba z nizkimi okni iz katerih se smejejo rože, najraje nagej in roženkraut in fuhsije in rožmarin, in greda blizu hiše, posejana morda spomladi z zeljnimi sadikami, čez poletje pa s čim lepšim cvetjem. Znotraj je hiša sicer spet priprosta, zelo priprosta, vendar čista, umita, urejena. Zunanje stene prebelijo vsako leto, najraje spomladi za veliko noč.

Te hiše niso v glavnem delo gospodarjev in zidarjev, marveč so sad majhnega, malo vidnega, pa trudapolnega, potrpežljivega in vse hvate vrednega in hvaležnega dela naših gospodinj, zlasti deklet. Hiša je najboljša hvala, pa tudi glasna graja slovenskega dekleta.

Če stopite v lepo urejeno slovensko kmečko hišo, boste povsod brez izjeme našli v glavnem prostoru, v hiši, kakor na kratko pravimo, postavljen cel altarček. Na najbolj odličnem mestu križ. Po stenah boste videli največ božjih podob v najrazličnejših zamislih in izvršitvah, zlasti Jezusovih in podob njegove matere Marije. Slovenske hiše brez razpela, brez altarčka, brez svetih podob si kar misliti ne morem.

Po naših slovenskih kmečkih hišah se moli. Saj se še spominjate kakšne svoje poti na večer skozi vas, kako je iz vseh hiš odmevala molitev rožnega venca. Morda molitev ni bila vedno tako zbrana kakor bi hotel človek, ki ne pozna razmer, a resna in pobožna je vedno bila. Ljudje smo pač ljudje, utrujenost se nam kmału pozna in dela je po kmetih vedno dovolj.

N e d e l j a n a k m e t i h

O poeziji nedelje na kmetih sploh ne smem začeti, da se ne zagovorim. O potih v okrašeno cerkev. Naše cerkve običajno

sicer niso Bog ve kako ponosne, bogate ali starodavne stavbe, ampak prijetno urejene so kar vse. To so skupni domovi mnogih vasi. In ubrano zvonenje naših zvonov! Petje po naših cerkvah morda tehnično ni vedno na višku, ampak iz srca prihaja, ljudem se zdi imenitno, ker boljšega ne poznajo, in resnično dviga ljudske duše do Boga. Čez včasih nekoliko ostre pridige domačih župnikov ljudje radi zabavljajo, pa njihove nauke le izpolnjujejo, se o njih razgovarjajo, otroci jih morajo ponavljati, ko se od maše vračajo. Če je mati po naravi dobra in mehka, ni vedno tisti najboljši oče, ki je samo dober in mehak in tudi tak župnik bi morda ne bil najboljši ali celo gotovo ne. Ljudje to čutijo in vedo, čeprav včasih drugače govoré. Kar je vsekakor znamenje, da jih zanima, kar jim gospod župnik govori in da na njegove besede nekaj dajo. Zabavljajo proti njegovim naukom, ki nazadnje niti niso njegovi, marveč božji in nauki Cerkve, ki je poslala župnika na prižnico, ker se upirajo naši izprijeni naravi, ki jih sprejema le nerada, kar nekako stokajoč in ječe. Sprejemajo pa njegova navodila, ker mora videti tudi sami goli in čisti razum, da so koristna, umestna in pametna, da gospod župnik svojim vernikom dobro hoče in da zaslužijo zato njegove besede vsega prevdarka. Razgovarjanje o župnikovih pridigah in naukih je torej zelo koristno, čeprav mu morda ljudje na videz nočejo vedno pritrditi kar na prvi hip.

Popoldne je treba seveda h krščanskemu nauku. Ure molitve se kar vrstijo. Posebno veselje imajo z njimi ravno dekleta. Lepa so ta nedeljska pota v cerkev, h božji službi, če le mogoče h zakramentom, da bo čista tudi duša, kakor je po dolgem in težkem, dostikrat umazanem delu čisto, spočito in lepo oblečeno, pač nedeljsko opravljeno, telo.

Obilne molitve, redne božje službe, pogosti verski razgovori, nabožne slike po najodličnejših stenah naših hiš, da se človek vsak čas spominja dobrih in bogoljubnih del tistih katere slike predstavljajo, bele cerkvice po vseh gričih in idilična verska znamenja ob potih niso samo posledica verskega čuvstvanja našega ljudstva, marveč tudi izraz odločnega verskega prepričanja in hotenja naših ljudi.

Trma in svojeglavnost

To je ena izmed najbolj nevarnih strasti, ki more prevzeti kako dekle. Tudi ena izmed najbolj nespametnih. Starši imajo namreč neprimerno več življenskih izkušenj kakor tako preprosto mlado dekle. In nihče ne želi dekletu tako iskreno vsega najboljšega kakor ravno njeni starši. Dekle pa se začne svojeglavno oklepiti lastne volje, lastnega spoznanja. Včasih se začne trma že v otroku. Če je ne znajo ali ne morejo odpraviti starši zgodaj, se bo razvila, ukoreninila in jo bo odpraviti vedno težje, dokler ne bo prepozno. Po naravi ima ženska srce, ki se rado daruje in oklene močnejšega. Za njene dušo je to Bog in volja staršev. Dekle, ki je začela kljubovati staršem, bo kmalu zašla tudi na druga slaba pota. Najprej bo začela opuščati krščanski nauk in uro, torej dve stvari, ki nista prav zapovedani, ki pa obetata dekletu veliko dobrega, in mnogo slabega, če se za to lepo navado ne zmeni. Kmalu bo najbrže zašla v razne posvetne razvade in strasti. In iz napačne poti se bo potem težko rešila. Saj je znano, da se ženska, ki se je udala strastem, globlje pogrezne vanje, kakor moški, in da se težje reši iz njih. Pijanec se včasih izpreobrne, pravijo, pijanka nikdar. Tudi v sovraštvu in pohoti se izgublja globlje in bolj kakor moški. Sodniki imajo mnogo več opravka z moškimi ko z ženskimi. Ampak kadar se ženska izgubi, pravijo, zaide sedemkrat bolj globoko kakor moški.

Jezičnost

Na človeka, ki zna molčati, se lahko zaneseš. Ena izmed najneprijetnejših ženskih lastnosti pa je prav ta, da molčati ne zna. Splošno se pritožujejo, da ženske veliko govore in sicer čim več, tem manj pametno. Da so jezične in strupene. Znano je, da naredi ženski jezik veliko hudega. Naj bi se žene in dekleta tega zavedala. Če bi preveč mislil na te reči, bi moral najbrže preklicati marsikaj, kar sem lepega povedal o ženah in dekletih. Saj se po besedah izlivajo naše misli. Kakoršne besede, tako je srce.

Umazano branje

Misel o mislih in besedah mi je zbudila drugo, o tisku današnjih dni, ki je zavzel doslej povsem neslutene mere.

Ničvredne misli se namreč dostikrat ne izlijejo samo v besede, ampak premnogokrat tudi v črnilo, običajno in tiskarsko. Kakor je vabljliva slaba misel in beseda, tako je vabljliv slab list in knjiga. Morda še bolj. Dočim namreč diži posebno dekleta na zunanost in na videz, je prav lahko brati slabo knjigo na skrivaj, tako da te nihče ne vidi in o tebi nič slabega ne slutiti, med tem ko se mudiš morda v resnici v najbolj umazanih mislih. To dobro vedo brezvestni pisci, založniki, tiskarji in uredniki, in zaradi umazanega dobička take reči pišejo, tiskajo, ponatiskujejo, priporočajo in hvalijo in vsakomur ponujajo. Našemu narodu so jih začeli vsiljevati šele zadnji čas. Veste kdo in od kod? Zlasti židje iz Zagreba.

Toda: kakor ne moreš govoriti z nespodobnim in umazanim človekom, če hočeš ostati dobra in čista, tako tudi ne moreš brati knjig te vrste in ne časnikov, saj ni čitanje nič drugega kakor neke vrste pogovor s tistim, ki jo je napisal in potem knjige in lista, tiskane besede pač, izliva v Tvojo dušo svoje misli, želje, svojega navdušenja za slabo in sovraštvo do dobrega. Kdor tako čitanje ljubi ne bo šele postal slab, kakor običajno pravijo, marveč je že hudoben, ker bi ga sicer te vrste pogovor ne veseil in bi ga opustil. Seveda bo v hudobiji tudi napredoval. Zato je take vrste branje greh. Pa tudi za to, ker s kupovanjem take vrste misli in prizadevanja podpiraš in razširjaš, torej na neki način tudi druge v slabo zapeljuješ.

N e č i m e r n o s t

Slovensko dekleta se oblači čedno. Katera je vnanje zanemarljiva, bo težko notranje in resnično dobra. Njena obleka ni samo snažna marveč naj bo tudi krojena okusno.

Ampak čedna, primerna, okusna obleka in nečimernost sta dve stvari, ki sta si zelo daleč vsaksebi.

Samo ob sebi umevno je, da se bo tudi pošteno slovensko dekleta oblačila in če hočete naravnost krasila primerno razmeram v katerih živi. V mestu so obleke drugačne kakor na deželi in po različnih deželah so spet različne, zelo različne med seboj. Celogorenjci se nosijo včasih malo drugače kakor Dolenjci ali Šta-

jerci, Prekmurci ali Belokranjci. Nič napačnega ni, če se začne tudi dekleta, ki je prišlo v velika tuja mesta nositi drugače kakor se je oblačila na kmetih doma. To je nujno in prav. Nečimerna pa naj vendarle nikjer in nikdar ne bo.

Pod nečimerno obleko razumemo namreč bolj ali manj nesramno obleko, kakor jo omenja sveto pismo v knjigi pregovorov, ko govori o mladeniču in nadaljuje: "In glej, naproti mu pride

Dekle v senci ogromne kakteje, kakoršne rastejo po severnih argentinskih provincialah

ženska v nesramni obleki, vajena duše zapeljevati..." Pa tudi dekle, ki z vsemi žilicami srca visi na obleki, ki misli samo na to, kako se bo nališpala in ugajala sebi in drugim, imenujemo nečimerno.

Dekle in gospodarstvo

Najbolj rodovitne kraje v Južni Franciji zasedajo danes tujci. Tudi nekaj Slovencev je že med njimi. Domače prebivavstvo je začelo izgubljati ljubezen do rodne grude in se seliti v mesta. V zakonih so se branili otrok. Dekleta so živela slabo. Cerkve so se praznile. Raspaslo se je veseljačenje in vsake vrste uživanje. In prvotni rod je danes skoro že izumrl.

Podobno se godi danes v Slavoniji.

Naša slovenska zemlja ni tako bogata kakor južnofrancoska ali slavonska, vendar bi mogla preživeti še precej več prebivavstva kakor ga preživlja danes. Bilo bi treba samo bolj pravilno, bolj napredno obdelovati zemljo, ki je naša last. More pa tudi osiroteti. Ravno zato, ker je ubožnejša, lažje kakor francoska ali slavonska. In tukaj se mi zdi, da imajo dekleta važno gospodarsko nalogo, ki je naš članek ne sme prezreti.

Naše žene in dekleta so se sijajno izkazale med vojsko. Ko so bili poklicani skoro vsi odrasli moški k vojakom, smo mislili, da bo ostalo polje neobdelano. Toda zgodilo se je ravno nasprotno. Poprijele so žene in skoro ravno tako obdelale zemljo, kakor je bila obdelovana poprej, v času miru. Mnoge so se naučile kosititi in orati. Boljše kakor kdaj poprej in pravočasno je bilo vse zerano, pokošeno in spravljeno. Delale so vse dni in še po noči. Brez posebnega jadikovanja. Vsepovsod si slišal deklinško petje in še celo vriskanje. Tudi starčki so spet poprijeli za delo. In spet jim ni škodilo, marveč še koristilo in življenje podaljšalo.

Kdor je med vojsko opazoval gospodarjenje po naših vaseh, je prišel do presenetljivega zaključka, da so žene in vdove boljše gospodarile, kakor poprej moški. To pa opazujem jaz tudi sicer. Naše gospodinje so na splošno dovtetnejše za gospodarski napredek, kakor moški. Ako je treba nabaviti modernejši, novejši stroj ali orodje, ki lajša delo in večja pridelke in dobiček, takoj slišiš od mož, gospodarjev "Ja, kje bomo pa vzeli?". Ko sem

čim bolj poljudno in natančno razložil možem v št. Lovrencu korist in potrebo gnojnih jam, kakor sem jih opazoval po Moravskem in Švici, so vsi potrdili, da bi bila ta stvar prav dobra, ampak "Kje homo pa vzeli?". In v vsej okolici se ni mogel okorajžiti nitj eden, da bi začel s tako koristno in dobičkanosno stvarjo. Morala je priti ženska, gospodinja, sedaj že pokojna vdova Gorenjčeva Ana, ki se je dala pregovoriti in naredila prvo gnojno jamo daleč na okrog. Posmehovali so se ji, ko je vozila gnojnico po njivah in travnikih. Alj ko so videli uspehe, so začele rasti gnojne jame kakor gobe po dežju. Danes jo ima skoro vsako kmečko gospodarstvo. Ista Ana je poizkusila s plemenskimi svinjami. Še pred tridesetimi leti je bila po teh krajih domača reja plemenskih prešičev takorekoč neznaná. Mladiče so hodili kupovat drugam, največ v Novo mesto, in vsako leto dajali zanje lepe denarje, ki bi jih sami tako krvavo potrebovali. Ana je kupila v ljubljanskem Marijanišču prvi dve plemenski svinjici. Živali je imela rada in dobro jih je redila. Zato je tudi uspela. Ko je bil let prebit, se je začela prešičjereja v št. Lovrencu in okolici na debelo. Lahko rečem, da danes v Sloveniji ni lepših plemenskih živali, kakor so po teh krajih, ki slovi tudi zaradi znavega velikega združnega prašičjega pitališča.

Seveda mora skrbeti posamezen gospodar predvsem za svoje lastno gospodarstvo. To je njegova prva naloga. Če bo uspel bo njegov vzgled že sam od sebe koristil okolici. Tako poznam v istem št. Lovrencu gospodinjo, kateri je izročil oče raje svoje gospodarstvo kakor kateremu svojih sinov. Bilo je zavoženo. Hlevi prazni, njive zanemarjene. Nihče ni upal več psoditi revežu. Toda mlada ženska se je lotila gospodarstva z močno voljo in večšo glavo, čeprav ni bila šolana. Najbolj in najprej se je zavzela za krave in prešiče. S prvimi dohodki je kupila umetnih gnojil in krmil. Danes je v hlevu trikrat toliko živine kakor je je bilo, bo je prevzela gospodarstvo. Dolg je plačan. Dobro zagnojeno polje daje vse drugačne pridelke. Gospodarska poslopja so popravljena. Hiša je najlepša v vasi. Njeno domačo žival je veselje pogledati. Prešiči so imeli letos v devetem mesecu po 180 kil. Vse to je doseglo izboljšanje gospodarstva, ki ga v teh naglo napredujočih časih ne moremo voditi samo po načinih in

načelih, ki so bili pred 50 leti morda še dobri in hvalevredni, ker so bili takratnemu časovnemu napredku primerni, danes pa so jih naprednejše dežele okrog nas že zdavnaj opustile in se oprijele boljših, plodonosnejših.

V istem St. Lovrencu sem osnoval mlekarno. Dal sem izučiti tri fante. Pa ni šlo. Ko so dobili denar, so se prevzeli in začeli delati površno. Sedaj pa mi preprosto dekcle že dvajset let vzgledno vodi mlekarno. Natančna je kakor ura. Nanjo se morem vselej popolnoma zanesti. Seveda je treba pošteno delo tudi pošteno plačati, ampak take plačilo je dobro naloženo. Vesten in dobro plačan delavec bo opravil svoje delo, čeprav se mora včasih potruditi čez mero. Tudi če kako noč ne spi. Posebno zadrufžno in gospodarsko delo rabi vestnih, natančnih in zanesljivih ljudi, ki skrbijo za zadrugo kakor za svoje lastno imetje. Kjer ni takih ljudi, je boljše opustiti misel na zadrugo, zakaj velika nesreča in bridko razočaranje sta čisto gotova.

Leta 1899 so prišli k meni možje iz Srednje vasi v Bohinju češ. "Pomagajte nam. Reveži smo. Preveč nas derejo. Zadrugo napravimo". Osnovali smo jo. S tlake smo postavili lepo zadrufžno hišo. Možje so zastavili svoje premoženje, takó da smo imeli precej kredita. Toda kljub začetnemu navdušenju ni hotelo biti pravega reda v gospodarstvu. Sam nisem mogel biti vedno zraven, na druge pa sem videl, da se ne morem zanesti. Bal sem se. Več kakor bal, ker je začela zadruga naglo propadati in je postajala izguba vedno večja. Končno sem dobil dekcle, ki je imela doma še preveč opravkov, pa se je žrtvovala za dobro stvar. Cele noči je delala, vse je pregledala, pretehtala, uredila. Tudi svoje zdravje je dala za druge. Ampak zadruga je bila rešena. Danes je ena najlepših v Sloveniji. Ljudje pa še vedeli niso, komu se imajo zahvaliti za rešitev.

S k l e p

Od naših deklet je v veliki meri odvisna bodočnost našega naroda. Kakoršna dekleta, take matere, take gospodinja. In ker je zasidran slovenski narod v kmečki hiši, je v posebno meri od kmečkih deklet odvisna njegova bodočnost. Mi imamo zlasti po kmetih, še veliko poštenih deklet. Ali gorje ljudstvu čigar dekleta so se izmaličila!

L
J
U
B
K
A

Š
O
R
L
I

Č R N I T R N

Sam med grmovjem
črni je trn vevetél.
Lahno do njega
je veter pomladni zavel.

Beli cvetovi —
zvezde srebrne v nočeh --
siadko dehtijo
v tihih pomladnih dneh.

Ko da med trujem
ogeljčki so zagoreli;
dnevi pomladni
so me v sree zaskelci...

P R E D Z N A M E N J E M

Pred znamenjem v polju
malo dekletec kleči.
V blede podobo Matere svete
vdano upira oči.

Kaj ti je neki, bedno dekletec,
trdo življenje že dalo?
Težo njegovo Materi v polju
rado v noročje bi zakopale?

M E L A N H O L I J A

V zvezdnato noč pohitela,
polje zeleno objela
bi rada nocej...

V cvetju pomladnem vtonila,
žalost vso polju razkrila
bi rada nocej...

Slovensko dekle v Argentini

Gospod Oblak iz St. Lovrenca na Dolenjskem je v svoji razpravi, ki jo prinaša današnja številka našega lista, naravnost mojstrsko orisal okolico v kateri je živel, zraslo in se se ustalilo in usidrilo slovensko kmečko dekle dokler je bila še doma. Za te razmere je bila vzgojena. Za življenje v domači zemlji so jo pripravljali starši in šola in Cerkev in stoletne tradicije in vsa okolica iz katere je izšla in ki jo še vedno smatra za svojo.

Kaj pa ko gre to dekle z doma in pride na primer v Argentino, kakor jih je prišlo že tako zelo veliko, saj računajo, da bo živel samo v mestu Buenos Aires okoli tisoč slovenskih deklet? Vsaj pred kratkim jih je še toliko bilo, dočim se jih je zadnja leta res precej pomohilo, postalo gospodinj in mater.

Čeprav različne in drugačne, so vendar podobno tuje tudi razmere po drugih deželah in mestih kamor se zadnja leta tako zelo razgubljajo naša dekleta.

Morda je resnična primera, da pomeni ta scilicet za naša dekleta toliko, kakor če bi vrgel ribo iz vode na suho.

Večje razlike in bolj vsestranske kakor je med našim domačim slovenskim podeželskim kmečkim dekliškim življenjem in med dekliškim življenjem v vlemestu Buenos Aires, si je težko mogoče misliti.

Ne bom opisovala toliko običajnih življenjskih navad in vsakdanjosti, ki so seveda tudi močno drugačne kakor pri nas doma, katerim pa se ženska lažje prilagodi kakor moški, temveč se bom bolj poglobila v opazovanje duhovnih dobrin, ki so za žensko zato važnejše, ker je njena narava mnogo čutnejša kakor moška.

Našo staro domovino, posebno naše slovensko kmečko podeželje, moremo imenovati deželo domačega ognjišča. Življenje

se razvija pri nas doma na splošno, posebno pa še na kmetih, v domači hiši in družini, v domači vasi in fari, in po domačem polju. Iz tega ozkega kroga pridejo zlasti naši kmečki ljudje le redkokdaj in vsakokrat samo za malo časa. V mnogočem je to življenje že naprej določeno in načrtano kot plod mnogih stoletnih izročil in tradicij. Tekom mnogih stoletij si je slovensko ljudstvo svoje življenje v mnogočem uredilo na svoj poseben način in po svojem posebnem okusu. Kolikor je vedelo in znalo si je je naredilo prijetno, veselo in sladko. Iz samih neizogibnih nesreč in bolečih si je znalo napraviti to ljudstvo svojevrstnih užikov. Sama smrt je v domovini omiljena in oslajena z raznimi obredi in predstavami, tako da njeno belečino včasih komaj čutimo. Če naj povem v podobi: doma je še pozimi toplo in prijetno, morda takrat najbolj, dočim je na tujem sredi najhujše vročine v duši hladno in mraz.

Pred vsem je Argentina ogromna dežela. Dvanajst krat je večja kakor vsa Jugoslavija in skoro dvesto krat je tako velika kakor jugoslovanska Slovenija in več ko stokrat je večja kakor vsa slovenska zemlja s Primorsko vred in Koroško, in kar je še našega sveta pod Ogrsko. Zelo je raznolika, ali povsod velja to ogromno merilo. Samo argentinski žitni pas meri okoli 750.000 km², ali za tri Jugoslavije, ali trideset slovenskih zemelj.

V tej deželi, o kateri smo vedno slišali, da je v prvi vrsti, če ne izključno kmečka, živi 60 odstotkov ljudi po mestih z nad 2.000 prebivalci in komaj 40 odstotkov na deželi. Glavno mesto Buenos Aires z bližnjo, sklenjeno okolico, ima tri milijone in pol prebivalcev, še enkrat toliko kolikor je nas Slovencev na vsem božjem svetu. Rosario, ki ga na Slovenskem še po imenu ne poznajo, je velemesto s svojimi 600.000 prebivalci.

In prav v teh mestih, zlasti v glavnem mestu Buenos Aires, ostane največ naših deklet, ki so prišle v Argentino. Mnoge, večinoma, sploh ne pridejo iz mesta, tako da nimajo nobenega pojma kakšna da je pravzaprav Argentina, dežela v kateri živijo.

Ko se tako dekleta izkrca v buenosajreški tuki, jo sprejme najprej, vajeno tihega vaškega življenja, v tem modernem Babilonu, oglušujoč mestni hrup in promet. Pogled na mogočne nebo-

tičnike, elegantno oblečene sprehajavce, neštete elegantne automobile, razkošna izložbena okna trgovin, jo najprej za trenutek omami in zbuđi v njej zavest nekega neznanega bogastva, ki se zdi, da ga je že deležna tudi ona sama; na skrivaj si častita in se veseli, da je zašla v tako srečno deželo.

Ali — le prekmalu spozna, da je v mestu tujka, da mesto ni njeno, da se ne bo mogla v njem nikdar povsem udomačiti, ker to ni njena domovina. V množici potnikov, ki drviyo sem in tja, vsak zaskrbljen v svoje opravke, ni nobenega prijatelja. Kako bi se začudil, kogarkoli bi nagovorila ali pozdravila. Saj se ljudje med seboj nič ne ogovarjajo in nič ne pozdravljajo. Kakor mutci se srečujejo. Še nasmehnejo se ne drug drugemu. Jezik, ki ga govorijo tod se ji zdi tako čuden, da je prepričana: nikdar se ga ne bom naučila. Res je neverjetno, kako neizrečeno sam in zapuščen da more biti človek sredi največje množice ljudstva.

In sedaj se začno vrstiti razočaranja eno za drugim.

Res je bogat ta novi svet, ampak ne zanjo. Smeje se, ampak ne njej. Denarja namreč ni prinesla s seboj. Saj je prišla v Ameriko zato, da si ga bo prislužila in od tod pošiljala domov. V Ameriki ga je vendar tako lahko zaslužiti! Pa je tudi ameriški denar v trdih rokah. Vladař sveta pa je še bolj kakor je bil doma. Vsi rojaki s katerim je prišla že skupaj tožijo, so nezadovoljni. To jo dela še bolj malodušno.

Gorje, če nima v mestu nobenih znancev. Kdo ji bo dal prvih nasvetov, ki jih tako potrebuje kakor človek, ki je zašel v neznanu tuje kraje in ne ve ne kako ne kod ne kam. Kdo jo bo vedril, tolažil, opozarjal in opominjal? In vse te stvari so v velikem tujem mestu zlasti skraja potrebne pa tudi prijetne. Kdo ji bo poiskal prvo službo? In mnogo jih pride, ki nimajo v tem mestu nobenih prijateljev in znancev.

Pa vzemimo, da je naša deklica srečnejša. Prijateljico pozna, ki živi že dolgo let v Argentini in ji je že našla službo. Za služkinjo bo v neki bogati hiši.

Slovenke sicer danes v mestu Buenos Aires lahko dobe službo. So na dobrem glasu. Pa ni bilo vedno tako. Ta dobri glas si je bilo treba šele pridobiti v dolgoletni hudi tekmi z dekleti

vseh narodnosti sveta, čeprav je res, da drugi narodi ne pošiljajo toliko deklet po svetu.

Sedaj so jo pripeljali v bogato palačo. Preprosto slovensko-kmečko dekle se čudi bogastvu in razkošju, ki jo je na enkrat sprejelo. To bo sedaj njen novi dom. Šele čez deset minut ali četrť ure bo spoznala, da je namenjeno to bogastvo v resnici samo novim tujim gospodarjem in ne njej. Ona bo lahko tu čistila in pospravljala, njena sobica, kamor bo itak smela samo za malo ur vsak dan, pa je pripravljena kje gori v podstrešju ali doli v kletih. Revna, tuja, mrzla, sovražna.

Prijateljica ji je še enkrat stisnila roko in odšla. Sama je ostala med tujci.

Nobene besede tujega jezika ne zna, in tujci, katerim naj služi, nobene besede slovenskega. Zaradi gospodarjev je končno-zanjo. Saj ni nihče izmed njih poizkusil, da bi ji rekel prijaznotako vseeno ali z njimi more govoriti ali ne. Saj se ne menijo besedo ali kaj zvedel od nje.

Pa tudi služinčad ji je sovražna. Kar čuti ostre in zaničljive

Nemško pristanišče Hamburg preko katerega se je mnogo izseljencev pripeljalo v Južno Ameriko, veliko več pa seveda v Severno.

pogleda, ki ji pravijo, da je prišla iz Evrope odjedati zaslužek domačinom. Gringa! Ki umira od lakote!

Nerodna je in kmečka v svojem obnašanju. Obieči se ne zna kakor se oblačijo tod. Sicer nima obleke, ampak ljudje na to ne pomislijo. Celo javno se ji smejejo. Temu dekletu, ki je še pred nekaterimi tedni tako ponosno in samozavestno hodila v nedeljo zjutraj ali popoldne v cerkev, praznično pripravljena, z molitvenikom in rožnim vencem v rokah in šopkom rož na prsih, zavedajoč se, da je prikupna njena postava in obleka, da nekaj pomeni in velja, da jo od vseh strani veselo pogledujejo, prijazno ogovarjajo in pozdravljajo, in v vsakem pozdravu in sleherni besedi okuša neko svojevrstno slast. Tu pa na enkrat ne zna prijeti za nobeno delo. Tista, ki je veljala doma za tako močno, spretno in pripravno. Takih del se ni seveda nikdar učila. Dopovedati ji ne morejo kako in kaj. Zato se ji škodoželjno smejejo. Joj, kako ta smeh boli.

Tudi vse drugo je postavljeno na glavo. Vse navade, običaji, jed, hiše, stanovanja, obleka. Vse, čemur je vajena, kar se ji je priljubilo nevede in nehote.

Morda je prišlo sem za Božič. Ni snega. Kaj snega! Neka vražja vlažna in soparna vročina je objela vse mesto in ne pusti človeku, da bi globoko dihnil. Kakor mora tišči k tlom. Od nikoder nobenega vetrčka. In ven iz mesta, iz zidov, v gozd, na polje, ne moreš. Kako neki, saj gozdov po teh krajih sploh ni, in če hočeš na polje, se moraš z vlakom voziti pol ure ali tri četrt. Ona pa je navezana, priklenjena v te odurne stene. Kakor prodana sužnja! Joj, ko bi mogla domov! Vsaj za trenutek!

Tako živo ji je stopila pred oči polnočnica v domači cerkvi.

Sredi nočne teme bleščijo tam nekje daleč razsvetljena cerkvena okna. Mraz je. Zmrzli sneg škriplje pod nogami. Kakor da človek hiti iz sovražne zmrzle narave v varno pristanišče, se mu zdi, ko hiti v gorko farno cerkev ali bližnjo podružnico, izgubljeno visoko kje gori v smrečju, pa še toliko ljubšo, ker je še bolj domača. Drevje ob poti stoče in se nevoljno otresa nevšečne in težke snežne odeje, pa je le nekam svečano razpoloženo, kakor polnočni zvon, ki vabi vernike v cerkvico.

Letos ne bo šla h polnočnici. Odkar je odrasla, jo bo prvič opustila. Nihče ne gre in sama ne ve kam. Obleke nima. In vsa je nekam zbegana. Bog ji ne bo zameril. Saj se ji še v delavnik smejejo. In pa nazadnje, saj res ne ve za cerkev. Spotoma jih je nekaj videla, s stolpi vred izgubljenih v senci nebotičnikov. Saj to niso naše ponosne, samozavestne, kraljevske cerkve.

Čez mesece se je vendar enkrat znašla pri nedeljski božji službi. Ampak — to vendar ni naša cerkev! Velika, tuja stavba, toliko polna kakor pri nas v adventu pri zornicah ali v postu. Ljudje so se ji zdeli izmaličeni in nenaravni. Kakor da so narejeni iz sladkerja in lecta, ji je prišlo na um. Ženske našminkane, umetno sfrizirane in neparfumirane. Natančno tako izumetničene, kakor so jo svarili doma, ko je mislila, da pretiravajo in da je taka bedarija sploh nemogoča. Posebno so jo odbijale kričeče rdeče ustnice in rdeči nohtovi in okrog oči zarisani veliki temni kolobarji. Edino, kar ji je bilo všeč so bili prozorni beli in črni pajčolani s katerimi so pokrite v cerkvi skoro vse ženske, ki pa jih sicer po cestah ne nosijo.

Duhovnikova pridiga ji je bila tuja. Nobene besede ni razumela. Zelo dolga in dolgočasna. Tudi latinske besede se ji je zdelo, da izgovarja duhovnik drugače, kakor jih je doma.

Ravno tako je bilo petje nekam mehkužno. Samo proseči glas orgel jo je tu in tam za hip prevzel.

Potem je zvedela za slovensko božjo službo na Paternalu. K maši ni mogla, zato je prišla k večernicam. Tri četrt ure se je vozila s tramvijo. Pravi čudež se ji je zdel, da je končno le našla cerkvico. Nima namreč zvonika in vsaj na zunaj ni ničesar cerkvenega na njej. Do tramvije je bilo treba hoditi nekaj kvader peš in ravno tako od tam, koder jo je tramvija pustila. Tri četrt ure vožnje h slovenski božji službi je nekaj navadnega. Bilo jih je nekaj, ki so zbrali najhitrejšo pot, pa so rabili zanje pet četrt ure vožnje ali še več.

Pričakovala je velike množice, pa jih je prišlo vse skupaj tri in dvajset. Nalašč jih je preštela. Nekod je bila namreč slovenska veselica. Piknik ali kako so ji že rekli. Zato je bilo tisto nedeljo malo ljudi. Pa jih menda tudi sicer ne prihaja veliko.

Neverjetno. Saj je vendar to edino mesto, kjer bi se res lahko počutili kakor doma. Niti domače petje in domača pridiga jih ne pritegneta. Ampak ona bo odslej redno hodila, vsako drugo nedeljo. Veckrat ne more. K maši sploh ne more nobenkrat. Prav takrat je najbolj zaposlena. Je pač služkinja. Komaj vsakih štirinajst dni popoldne je prosta za par ur.

Čez štirinajst dni jo je prišla vabit prijateljica na slovensko veselico. Lepo igro bodo igrali. Z veseljem je šla. Saj je svojčas, v domovini tolikrat in tako rada igrala na odru. Navadno glavne vloge. Vsi so jo hvalili, da je izborna igralka.

Igrali so še dosti dobro. Tako seveda ne kakor doma. Petje pa bi poslušala kar naprej. Ampak oder je bil zanič. Dvorana nekakustična. Prav h prvi vrsti sedežev se je stisnila, ves čas stala in poslušala, drugače bi ničesar ne razumela. Kljub prizadevanju igralcev poslušavci niso bili pazljivi. Zelo je motilo neprestano šepetanje in smehljanje. Ti ljudje niso prišli sem zaradi igre, je uganila. In res niso. Šele sedaj je zapazila na programu: po predstavi ples do zore. Prijateljica je smatrala to stvar za nekaj samo ob sebi umevnega. Neizkušeni in mladi Argentinki pa se je zdelo to nekaj zelo čudnega. Pa ji je razlagala prijateljica, da v Argentini ni slovenske veselice brez plesa. Če konča že o polnoči, je to zelo zgodaj. Do zore!

Čez štirinajst dni sta šli s prijateljico na neko drugo veselico. Argentinsko. V Koleniales, ji je rekla prijateljica. Sama seveda ni vedela, kje da je to in kaj in kako. Tam bo še bolj veselo, je razlagala prijateljica. Prišla sta v gostilno, polno mladih ljudi. Fantov in deklet. Razposajeno plesišče. Itd. Ne tri minute ni mogla vstrajati tam. Sama je odšla. Od tistega dne se ni več zmenila za prijateljico.

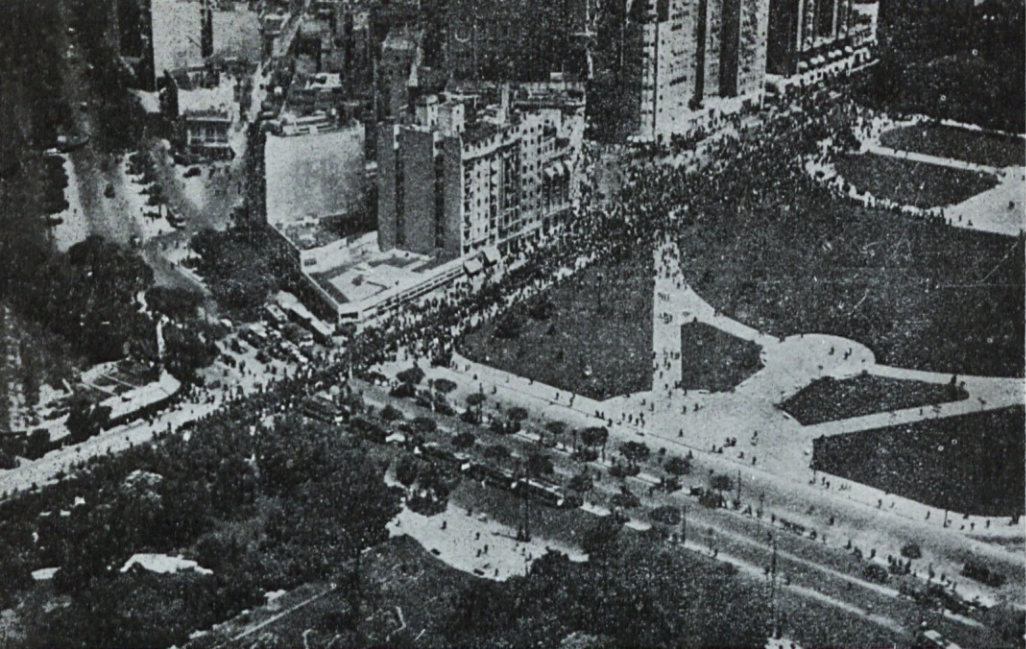
Slovenski časopis se ji poslal na ogled. Nič ni vedela od kod so zvedeli za njen naslov. Kako je bila vesela domače besede! S kakšno strastjo ga je vzela v roke! Njeno posebno pozornost je zbudil članek o ljubezni. Česa je človeško srce bolj žejno v mrzli tujini kakor ljubezni. Gledala je in strmela. Članek je govoril o neki svobodni ljubezni, jo razlagal in zagovarjal. Potem je našla v listu vrsto oglasov, ki jih ni čisto razumela, pa

Rože na oknu izseljenske hiše na Dock Sudu (Buenos Aires). Zaradi mčvirnih tal so hiše in druge stavbe postavljene večinoma na lesene pilote, in so torej prave stavbe na koléh, na zunaj obite z valcvito pločevino. Dock Sud je znano središče hrvatskih izseljencev med katerimi so sezidale zadnji čas zagrebške usmiljenke lep zavod, posvečen Kristusu Kralju, v katerem so otvorile šest razredno osnovno šolo. S pravico javnosti, takozvan Colegio incorporate.

je slutila kaj da pomenijo. Zgrozila se je. Lista pa ni nikdar več prišla v roke. Vedno bolj samo in ubogo se je čutila.

Tako je šel čas naglo mimo nje. Vsak dan ji je prinesel novega čudenja in novih razočaranj. Prišli sta ji na misel knjigi o deklicah z odprtimi in zaprtimi očmi. Predno je zvečer zaspala, se je često trudila, da bi si poklicala v spomin njuno vsebino. In že je bila velika noč.

Park in Plaza San Martín v neposredni bližini buenosajreškega pristanišča

Pa tudi usoda našega dekleta, ki jo je zaneslo življenje ven na deželo, na argentinski kamp, ni veliko prijetnejša in boljša. Tudi argentinska dežela je namreč vse drugačna kakor naša slovenska kmečka pokrajina. In navade po argentinskem kampu se z našimi domačimi ne morejo primerati v nobenem oziru. Za naša dekleta, ki pridejo sem iz domovine, je to pravi novi svet, ki se mu nikakor ne morejo privaditi. Ves način kmečkega dela je v Argentini drugačen kakor pri nas, in vse kmečko življenje in čuvstvovanje je drugo.

Naša zemlja je v glavnem slikovita, valovita in gorata. Ob vsakem koraku se Ti menja pogled. Na vsak drugi hribček je postavljena bela cerkva, nekak simbol našega hrepenenja po višjem, duhovnem, nadvsakdanjim. Na vsakem drugem križpotju, vijugastih obraslih ali umetno ograjenih idiličnih poljskih potih in stezah stoji poljsko znamenje, ki dviga potnika iz puste vsakdanjosti, dostikrat obdano z različnimi skrivnostnimi tradicijami in pripovedanji. Podnevi in ponoči je naš kmečki človek pod vplivom poduhovljene narave, ki se kakor slikovita in mogočna cerkev, katedrala razgrinja okrog njega, okrašena z zelenim gozdovjem in pisanim poljem, vedno spreminjajoč svoje lice, eno

lepše od drugega, in pokrita z zvezdnatim in od sonca ožarjenim nebeškim svodom.

Tukajšnja ravnina ne pozna nobenega izmed naravnih mikov naše domovine.

Naši hribovci, pa tudi kmetje po dolenskem gričevju sicer radi tožijo nad težavnostjo obdelovanja polja, ki leži v strmih legah in si žele ravnine, ki bo lahka za delo, pa ne vedo, kako pustiti da je ta brezmejna ravan, ki se tam nekje na obzorju v motnih obrisih izgublja v okroglo črto na katero je postavljen ogromni nebeški svod, ki nas ne dviga, marveč pritiska k tlom. Same nebeške zvezde so po teh krajih tuje in drugače, manj slikovito razvrščene po nebeškem svodu, kakor pri nas doma.

In žensko delo na tukajšnji kmetiji?

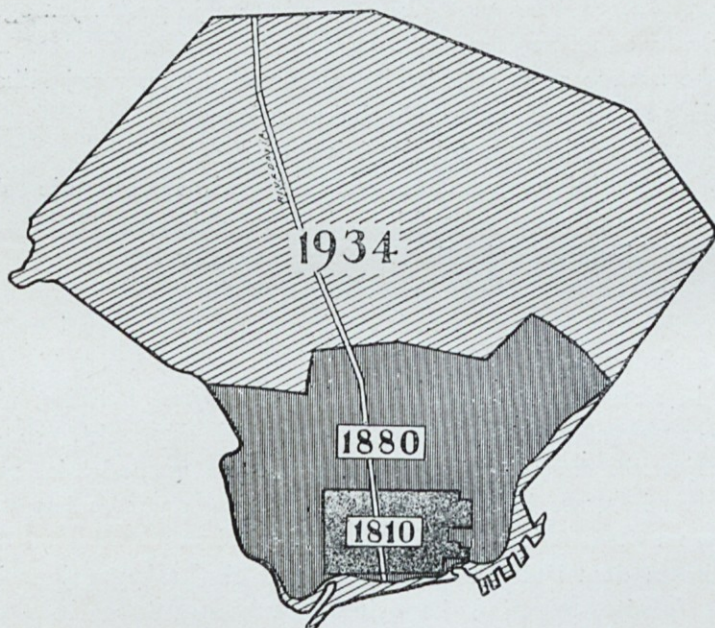
V Argentini ne poznamo kmečkih vasi. Hiše stoje daleč vsaksebi, vsaka sredi polja, ki ga družina obdeluje. To niso hiše v katerih bi stanoval in živel rod za rod, v katerih bi se poznala ljubezen in pridnost mnogih rodov do skupnega bivališča, domače hiše in rodnega grunta, ki je morda skromen ali naš, domač, podedovan. To so ranči, ki naj jih vzame vrag! To so iz blata in slame na tuji, najeti zemlji postavljene kolibice, nizke, okorne, uboge, malo udobne. Ko je potekel kontrakt, se preseli najemnik drugam. "Hišo" podre in vsa gospodarska poslopja, okna in vrata in druge ropotijo naloži na voz in hajdi s to kramo na novo najeto zemljo, postavljati si tam svoj novi dom. Kdo bo ta dom ljubil, kdo bo sadil pod okni takega ciganskega šotora fuksije, nageljne, kapucinarje, mačehe, dalije in neštete druge vrste domačega in tujega cvetja.

Naša dekleta je prišla morda iz kraja, kjer se na vsak korak ponujajo bistri in mrzli studenci. Kako naj tod zaliva cvetje. Tod mlin na veter vleče iz zemlje vodo, ki ni bistra ne mrzla, marveč zaradi mnogih solitrnih primeskov dostikrat slana, komaj užitna in naravnost škodljiva, zlasti zobem, ki jih razjeda.

S kakšnim veseljem je po materinih naukih opravljala domačo živino in se veselila, če je bila zdrava in lepo rejena. Za snago v hlevu je skrbela toliko kakor tukaj za snago po hišah. Zlasti je skrbela za krave mlekarice in za mlade teličke. kuhala svinjam in mislila na njihov drobiž. Tukaj pa so krave in svinje pravi

potepini, ki nič ne zanimajo ženske in gospodinje, marveč v prosti naravi žive svobodno življenje brez hlevov po zimi in po leti. Če je posestvo bolj živinorejsko in živine veliko, so domači moški izključno pastirji, gauči, ki na osedlanih konjih preganjajo živino iz ene paše na drugo in tudi molzejo krave, kadar je treba.

Čemu naj argentinsko deklice goji svoj zelenjadni vrt, ko pa kupijo solato, sadje in vsakovrstno sočivje in celo kruh mali napolitanski in arabski trgovci po deset ali dvajset kilometrov da-

Ozelenje in rast velemesta Buenos Aires v letih, ki so označena na sliki

leč od čakre do čakre in je kar splošen običaj, da tudi po kmetih kupujejo vse te stvari, ki bi jih lahko pridelovali doma.

V nedeljo k maši ali poldne k večernicam? Saj je nemogoče, ko pa je do najbližje župnije 20 kilometrov daleč, 30, 50, pa tudi 100 in 150 in še več. Komaj za največje praznike more v cerkev ali pa tudi za praznike ne. Po več let brez božje službe.

Doma je vodil vse življenje veliki farni zvon. Zgodaj zjutraj se je oglašal, opoldne, zvečer v mraku in še neposredno pred spancem je pozvonil "za verne duše". Ljudje so se ob njegovem

zvonjenju odkrivali in molili. Krst je oznanjal, poroko, smrt, požar, za praznike je skupno s tovarši pritrkaval veselo in kadar je kakšna vesela vest bila namenjena vsej soseski, jo je spet oznanil zvon. Tu ni zvona, ki bi k molitvi vabil in ljudem čase delil, kaj šele veselega slovenskega pritrkavanja, ki že samo dela človeka veselega in nekam slovesno dviga naša srca.

Kaj se po vsem tem ne bo v Argentini dolgočasilo naše dekletke, ki jo je usoda zanesla v te kraje, kaj si ne bo želela nazaj, domov, in se tudi vrnila, če more.

Ampak: hočeš, nočeš, mračš velja v človeškem življenju marsikdaj. Marsikatera naša žena in dekletke mora ostati na tujem, če bi še tako rada domov.

Kako se torej ta dekletka uživijo v nove razmere, kako reagirajo na okolico, ki jih je na enkrat objela?

Po splošnem in navadno naravnost obupnem začetnem domotožju razne žene in razna dekletka pač različno.

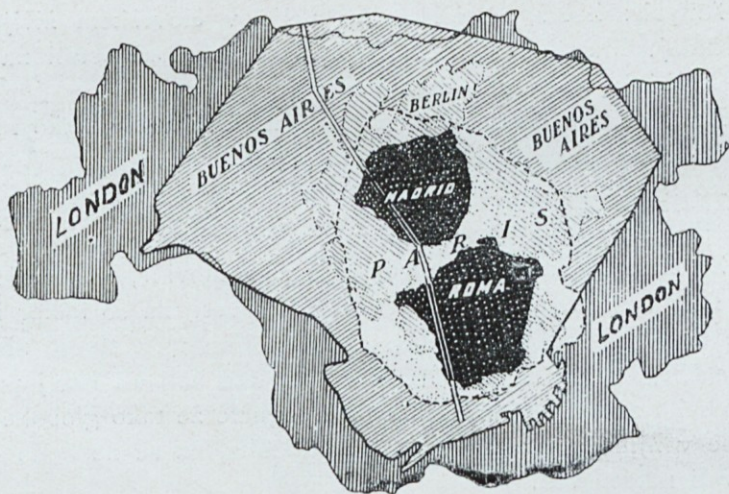
Za starejše ženske, ki se izselijo iz domovine, tam dalje od tridesetega ali štiridesetega leta, moremo reči, da so kakor iztrgane iz slovenske domačije in da se ne bodo na tujem nikdar udomačile, čeprav se bodo morale tudi one bolj ali manj privaditi novim razmeram. Slovenstvo je pognalo že tako globoke korenine v njihova srca in v njihovega duha, da se ne bodo dale izruvati nikdar več.

Če je taka ženska, mati, izobražena in res zavedna, potem se njeni otroci tudi v tujem svetu ne bodo povsem odtujili slovenski domovini. Te matere in žene so najvažnejše zaveznice tistih, ki se trudijo, kako bi ohranili med slovenskimi izseljenci domačega duha, slovensko zavest in tudi na tujem čim dalje ohranili slovensko narodnost.

Če pa je taka izseljena ženska, mati, sama nezavedna in neizobražena pa seveda ne more dati drugim tega, česar sama nima, marveč bo nehote in nevede še pospeševala narodno odtujitev svojih otrok. Zlasti zato, ker jih odbija njena neizobraženost in po njeni izobrazbi sodijo vso domovino, ki je take ne morejo ljubiti. Dostikrat bo odtujenje svoje dece celo naravnost podpirala hoteč jim po svoji preprosti sodbi dobro, misleč da se bodo

tem lažje uveljavili v življenju čim manj se bodo razlikovali od okolice v kateri naj živijo. Vendar bo ostala vsaj ona sama v vsakem slučaju še vedno naša.

Drugače pa je z mladim dekletom, ki je prišla v nove razmere kot nedorasla in nedozorela cvetka in bila nekako presajena v novo zemljo. Ona bo pognala korenine v nova tla in kmalu začela rasti iz sokov nove domovine, bolj in bolj pozabljala svojo slovensko mladost in konec koncev kljub svojemu slovenskemu poreklu in izvoru rodila argentinske sadove.

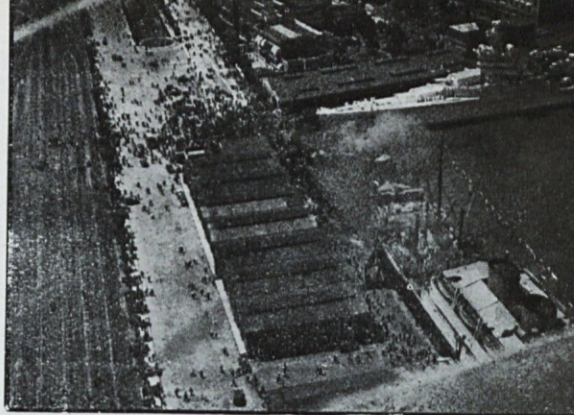

Obseg velemesta Buenos Aires v primeri z nekaterimi drugimi mesti

Tako bo dostikrat, navadno. Ni pa rečeno, da bi tako moralo biti. Zlasti izseljensko dekle, bodoča mati, nam more pomagati, da se v izseljenstvu ne samo ohranimo, marveč tudi rastemo, se množimo, da tudi številčno napredujemo.

To važno okolnost so posebno jasno spoznali severoamerikanci. Javno so pisali, razpravljali, in se bali, da bo postala dežela tekom desetletij židovska in slovanska, če ne preprečijo njihovega doseljevanja. Židovska zaradi njihove razumske živahnosti in sposobnosti, slovanska pa zaradi izredne rodovitnosti in žilavosti slovanskih rodov.

Dokler so seveda naše žene in dekleta in posamezniki, ki se

Desno zgoraj: Pogled iz aeroplana na del buenosajreškega pristanišča. Spodaj: Pogled iz aeroplana na del vele mesta Buenos Aires, nad katerim se vedno prepeljavajo aeroplani. — Levo: Velemestna gospa in njena služkinja.

trudijo kako bi čim dalje ohranili izseljence slovenstvu in domovini, prepuščeni sami sebi, dokler njihovo delo in prizadevanje ni urejeno, povezano v eno enoto, uravnavno in vodeno po enotnem načrtu, žal ne bo imelo posebnih uspehov.

O teh rečeh seveda tukaj ni mogoče podrobneje razpravljati. Naj samo prav na kratko spomnim razprav in člankov, ki jih je bil prinesel Ženski vestnik Duhovnega življenja, zlasti razprave o Slovenskem ženskem domu, naj ponovim misel izseljenske komisarice, ki bi se morala zavzeti za ta vprašanja, in zadevnih točk, ki jih vsebuje spomenica slovenskih izseljencev v Južni Ameriki prvemu slovenskemu izseljenskemu kongresu v Ljubljani. Tisti, katerim je na tem, da se naš živelj tudi na tujem čim dalj časa ohrani, naj bi preštudirali v gornjih člankih in razpravah razložene misli

DEKLIŠKI OBRAZI

N o r m i c a

(Primerjaj sličico na strani 30).

Lepo je bilo, ko so nesli h krstu. Z botri je bilo že davno urejeno. Moka je bila kupljena za pogačo. Za pogačo! Za nas, ki smo imeli mlajše bratce in sestrice, kako lepi spomini so to! Pogača. To je bilo še vse kaj lepšega kot potica za božični poprtnjak in kolač za veliko noč. Vsak svojo stručko smo dobili — le pomislite, čisto vsak prav svojo, in tako dobro... zastonj bi iskal po vseh buenosajreških pekarijah tako dobrega kruhka... Samo to je bilo slabo, da so bile tiste štručke tako kratke. Saj ni bila tako kratka tedaj, ko je bila cela, toda potem, ko sem jo načel, je bilo tako hitro do konca. Samo še enkrat jo ugriznem, da ostane drugo za jutri... pa, saj veste kako je... ko je bila pa tako dobra... in na vse zadnje: kar danes lahko storiš, ne odlašaj na jutri.

Tako je bilo doma, ko smo štručke jedli, ko smo zlate urice uživali... pa vseeno zavidali — velikim.

Tukaj je pa drugače. Ne vem, kako je danes doma s štrucami za pogačo. Ali jih še kaj je, ali jih več ni. Škoda, če jih ni!

Tu se je premenilo vse, vse. Doma so nas nesli, male vekavčke. Skozi decembersko zimo, kdo ve kako daleč. Komaj je ubogo bitje vekati moglo. Pač taka je bila navada in taka postava, in bila je dobra.

Zgodaj naj otrok postane božji. Saj se začne borba zanj med nebesi in pekiom že tedaj, ko njegovo življenje komaj vzbrsti. Tedaj, ko se začne zemeljsko potovanje malega zemljana, se pri-

čne tudi borba za njegovo večnost in ni vseeno, če se kar zane-
mari in prepusti nedolžno, nebogljeno bitje, da si ga osvaja satan.

Menijo nekateri, da je vseeno, če je otrok krščen ali ne. Ce-
lo ne marajo nekateri krsta več. Našel sem že slovenske stari-
še, katerih šolski otroci še niso bili krščeni. Nekoč jim bo
tega žal, močno žal! Žal zato, ker bodo "želi to, kar sedaj sejejo",
še bolj pa tedaj, ko se jim bo odprla večnost, katere sedaj ne vi-
dijo in videti nočejo.

Pravijo, da naj počaka, da bo sam otrok pameten? Toda,
prosim vas, kdaj bo otrok bolj pameten, kot sta njegova oče in
mati? 15 in 20 let je treba študirati, da človek pride do majhne-
jasnosti v najglobljih življenjskih stvareh, da svojo vero kolikor-
toliko razume in jo od zmote ločiti more... Kako pa naj pride
do tega spoznanja otrok, čigar starši o veri vedo malo drugega
kot nekaj izmišljenih ali povečanih zgodb o nevrednih duhovni-
kih... Vero samo so pa nemara že docela zgubili, ker so molitev
opustili, ker so s slastjo brali vse, kar je bilo proti veri, ničesar
pa, kar bi jim bilo v potrebno poučenje v njihovih dvonikih.

In sedaj naj otrok šele sam spozna, katera vera je prava?
Ko je že toliko milijonov ljudi šlo v večnost, ki so s trudopolnim
in dolgim razmišljanjem prišli srečno do pravega spoznanja in
pravo našo vero s svojim življenjem dopolnili.

Ali mar ni dovolj jasna beseda božja, beseda Jezusova: Poj-
dite po vsem svetu in učite vse narode in jih krščujte. Kdor bo
veroval in bo krščen, bo zveličan...

Hudičeva nakana je seveda napraviti zmedo med kristjani,
toda to ni v prid ljudem, to ni v prid staršem, ne otroku. In ka-
tera mati in oče, ki svojega otroka rad ima, nima želje, da bi bil
njegov otrok prijatelj Jezusov, ki je naročal: Pustite otrokom, da
k meni pridejo in nikar jim ne branite...

Tako so nesli k krstu! Toda mala Normica je že velika de-
klica. Dve leti že ima. Mami je bilo kar sitno povedati njeno sta-
rost. I, kaj hočemo, tako se odlaša in odlaša. Prav zato pa je
treba s tem sedaj končati. Saj fantka smo krstili bolj zgodaj.
Je težko. Sedaj ni denarja za trošek, drugič ne more priti boter
ali je zadržana botra... Pa kaj bi se izgovarjala. Saj vem da ni
prav, zato bomo pa sedaj popravili.

Kar sama je tekla deklica. Na levo in na desno in spet naprej. Tam po Munizu, ki bi bil prav prijazen kraj, če bi ne bilo tako pasje vroče na samega novega leta dan. Tam je bil krščen fantek, tam je torej fara naše družine, tam so prijatelji in sorodniki, tam je botra... tam naj bo tudi Normica krščena, tako je presodil oče. Prav zato smo tako dolgo odlašali. lašali.

Tako smo se torej poslovili od gostoljubne mize, kjer nam je v "veži" prijazne hišice delal prepričan hlad in vzbujal tek. Lepo sam zase sameva domek med breskvami in rožnatimi grmi in še čaka, kdaj bo mogoče spet z delom naprej, da se hišica povsem dokonča. Saj ji je treba samo še dati na zunaj dodelano lice, znotraj je že kar prijetno stanovanje svojim.

Postavili smo se okoli krstnega kamna. Doslej se je Normica korajžno držala. Brez strahu mi je obljubila, da bo pridna. Saj sva že "stara" znanca in se me več ne boji. Toda, veste, to je druga stvar. Kadar je mama poleg, takrat strici in tete niso nevarni, toda, kadar mame ni... to je pa druga stvar. Pa saj je bil ata! Bil. Seveda je bil! Toda: ata je ata, mama je pa mama! In če mame ni!

Kar velike so postale oči in solza se je posvetila in druga in tretja... In potem je dobila soli. Čudna stvar! Mislila je Normica, da bo cukrček... Vse je storila, da bi se možko zadržala, toda kako bo tak mal srček vstrajal celih pet minut v tako teški borbi.

Pa ni bila samo borba za možatost. Bilo je tudi tisto, ki se netri v duši godi, v kateri satan skuša svojo pravico braniti. Njemu ni vseeno, ko se napravi otroku na čelo križ s pozivom satanu, da naj se odstrani in naj se ne predrzne oskruniti križa s katerim se zaznamujejo čelo in prsi.

Srečno smo zmolili vero in očenaš. Tedaj je prišlo najhujše. Kaj si mislite! Kdo ve kaj pride, tako je sodila Normica, in mame od nikoder, čeprav jo je tako lepo klicala.

No, tudi tiste solze so se posušile in Normica se je kmalu spet našla v maminem objemu, ki se je med krščevanjem pomudila v molitvi v cerkvi.

Če pozna kaj naših ljudi, sem vprašal župnika. In se je

Pruta

Marija je najpopolnejši vzor deklet. Kadar se v kakšnem težkem položaju ne moreš prav odločiti, se vprašaj, kaj bi naredila, devica Marija na Tvojem mestu, in če tako narediš, bo Tvoja odločitev gotovo dobra in celo najboljša. Ta misel bo kakor skrivnosten talizman Tvojih mnogih, velikih in naravnost neslutelnih uspehov. Poizkusi, saj Te ne stane drugega, kakor morda včasih malo premagovanja.

spomnil nekega imena. V ulici N. številka približno 320. Saj tam vsi zanj vedo. In sva jo mahnila s Francem, da ga najdeva. Pa ti je s takim iskanjem, kot tam doma. Greš in greš, in ti reko: na levo in naprej in potem na desno in kdo ve kam: še poi ure. Čez pol ure je pa še eno uro daleč... Nazadnje sva le našla neka vrata, kjer bi naj bilo kaj.

Plavolase glavice so pokukale iz vežnih vrat. Ne more biti tako sva sodila s Francem. Kmalu je prišel mož, naš človek od vrha do tal... Vse, vse na njem slovensko. Pa se nama je nazadnje le odkril kot naš severni brat. Ukrajinec je. Gor od Przemysla

je doma, toda dolgo je že, kar ni videl svoje ljube domovine. Že davno pred vojsko je odšel.

Četudi so naši domovi daleč narazen, smo vseeno začutili, da si nismo tujci, da se razumemo, čeprav vsak po tistem golči, kar ga je mati najprej učila. Ves vesel je bil najnega nepričakovane- ga obiska in naju je povabil naprej, da nama postreže; karkoli bi želela.

Pomislite, na samega novega leta dan. Za vesel Božič! Zares si štejem v srečo in čast, tako je menil mož, oče številne družine, ki so vsi tukaj rojeni, pa prav tako po ukrajinsko znajo, kot njihovi tovariši na širnih ukrajinskih planjavah.

Ko smo v besedi prišli na to, da Franc one kraje tudi pozna, ker ga je vojska tja zanesla, da zna besedo tudi po ukrajinsko postaviti, je bilo veselje še večje.

In ko sva odšla, se za nama vrata niso zaprla in z veseljem sva pomislila na pesem: Slovan povsod brate ma... Le žal nama je bilo, da se nisva mogla zadržati kaj dalje.

V Munizu je kakih pet slovenskih družin, ki pa žal žive precej daleč vsaksebi. Oni večer ni bilo časa, da bi še koga poiskali. Pozna ura je velela domov, kamor je kar poldrugo uro voznje.

Normica pa slišim, da od tistih dni še bolj veselo raste in postaja vedno večja in vedno ljubša Bogu in ljudem.

T o n č k a

Marta! Saj veste! Tista iz evangelija mi je prišla na misel: skrbna in delavna — prava podoba slovenskega dekleta.

Poznam neko bitje, ki nosi to ime. Pa ga ne po pravici. In tudi Slovenka ni. To vam je teslo, da se Bogu usmilj.

Ure ne pozna. To se pravi: kadar mudijo drugi, takrat že, da nad njimi sitnost stresa. Naredi vse po svoje: Če ti je prav, dobro, če ti ne ugaja, lahko skočiš iz kože, če hočeš.

In če ji kaj rečeš? Boš kmalu videl, kakšen greben zraste tej mački. In tudi zobe bi pokazala, če bi jih imela...

No da, take muhaste Marte se ljudje kmalu naveličajo in si poiščejo boljšo, če jo najdejo.

Zato so pa bila in so še danes slovenskim dekletam na stežaj odprta vrata v vse dobre in najboljše hiše tega mesta.

Tisoč in še več slovenskih deklet je bilo v službi hišnih pomočnic samo v mestu Buenos Aires.

Ńo, pa saj veste kako je na svetu.

“Tičke po zraku, zraku letajo...

Ribce po vodi, vodi plavajo...

Vsaka si išče ljubi svoj par”.

Mnoga naša dekleta so čutile tako in iskati ni bilo treba dolgo. Saj je nekateri slovenski Janez in Tone in Francelj prišel semkaj, da si poišče srečo.

Zagrebske usmiljenke iz Dock Suda obnavljajo redovne obljube v svoji lišni kapeli. Na klečalniku kleči hrvaški izseljenski duhovnik p. Leonard Ruskovič.

To pa tudi vemo kašno je naše srce. Kakor votlo in prazno.

“Jaz ga pa nimam, nimam doma več...”

In je tako dolgo vrtalo v srcu, da je iz hrepenenja zrastle želja in iz želje sklep: brez doma se več živeti ne da. Tako so par za parom stopali pred oltar, ustanovile so se slovenske družine začeli so rasti novi domovi, slovenski domovi sredi tuje zemlje... Godilo se je — toda na čast je treba priznati, da je takih siuča-

jev bilo le malo — da so se nekateri ženili v brezmejno bridkost sive matere tam daleč doma v rodni koči, brez božjega blagoslova, zato v nesrečo sebi in otrokom.

Žena je dobila trdno oporo v možu, on pa v ženi. Nova volja do dela je zrastle v srcu. Bolečina izgubljenega doma je začela pojemati. Misli in želje so se obrnile tja dolj v Villa Devoto, v Villa Lugano, Villa Lynch, Villa Progreso, v Florida... vse ob robu velikomestnega vrveža so začele rasti iz tai hišice, majhne in skromne in ponižne... "Boljša je pešnica, če je notri mir in potica, kot so gradi, če so notri jadi..."

Pa so bili težki oni dnevi in ure, in še danes so nekateri skrbni polni. Dokler so bili stotaki, nabran sad večletnih žuljev, ki sta si jih skrbno in z mnogimi žrtvami in obilnim trudom prištedila, jima je bil po trudnem dnevu prijeten počitek pod lastno streho. Toda denarji so se stekli, prvega je bilo treba plačati obroke, treba poravnati račun v "almacenu", treba plačati v cestni fond, luč, vodo, basuro, itd. in če je med tem potrkala na vrata brezposelnost, če se je oglasila bolezen... so se pričele bridke ure, katere pozna in razume le tisti, ki jih je sam poizkusil.

Mnogo, mnogo bi bili dnevi in ure teh bridkosti olajšani, če bi trpečim zvenel v srcu Gospodov klic: Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi, in jaz vas poživim... Pa so mnogi že pozabili to besedo. Pa tudi tako je bilo in marsikod še je: ni je hiše božje, katere zvonik bi kot božji prst kazal človeku, kje naj pomoči išče. Sredi med mnogimi strehami ni nikjer prostora, zanj, ob katerem bi se trpini odpočiti mogli. Ni ga zvona, ki bi vsak dan klical, "da prazno je delo brez sreče z nebes".

In sedaj? Za lično leseno ograjo stoji ponižen domek. Visoko po njej je splezala trta, ki je letos dala prvi sad, pač ne tako sladkega kot ga pridelajo v Mendozii, a vseeno neprimerno prijetnejšega, zato ker je zrastle iz lastnega dela in skrbi.

Tam izza vogla je skočil psiček. Huda stvar, kar se da. In tudi mucka ni bilo treba iskati dolgo. Tam zadaj za hišo, kaj pa je to? Golobnjak. Gügü, za plotom čepim... In na koncu hiše — drobnjak, petršilj... kot so imeli mati doma; in poleg: grede polne toplega cvetja... Pa le se nekaj manjka: tistih, ki

so nesnažni in krulijo, pa so vendarle ponos slovenske gospodinjice. "Tudi teh bi si priskrbeli, pa ne vem kako bo šlo. Je vsakršnih težav. Nekaj pa le je", tako je menila gospodinja in pokazala naprej, kjer je bila koza privezana in se pasla okrog mandarine. Tudi kurje družine ne manjka — pa tudi kurih tatov ne...

Tako rastejo sredi tuje dežele ponižni slovenski domovi, ki si osvajajo srca vsak dan bolj, mati domovina pa se odmika vsak dan bolj daleč in živi le še kot dežela iz sanj in pravljic, ki je bila a je več ni, in kdo ve če bo še kdaj.

Skromna je notranja oprava. Ena soba ali dve. Pa sem pogledal na stene in v kot. Tam ni še podobe slovenske hiše. Ni v kotu Marije, ni na steni častiljevih božjih podob. Le kipec Marije iz Luhana, drobna podoba Jezusovega Srca pove, da vonj slovenskega doma ni še popolnoma izdehtel, a umikajo se božje stvari vsakovrstni svetni navlaki.

Tedaj je pritekla domov mala Tonica, drobno dekletce, ki že gre v začetne šole. Z velikimi očmi je presodila neznanega gosta, da je nevaren njenim punčkam, in je bila njena prva skrb, da jih spravi na varno.

Pa sva bila kmalu prijatelja. Treba je bilo le podobice. In je kmalu povedal drobljanček, da je Jezušček tisti, ki ga podobica predstavlja. Tudi križ zna narediti že na oba načina. In še marsikaj.

Da, da. Otrok je spričevalo starišev. Tudi tu je nekaj slovenskih mater, ki že v naročju otroka uče tako kot so nas naše matere doma, ki so nas dobro učile in dostojne ljudi iz nas naredile. Pa so tudi matere, ki so pozabile, kako so nekoč doma plevel po njivah pobirale, da ne bi vse dobre setve uničil. In tako puste, da sedaj v njihovih otrocih raste vsakršen plevel pozabljač, da so dobri otroci sad skrbne vzgoje, trpljenja in molitve. Da so dobri otroci staršem največji ponos in sreča...

Tonica zna narediti križ in tudi molitvic celo vrsto, pa je tudi takih Tone, ki jih ni mama naučila kako se dela križ in ne kako se molit očenaš. "Da je še premlada za to". Kaj čuda, če bodo taki otroci svojim starišem bridkost, in so jim že zdaj, če njihovo čelo ni nikdar zaznamovano z znamenjem križa, če si satan popolnoma nemoteno osvaja brezbramno srce otrokovo.

I r m a

Sama! Tako sama! Solza je spolzela po licu in ovlažila Irmino zglavljje. Iz ulce je slišala pritajen šepet... O, kako je bridko. Vse druge imajo srečo, fanta, prijatelje, prijateljice, ona pa je tako sama, tako zapuščena, od vseh pozabljena, najnesrečnejše bitje na svetu. Ali ima res samo zato ušesa, da mora prenašati godrnjavost sitne gospe in neljubezajiva povelja raznih zapovednic... Da nikoli ne sme slišati prijazne besede iz prijateljskih ust...

Tako je trpela Irma oni večer, tako je trpela marsikdaj. Kakor nežno brstje vinske trte teži za oporo, išče, kam naj se nasloni, da bo mogla pognati v krepko mladiko in nositi prijeten sad, tako je hrepenelo srce Irmino.

Nikar ne mislite, da je bila željna greha in nečednosti. Bog varuj. Saj je bila dobra, poštena in plemenita deklica, toda čutila se je tako neimerno samo, tako neizmerno zapuščeno, da ni mogla zadržati bridkih solza.

Pa se je hotela Irma narediti močno in je sama sebi zastavila določno vprašanje: Kaj pa mi pravzaprav je? Kaj mi pa manjka? In res si ni vedela dati odgovora. Samo to je čutila, da ji je srce čudno prazno.

Zaželela si je, da bi imela fanta, moža... Ali bo potem mar praznine v srcu konec? Morda! Toda kako? Pač zato, ker bodo prišle skrbi, ki bodo dale opravljanje... ki bodo rodile nove bridkosti, neznanе doslej... Kdo ve... Imela bo komu izliti svoje srce! In če je po nekaj tednih več razumei ne bo, če se razočara na njem, na katerega stavlja vse upanje...

O da, to srce Irmino, ki je pač čutilo praznoto; tisto, ki je v vsakem srcu, ki muči človeka z večnim hrepenenjem...

Ta trenutek se je spomnila tete Malke, ki ji je pri slovesu stisnila roko s temle nasvetom: "Kadar boš v tujini najbolj sama, in boš najbolj trpela, se spomni, da je samo Bog tisti, ki tvoje srce napolniti more. Nad vsem drugim boš ostala razočarana. Kadar ti bo najbolj bridko, izmoli očenaš, pa bo tolažba napolnila tvoje srce".

Z odločno potezo si je Irma posušila rosno lice. Njene ustnice so začele: "Oče naš, kateri si v nebesih, posvečeno bodi Tvoje ime, priidi k nam Tvoje kraljestvo"...

Kakor trta, ki veselo zahrepeni v objem prihajajočega jutranjega sonca, se je umirilo Irmino srce, v spoznanju, da ima vse bogastvo tisti ki je prijatelj z Bogom...

M i n k a

"Ljuba mamica!....."

Kaj bi zapisala, kako bi začela... Ni šlo in ni šlo.. Le kaj naj bi materi napisala... Kar ničesar se ni mogla domisliti Minka.

Odložila je pero, njen pogled je begnil proti stropu in se srečal s pogledom Brezmadežne, ki ji je visela kot spomin mladih, deklislih let, let veselja in srčnega mira, na steni tesne sobice.

Kar zabočelo jo je nekaj v dušo, nekaj grenkega ji je vstalo in v bridkosti je glava omahnila na mizo.

Bridko se ji je izvilo iz prsi: "Zakaj je tako?"

Trpko so se ji pletle misli vse od tedaj, ko je materi pri slovesu podala roko, ko je zajokala in se onemogla naslonila poslednjič na njeno ramo, ko je poslušala njeno zadnjo besedo: "Bodi pridna! Boga se boj, Marije ne pozabi. Naj Ti bo ona mati, ko mene ne bo. V cerkev hodi, in boš videla, da ti bo dobro in boš kmalu srečna in vesela prišla nazaj. Jaz bom zate vsak dan molila. Ti pa tudi moli zame, in če boš mogla, pošlji mi kaj... in piši, piši mi! Saj veš, da bom vsak dan umirala za teboj..."

...pa sta pretekli že dve leti, ko ni pisala Minka svoji dobri mamici, in danes ji ne ve pisati kaj...

Erva leta je bilo tako, kot je mati prosila. Vsak mesec je romalo pisemce in tudi marsikateri grošek je poslala hčerka srčno-ljubljeni materi, toda polagoma se je potegnilo na dva meseca in še pozneje je ostalo le za Božič in velikonoč... Sedaj pa že ne ve več kaj bi pisala.

"Da, zakaj je tako!" se ji je ponujala misel. Nekoč sem vse tako preprosto in lahko sprejela, bilo mi je jasno, in sem vedela zakaj da živim in zakaj trpim, a danes se mi je vse zblodilo...

O ti moj Bog, zakaj si se mi umaknil, zakaj si se mi skril, zakaj te moja duša ne more več najti?

O da. Življenje je trda in čudna šola. V katekizmu se je učila nekoč: da je Bog pravičen sodnik, ki dobro plačuje in hudo kaznije... Pa je ostala tako strašno razočarana...

V bogati družini je služila Minka. Velika in razkošna palača je bila njen dom. Za krščanske so se šteli ljudje. Kako ne, saj so škofo in kardinale vabili v goste. In za svoje rajne so naročili črne maše. Vse črno je bilo v cerkvi in vsa družina je morala k maši. Lepo grobnico so imeli tam na "Recoleti"... Kar zadovoljna je bila Minka in vesela službe. Toda...

Nekoč jo je opravek prinesel v čakalnico in se je spustila v pogovor s siromašno ženo, ki je tam čakala. Doma ima otroke. Sama je. Moža so ji zaprli. Pa je nočejo sprejeti, da bi prosila pomoči. Obdolžili so moža, da je vodja stavke v gospodarjevi tovarni. A ona ve, prav dobro ve in dokazov ima dovolj, da ni on najmanj kriv. Pa ga drže zaprtega. Ona že skoro umira s svojo družino... Sedaj ji pa vrata zaklepajo, in je nočejo slišati ne ji dati pomoči, da bi nahranila gladne otroke.

Prvo bridko razočaranje za Minko. Ali je torej božja zapoved res samo za siromaka, za bogatina pa ne velja... samo za to, da imenitni preproste strašijo, tako kot doma strašijo s strašilom vrane v koruzi? Sami se Boga nič ne boje...

Pa je prišlo še več. Imeli so v hiši sina, gladko, polzano prikazen. Ni bil napačen za dekliške oči. Minko je kaj velikokrat srečal. Ona je seveda vedela, kako se ji je obnašati. Njen sklep je bil trden, da hoče ostati poštena za vsako ceno. Mladí gospodek pa bi si jo rad za igračko napravil. Ni bilo ne konca ne kraja njegovim ljubeznjivostim v besedi in dejanju. Iz ljubeznjivosti je prišla vsiljivost in je grozilo že nasilje. Mirno in resno je Minka ob neki priliki opozorilo gospo, kako se obnaša sin nasproti njej in tedaj je udarila streča.

Da si predrzne ta nesramna deklina tako grdo obrekovati njenega zlatega sinka, ko je pa ravno narobe res, da ona hoče njega vjeti...

Bridko razočarana je morala Minka na cesto. Tako torej. Ona, ki se je s toliko zvestobo borila, ki se je radi božje postave

upirala sladkimi obljubam in ponujanim užitkom, ki je tako verno in zvesto klicala Marijo in se ji vsak dan znova posvetila in se ji kot materi izročala, mora sedaj iz hiše osramočena, ponižana, zavržena, s sramotnim pečatom pohotne zapejivke... Ko je pospravljala svoje stvari in snemala sliko Brezmadežne, ji je zdrknila na tla in se je zdrobilo steklo. Še večja bridkost ji je napolnila srce in je občutila, kot da se je tudi v njej nekaj strlo.

Kmalu je spet dobila službo. Ko se je prve nedeljo namenila k maši, so jo vstavili, češ, da v tej hiši nimajo take navade...

Naše mlade paternalske pevčice, naraščaj slovenskega cerkvenega pevskega zbora v Buenos Airesu, ki že tuči same prav lepo zapojejo.

Ostala je doma. Povrnil se ji je spomin na doživeia razočaranja, in črv je vrtal v srcu. Tako torej gre svet. Tem samopašnim bogatinom, ki se za Boga še zmenijo ne, je vsega na pretek, verni in bogoljubni ljudje pa umirajo v bedi. In se ji je vpletla misel na mater z ducatom raztrganih otrok, katero je zadnič srečala ob cerkvenem vhodu...

Tam ob pobožnosti tolika beda. Tukaj brezbožna hiša, v kateri ni niti božje pedobe. Ljudje se iz Boga naravnost norčujejo. Pa jih nič hudega ne zadene. Celo po sreči jim vse teče... Njena siva mati doma moli skoro noč in dan — pa nima da bi

si mogla s čim kavo osladiti, da bi si kupila za pričoljšek belega kruhka... Tukaj ostaja psom, česar si pobožen siromak privoščiti ne bi mogel...

Tako so se v bridkosti obujali Minki spomini na prestana razočaranja, ki so jo vrgla v nov tir.

Bila je Minka dobro dekle, ki za nobeno ceno ne bi hotela iti na pota nečednih užitkov. Da ji je bilo prijetno govoriti s fantom, to je naravna stvar, toda da bi se vrgla v kake nečednosti, to se ji gausilo.

Bridka razočaranja, ki jih je srečavala vsak dan, po katerih se ji je vedno bolj usiljevala misel, da se Bog za človeka nič ne meni, da čisto na svobodo prepušča nasilnežu, naj brezbrambnega siromaka izrablja, kakor se mu ljubi, krivice, katerih je življenje tako polno, vse to ji je vzelo ravnotežje.

Da bi prišla do kake jasnosti, se je vrgla v čitanje. Brez razlike je jemala knjigo za knjigo, slovensko ali špansko, to ni bilo važno.

Toda ločiti laž od resnice je najtežja stvar. Treba je globokega znanja na vse strani. Minka znanja ni mogla imeti. In ker se laž predstavi vedno z obrazom resnice — ker bi sicer povsod našla zaprta vrata — je kmalu premotila tudi Minko. Zamajalo se ji je vse, kar je veljalo dotlej. Zazdelo se ji je, da je bila do slej v zmoti da je bila kot otrok, ki sveta še gledati ni znala... in siva mati tam doma? Ali je ona tudi v zmoti?...

Tako se je Minki pletla misel, ko je v bridkosti iskala besed, ki naj jih po dveh letih zapiše iz daljne tajine materi v pozdrav. Tako prazno ji je bilo srce, da je stopila k predalu, da si poišče knjigo z vzorci za pisma... da bo pisala pismo svoji materi! Odprla je knjigo, ki jo je dosegla. Oči so ji ob-tale na naslovu: 2. pismo Timoteju... "No, zanimivo! Da vidim, kaj je pisal sv. Pavel v pismih!" Obstala je pri tehle besedah: "To pa vedi, da bodo v poslednjih dneh nastopili hudi časi... Zakaj ljude bodo samoljubni, lakomni, bahavi, prevzetni, zasramljivi, staršem nepokorni, nehvaležni, brezbožni, brez ljubezni, nespravljivi, obrekljivi, nevdržni, sirovi, brez dobrotljivosti, izdajalski, predrzni, napuhnjeni, naslade željni... Teh se ogiblji"... Kar naprej jo je vodila beseda sv. Pavla, ki tako jasno in krepko

govori, kako bo skušala resnica izpodrinuti laž, kako bo do mnogih, premnogi, laži nasedli. "Rotim te pri Bogu in Kristusu Jezusu, ki bo sodil žive in mrtve: Oznanuj besedo, nastopaj in govori ob vsaki priliki, če te poslušajo radi ali tudi če ne: prepričaj, svari opominjaj z vsem potrpljenjem. Prišel bo namreč čas, ko zdravega nauka ne bodo prenesli, temveč si bodo zbirali učitelje, ki jim bodo ušesa prijetno žgečkali, odvrčali jih od resnice in jih slepili z bajkami..."

Strta je obstala, se zagledala spet v podobo Brezmadežne, naslonila glavo v dlani in trpela dalje.

Da, resnica in laž! Teda ona resnica, ki se zdi, da jo življenje zanika... vsa beda, vse krivice, nasilja, izrabljanja, trpljenje... ali Bog vsega tega res nič ne vidi... kako more vse to trpeti, dopuščati... zakaj svoje prijatelje tako slabo plačuje?

Bolestno je zavzdihnila, se dvignila in stopila k oknu, da si na svežem zraku malo ohladi vroče čelo. Pozdravilo jo je zvezdno nebo, ki je pokojno brlelo s tisoči lučic nad milijonskim mestom.

Spet se ji misli pobegnile domov. Mati ji je razlagala, kako so zvezdice okenca, iz katerih nebeški angelčki na zemljo gledajo... Da, da, tako se ji je misel oblikovala. Nekaj je nad zvezdami, nekaj je pa tudi onstran groba...

Zakaj je tako?... Počasi ji je vstajala v duši spoznanje in se ji je oblikovalo v misel, da je to zemeljsko življenje le en mal, nepopolen, krátek odlomek človekovega bitja, da je le delaven dan s katerim si človek služi večnost. In krivice, ki se gode?... Večnost, bo dolga dovolj, da se iztavnaajo. In trpljenje in beda Saj bedi nad vsakim božje oko in vsevedni Bog bo vse poplačal. Življenje je pač borba med dobrim in slabim, resnico in lažjo...

In krivica in pravica? Zakaj krivica in hudobija zmaguje, zakaj se nevrednim, hudobnim, brezbožnim dobro godi?

Listala je po knjigi in se ji je odprlao mesto: "Blagor ubogim... žalostnim, preganjanim, lačnim in žejnim... zakaj potolaženi bodo. Gorje Vam bogatini, ki se sedaj smejete in radujete, zakaj jokali boste..."

Tako je Minka pisala pismo oni večer. Ni bilo misli ne besed, ki bi jih dela na papir, a njena duša je ob dotiku s spomini nekdanjih lepih dni spet izsledila pot, ki jo je vodila k miru in

zadovoljnosti, po kateri je že nekaj let koprnela... Od tedaj, ko so se zajedli dvomi v njeno neizkušeno bitje. Od tedaj, ko je razočarana nad življenjem začela zanemarjati molitev in cerkev. Ko je zastonj iskala nadomestka v razvedrilu, čtivu, družbi, v vrvežu... Od tedaj ji je postajala duša vedno bolj prazna.

Pustila je pero. Pozna ura ji je veljala k počitku. Predno je legla, je pokleknila. Dolgo že ni kiečala v molitvi. Njeno oko je poiskalo podobo Brezmadežne in je šepetala že skoro pozabljeno prošnjo: "Moj Bog žal mi je, da sem grešila..." in je pristavila še "O Gospa moja, o Mati moja, tebi se vso darujem..."

Z olajšanim srcem je legla k počitku in je spet okusila kako sladek je pokoj, ki ga daje božje upanje, kako osrečujoč je mir, ki napolnjuje srce božjemu otroku.

Š m i n k a i n r e d o v n a o b l e k a

Bolnica! Saj veste, kako je s to stvarjo. Kar nekam trpko se prelije skozi vse telo ob tej besedi. In tisti špitalski duhovi, reski in boleči, se mi zdi, da mi vrtajo notri v dušo... Ej bolnica, to ni za zdrave... Pa tudi take prage je treba prestopiti kdaj in od duhovniku to celo pogosto zahteva dolžnost.

In tako je bilo oni dan. Bolan Slovenec, pred težko operacijo, in kdo ve kaj pride... In večnost je dolga, dolga! Kadar stopi takole čisto tik pred človeka, ga pa le malo stisne okoli srca, tudi tistega, ki mu takih stvari preje ni bilo mar.

"Torej Bog daj!" Tako sem ga nagovoril.

"Dobrega! in dosti in kar takoj!" Tako mi je bolni vrnil besedo, kakor sem mu jo jaz po domače dal.

No in kako je kaj, sem pozvedoval in zvedel staro, poznano zgodbo, da nesreča nikoli ne počiva. In če se človeku kaj primeri izven njegovega dela, potem je Bog pomagaj. Hudo je za sameca, ki ga nihče ne vzame na skrb. Saj veste kako je z žlah-to! Da je "raztrgana plahta"; prijatelji so pa tudi redki taki, ki

ostanejo prijatelji tudi tedaj, ko se mora ljubezen iz jezika preseliti v mošnjicek...

In če imaš družino, je še težje. "Da, gospod", tako je menil. "manj trpim svojo bolezen, kot me boli misel na ženo in otroke..." Solza mu je stopila v oči, pa je zaključil z odličnim sunkom: "Imamo kaj drugega urediti, da bom bolj mirno upal zdravja -- ali pa brez strahu stopil pred Sodnika.

Uredila sva zadevo njegovega računa pred Bogom in pomirjen je potem mož povedal še to in ono.

Ti špetali so res nesreča za človeka. Ne rečem, če bi mi zdravemu tako stregli! Ne bi se pritožil. Toda bolnik, ki ganiti ne moreš in vedno ti je kaj treba...

Pa ti pride strežnica z "namazanimi žnablji"... Pridno se

Z najrazličnejšimi posli se akvirajo redovne sestre, da si tako poleg obilne molitve služijo tudi svoj vsakdanji kruh. Večinoma so vendar učiteljice ali bolničarke. Naša pričujoča slika je bila posneta v Mali Loki na Dolenjskem, kjer vodi mariborske šolske sestre banovinsko gospodinjstvo za kmečka dekleta. Splošno bo že znano, da imamo v Južni Ameriki poleg 15 slovenskih usmiljenk, ki delujejo po raznih bolnicah, tudi še kakih 40 slovenskih šolskih sester iz Maribora. Vseh jugoslovanskih redovnic bo danes v Južni Ameriki nekaj nad sto, med njimi 60 Slovenk ...

suče okoli tistih bolnikov, katerim je v telesu še mladost in moč; tegale siromaka tamle, ki se Bogu in ljudem smili, ki je tako potreben prijazne roke, ki bi ga popravila, da bi mu dala hladila, pa ga zmerjajo, da je siten... ga nočejo videti...

Da, da. Te pupe, ki so leto in dan maškare, ki hočejo imeti vedno pustni terek... kaj mi je bilo zunaj na ulici, ko sem jih srečaval nekoč zdrav. Naj imajo svojo komedijo, če se jim ljubi, toda bolnica ni maškerada...

Zares bi bolnica ne bila drugega ko grda mesnica, če bi ne bilo usmiljene sestre, tako je nadaljeval. Sicer tudi čez te mnogi veliko vedo, toda jaz pa vem in povem, da je usmiljenka edina tolažba za bolnika. Seveda je zame še tem bolj, ker je Slovenka, pa je prav tako dobra z vsemi kot z menoj.

Preje nekoč sem morda tudi jaz imel pomilovalen nasmehek za nunc. Kaj hočete, človek je mlad in brez glave, v njem vre vroča kri, pamet pa dremlje in tako svet narobe gleda. Da, imel sem pomilovanje zanje in nisem razumel njihove žrtve in ne njihovega dela. Ko pa sedaj dan za dnem opazujem, vedno premišljujem ogromno razliko med temi namazanimi vrtavkami in med usmiljenkami, mi pa vsak dan raste spoštovanje do redovnic, tako je nadaljeval.

Prav tedaj pa je prihitela sestra. Najprej je pogledala in postregla onemu siromaku. S prijazno besedo in mehko roko mu je dala to, kar ji je velela krščanska ljubezen. Povprašala pri vseh, če je kaj narobe, kaj bi rabil kdo. "Ni še minilo pol ure, kar je bila tu in že je spet skrbna, če ni kaj zanemarila radi odsotnosti", je menil bolnik.

Zares, rečem, to so ti duše. Kakor sonce, ki zjutraj prijetno in toplo priplava izza gora, da zlije luč in življenje čez božji svet.

Te punčare se zanimajo le za mlade fante, pridejo z zamudo, odhajajo predno, je delo dovršeno. In baje še kradejo obleko in jed namenjeno bolnikom, češ, da niso dovolj plačane... In takele vrtoglavke brencijo za fanti in možile bi se rade... da bi bile matere! Ki jim niti svojih čevljev ne bi mogel zaupati, pa naj bi jim, kdo da! v roke svojo usodo in usodo svojih otrok...

Usmiljenka je čisto drugo bitje. Sicer bi se nemara tudi onaraje motila s takimi, za katere so bolničarke najbolj dobre... Je, pravtako mlada in ji je gotovo bolj prikupen mlad svež obraz kot stara nagubana koža in vendar... kako na kratko je z onimi; s starčki in uvelimi bolniki pa polna srca in ljubeznjivosti. In tako žrtev prinašati vsak dan. Vsak dan bežati tam mimo, kamor jo vabi mlada in zdrava narava, vsak dan gledati in čediti gnusne rane in nečedne bolnike, požirati smrad, poslušati jok

in ječanje in iz ust surovih propalic mesto zahvale poslušati kletev, dvoumne besede in zbadanje...

Tale gotovo ni šla v samostan zato, ker bi ne mogla dobiti fanta. Prav vse ima, kar naredi dekle prikupno in če se je sama odrekla temu česar so te druge punčare tako lačne, če se je odrekla zato, da svojo ljubezen izkazuje ne po želji svojega srca marveč po potrebi človeške bede, da daje svoje srce tistim, za katere srca nihče drugi na svetu nima... potem pač zaslužijo te sestre, da lepo o njih mislimo in da jih spoštujemo.

In v tej vročini. Da, vi gospod, v talarju se človek v tej vročini najbrže tudi ne počuti dobro. Toda ženske v tej noši... Saj je čudno če se ne zaduši. Sama rjuha me greje preveč, sestra pa v teh kocih, in še vedno sredi dela. Tudi to je žrtev, ki je ne vidi vsak, toda jaz jo vidim, ker imam dovolj časa, da opazujem.

In ta njena skrb. Lepo previdno napelje besedo tudi na božje stvari. Tamle onega je skušala pripraviti, naj bi se spet pripravil na spoved. Da pride naslednji dan gospod, ker je Božič na vratih. Pa je zdivjal surovež in jo nagnal z "vlačugo". Res je bilo hudo tudi meni. Saj vsak vidi, da je nedolžna kot angel, pa mora v zahvalo za plemenito delo slišati tako besedo. Ni čudno, če je sirota zaplakala in pobegnila.

Nekateri bi menda želeli vreči usmiljenke iz bolnic. So jim na potu. Naj bi tisti tiči le poskusili toliko boleznih kot sem jo že jaz, naj bi tako globoko videli v bolniško oskrbo, pa bodo kar takoj obmolknili. Potem siromak sploh ne sme biti več bolan, ker nima s čim dajati napitnin. Sestra je edina, ki bi jo zaslužila, pa po njej nikoli ne vpraša in če ji kdo kaj podari -- saj nam že kako, v drugi obliki, vrne. Včasih kako kapljo vinčka, kako razvedrilce, kako okrepčilce. In božično drevesce! Saj je še nekje! Se mi zdi, da je kot slovenski rožmarin, ki je zrastel iz nje-nega srca. Za vsakega bolnika je bilo na njem malo božično-darilce.

O, da. Še je na svetu lepih duš in plemenitih src, ki so se vsemu odrekli iz ljubezni do trpinov. Tam izpod naših gora, tam iz naše slovenske vasice, tam od rodne hišice se je odtrgala, pustila vse, kar ji je bilo na svetu ljubega in se je odrekla celo temu, da

bi smela ostati ženska... In sedaj zaradi Boga ljubi le **tisto**, kar se ljubezni upira, kar vzbuja gnus: rane, revščino, onemoglost...

Tako mi je razmotrival bolnik svoje misli, sad premišljevanja in opazovanja. Najplemenitejša žrtev, ki jo človeško srce dati more, odreči se sebi in se žrtvovati za druge. Teda ne enkrat, temveč dan za dnem, leto za letom. Prav to je pa **tudi** nauk, ki ga vsak razumeti more, da vera ni le prazen zvok, **temveč** zdravo drevo, ki prinaša lepe sadove. Saj ravno po taki **po**žrtvovalni ljubezni se spozna, kdo je res pravi spolnjevalec **Je**zusovih nauk.

Poslovil sem se od bolnika in stopil, da še s sestro spregerim besedo. Skromno božično drevesce je še stalo na **mizici**. Kako se kaj počuti tako daleč od doma, sem pozvedoval, in **kar** orosilo se ji je oko.

Ne kličite mi tega v spomin. Zakaj, ni dober orač **tisti**, ki se nazaj ozira, tako pravi Gospod. Nič se ne pritožim, **dobro se** počutim, saj imam polno bratov in sestra, katerim celim rane **in** nikoli časa, da bi preiskavala po globinah svojega srca.

Včasih mi pa le zbeže misli tja v naša polja in brežičke, **tja** v sadne vrtove in vinograde... Na sveti večer, ki je tam **doma** tako božji, tako lep, svečan, skrivnosten, ko še žival molče **pre**mišljuje veliko skrivnost božje ljubezni, da je Sin božji **človek** postal, tukaj so pa tako reč imeli: lajali in tulili kot zverina, **raz**sajali in razgrajali kot da je pustni torek... kot da je sam **vrag** prišel iz pekla, da moti sveti božični mir...

In sedajle v praznikih misli le pohite domov in človek **bi** rad dobil od doma kako sporočilce... pa nič, nič! Ne vem če **so** še živi, ali so vsi pomrli. Kaj je z materjo? Bratje in sestre! **Saj** veste kako so. Vsak ima svojo družino in svojo skrb **in** za "te-to" ki je nuna... kdo se za take stvari meni... ker ne **bo nič** zapustila... Toda od matere bi pa res rada kaj glasu. Pa **ga ni!**

Pa takole... človeku gre marsikaj po glavi... ko **premiš**lujem svoje delo in prizadevanje in življenje naših bolničark... Pa, saj je neumnost...

Le nerada je svojo misel povedala naprej.

Vsak dan imam vojsko. Vedno odreči se vsemu, kar **bi na**

rava želela, vedno se žrtvovati drugim, nikoli nič dobiti, in za hvaležnost zaničevanje. Zbadajo in žalijo nekateri zdravniki, nalašč nagajajo uslužbenci, sramotijo bolniki, ki jim vse dobro storim, kar morem. Kolikokrat zmorem samo ob misli na besedo Gospodovo: Kar ste storili komu izmed mojih najmanjših bratov, ste meni storili... In oni drugi se naslajaje ob svetnih užitkih, zanje je glazba in zabava, je razvedrilo, so prijetne ure v družini, imajo ljudi, kateri imajo zanje toplo srce... Jaz pa nič, nič... Uboga nuna, ki niti te pravice nimam, da bi se oblekla tako, da me ne bi vročina dušila... Saj vem, da je to grda skušujava in se borim proti njej, pa kar ne morem iz nje ven in se mi zdi prav, da jo povem.

Verjamem, sestra, da je žrtev bridkost. Odreči se enkrat je težko, odreči se vsak dan in vsako uro... Da, to je sveča, ki izgoreva in se použiva... nemara res kot sveča, ob kateri bralec celo zabalja čez slabo luč in neprijeten vonj...

Toda, tako se mi vidi, da v sedanjem Bogu odtujenem svetu samo take sveče svetijo toliko, da se še more odpreti očesu pravi pogled na božje resnice. Dosti je oznanovalcev božje resnice in ljubezni do Boga — a svet je potreben ljubezni do bližnjega.

Nič ne marajte, sestra. Niso vse našminkane in nafajdane senjorite bogate in srečne neveste! Marsikatera je lačna, zato ker je šel zadnji centavo za — lep obrazek! In če se pasejo po nelepah grešnih nasladah — saj jih drago odplačujejo. Ko bi njihova zglavja znala govoriti, to bi bila knjiga, ki bi marsikaj pove-

dala... zakaj so oči često érnoobrobljene...

Žrtev je za vas, odreči se temu, kar neurejena narava želi, toda, sestra, ali ni nad vse lepo v srcu, kadar pred tabernakljem znova vsak dan razumete, da s tem božjo voljo vršite in je duša polna skritega veselja. In ko berete v očeh bolnika toplo hvaležnost za žrtev, ki ste jo doprinesli zanj...

In to je pač glavno in največ: Zaradi Boga in njegove zapovedi, zaradi ljubezni do Boga in do bližnjega ste se na tako pot podali in se svetu odrekli, ker veste, da je vse veselje sveta kratko in bežno. Zato da bi nas ne omamila zmota, da bi ne zgrešili tistega, kar bo srce napolnilo do vrha. Le brez skrbi, nismo napravili slabe mene!

Srečnega ne delajo človeka užitki, ki ugajajo telesu. Srečnega in veselega naredi človeka dobra vest in upanje zasluženega plačila.

Tako je vaša in naša dolžnost, da skušamo biti sveče, ki z zgledom plemenite, nesebične ljubezni sveti blodnim ljudem. Samo tako moramo gledati, da bo luč našega zgleda čim jasnejša, čim manj dimasta in sajasta... Za kletve in brezbožno govorjenje drugih je potrebna molitev dobrih duš, za njihovo grešno naslajanje se moramo mi potiti v naših spokornih oblekah in odrekati slaščicam, za njihovo samopašnost in pohlep se moramo odreči temu kar svet preveč uživa...

Tak je svet. Eni delajo po dnevi, drugi po noči. Če trpe duše ki so se odrekle svetnim nasladam, ni daleč čas, ko bo konec žrtve delavnega, trpečega dneva in ko pride zaslužena nagrada in počitek...

Življenje je kratko, večnost je dolga!

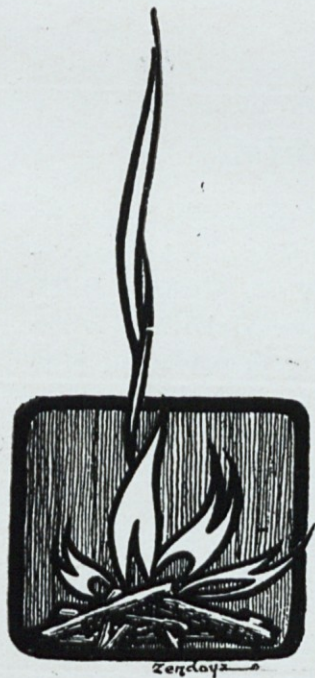
Tako sem se pomudil par minut v razgovoru s sestro, pa že se ji je mudilo dalje. In videl sem, da njeno življenje ni prazno, da je polno! Življenje materinega srca, ki se je odrekla temu, da bi jo kak otrok mogel klicati mater, ki je pa prav zato postala mati premnogim "sirotam".

Ne bo samo njihova večnost bolj bogata, tudi njihova sedanjost je bolj plodovita, kakor jo imajo "čmrlji", ki letajo najraje za kričečimi cvetovi, v katerih prav nič sladkega soka ne najdejo.

**Tebi, dekle,
ki greš
na tuje**

Francka Vogrinc,

Rio de Janeiro.

Dekle, dekle, ki greš na pot
po širnem svetu iz samot
domačih — dobro vedi, da povsod
nastlali bodo Ti na pot
obilo zanjik vabljevih in pogubnih zmot.

Skušnjav pošasti rade Te požrle
in rade bi Tvoj kras deklinški strle,
prepadi bodo se odpirali,
kako zvabili bi te tujei v nje
se bodo z vseh strani ozirali,
pohotneži brez meje radi Tvoje bi sree
vmorili, vbogo Ti dekle,
preprosto, zaupljivo in nedolžno,
ki sama greš po daljnem tujem svetu,
v deklinškem upu in v deklinškem cvetu,
brezskrbna in pogumna, nevede
kako je grd, umazan ves ta tuji svet,
kako svilena krta, snežnobeli piasči
pokrivajo ljudi, ki ko pošasti
so često brez srca in duše, brez sramu
in kradejo vsevprek dragulje
presrečno ljubo Tvojo last
in Tvojih dedov in rodu.

Dekle, dekle, ki greš na pot
po širnem svetu iz samot
domačih — aj, kako se jaz bojim za Te
kako trepeče mi srce,
da bodo v novi domovini Tvoji,
Ki jo rosili bodo mnogi znoji,
Tvoj glavni delež — pregreenke solze.

Naši mladi novoporočenci. Levo Marija Ritlop in Martin Zidar, zgoraj Angela Blažko in Karel Bovcon.

ANTON PODLOGAR, Buenos Aires

Fant si izbira dekle...

Dvajset let sva dopolnila s prijateljem one dni, ko je oče rekel Francetu da naj si poišče nevesto. Marsikaj sva kot prijatelja že uganila, vse vsa si zaupala, o svem sva se razgovarjala, marsikatero razposajenost sva si izmislila, za vsako krivico sva se maščevala, do dna sem mislil, da se poznavata, vendar me je ta novica osupnila, da nisem vedel kaj bi mu odgovoril; resno nisva doslej takih reči nikdar prevdarjala.

Prvi hip se mi je zdela stvar zelo preprosta, enostavna, zanemljiva in mikavna.

“Saj je deklet ko šmarnic v rožnem majniku ali nagljev v cvetočem vrtu”, mu pravim. “Okrog sebe poglej, izberi, utrgaj si in bodi vesel!”

Pa je bil fant bolj resen kakor sem računal jaz, njegov pri-

jatelj, ki sem mislil da ga do konca poznam. In ob njem se mi zdi, da sem odslej naglo zorel tudi jaz.

“Ne želim videza, ne bogastva, ne lepote,” mi je priprosto razlagal, “ampak žensko si bom moral poiskati s katero se bova skupaj vzela in pametno, mirno in zadovoljno delala najin grunt”.

Celo leto je zbiral. Vedno resnejši je postajal. Tistih, ki so borele za fanti in fantje za njimi še v misel ni jemal. Bogatih, lepih, izredno glasnih in veselih. Čeprav je bil fant, da bi si kaj takega lahko privoščil. Dobro vem, da je marsikatera poželjivo pogledala za njim. Ne samo fant, tudi njegov grunt je bil nekaj vreden. Marsikatera bi rada gospodinjala v taki hiši. Šele čez eno leto je našel zaklad. In se je res izkazalo, da je dobro izbral.

Naglo je drsela ob nas življenja spomlad. Pred prijateljevo poroko in po njej smo marsikatero noč sedeli vaški fantje na robu bližnjega gozda in zrl v bajno zvezdnato nebo. Včasih smo stopili sredi vasi in iz polnih mladih grl zapeli fantovsko pesem in se zmagoslavno spogledovali, če smo začutili da so se tu in tam odprla vrata ali okno, da je naša pesem ogrela, segla v srce, da nas poslušajo. Pa smo se vedno spet vračali gori na gozdni rob. Nad nami nočno nebo, pod nami vasice in vasi nad katerimi je vladal božji mir, in v nas mladost. Kakšni omamni spomini!

Tudi na parobku smo si zapeli včasih tiho pesmico. V najčarobnejših slikah se nam je smejala prihodnost. Rajši pa smo se zakopali v razgovore o stvareh, ki jih nismo prav razumeli. Vedeti in razumeti pa smo hoteli vse.

Dostikrat smo obirali seveda vaška dekleta. Podobno kakor današnja številka Duhovnega življenja. Vse po vrsti. Ocenjevali smo jih in razvrščali po njihovi vrednosti. Videli smo, da so naši okusi precej različni. Pa smo si ostali vseeno prijatelji.

Telesna lepota je kdaj med dekleti največ veljala. Še danes pomeni za marsikoga in marsikod največje bogastvo za dekle.

Meni pa niso bila nikdar posebno všeč dekleta, ki so bila med lepimi najlepši cvet. Opazil sem namreč, da se svoje lepote rade zavedajo. Da so hkrati, ko so lepe rade tudi prezirljive in ošabne. Da rade svoje tovarišice zaničujejo. Da so zelo do-

Tus Manos

vzetne za še kaj hujšega. Da so vzrok mnogim prepirom in smrt-
nim sovraštvom. Da njihova mikavnost in lepota služi le za kra-
tek čas očem, in zvene brž. Da je zakon z njimi srečen malokdaj.
Da je tudi v teh rečeh najboljša neka srednja pot.

Marsikomu pa je več bogastvo ko lepota. Ti se ne motijo
nič manj. Še bolj. Bogati ljudje dolgo časa ne okusijo bridkosti
življenja, ko pa končno čeznje vendarle pridejo tudi nevšečnosti
in trpljenje, jih ne morejo preaesti. Kakor rastlinice so, vzgo-
jene v topli gredi, ki jih umori vsak mraz, če jih presadite na

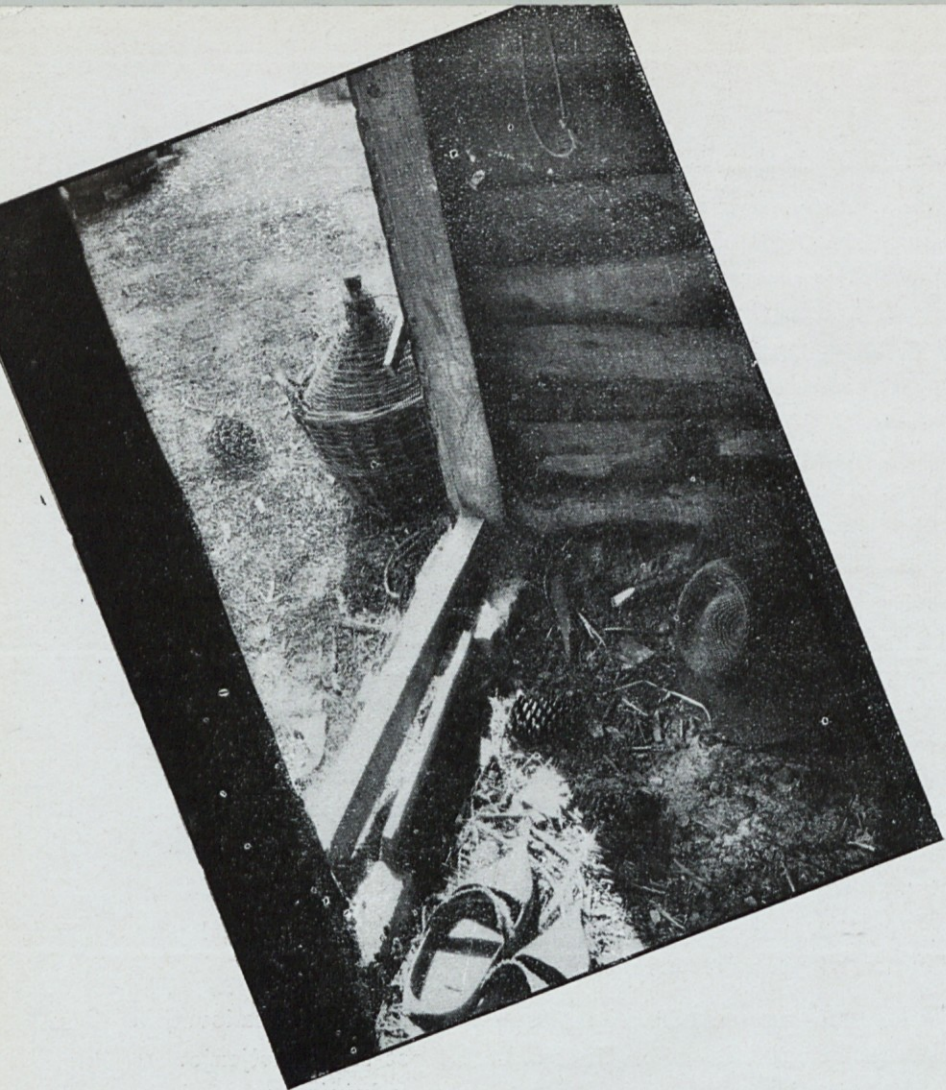
prосто. Življenje z razvajenko, ki ji ni bilo treba v mladosti ničesar se odreči, mora biti pravi pekel, ko vseeno pride v zakon ta ali ona nesreča in bridkost, in jo je treba prestati, če hočeš ali nočeš. Tudi bogastvo dela človeka ošabnega. Saj okušamo to na vsak korak. Jaz mislim, da ga mora narediti tudi nesrečnega, kadar prav premisli, kako je bilo dostikrat pridobljeno. In na vse zadnje berem nekod, da nismo ničesar prinesli s seboj na svet in da prav nič več ne bomo vzeli od svojega bogastva s seboj, ko se bo treba ločiti s sveta. Ali je potem res vredno tako se puliti za groše, ki imajo veljavo tako kratek čas? Ali je pravično soditi vrednost in veljavo ljudi samo po tem, kar imajo in premorejo?

Z veliko veselostjo in večnim smehom je rada združena plitvost, naglost in lahkomišelnost. Lahkomišelnost pa ni prida. Ne misli naprej, brž zameri, hitro zasevraži in brž se osovraži. Ne varčuje. V težkih položajih življenja izgublja ravnotežje. Ne posvetuje se. Pametnih nasvetov ne posluša, ker niso vedno prijetni. Ne misli na posledice, ki jih ima lahko neprevidna beseda ali nepremišljeno dejanje. Z lahkomišelnim človekom je večni križ.

In tako smo zaključevali naše pogovore: "Denar gre, lepota mine, smeh prestane, ostane pa..."

Končno smo se odločili za pametno, razumno in zadovoljno dekle, ki bi naj bila najboljša družica za pot skozi življenje.

Razumnost je božji dar. Vendar ga spopolnjujejo izkušnje in znanje. Razumen človek zna nepristransko in pravilno presojeti stvari, ki jih srečuje v življenju in v kolikor sodi, je pravičen sodnik. Odločal se bo za dobro, za čim boljše, za najboljše. Pod poglavje razumnosti bi štel kar vse darove Svetega Duha, ki jih našteva katekizem: dar modrosti, umnosti, svéta, moči, učenosti, pobožnosti, strahu božjega. Vesel in zadovoljen človek pa razveseljuje vso okolico. Pravijo, da ga ima Bog rad in ljudje. Njegove dobre volje nikdar ne zmanjka. Kakor da je njegov smeh nalezljiv. Kaj nista res ti dve lastnosti, veselje in razumnost, več vredni kakor lepota in bogastvo in razposajenost in še kaj drugega?

Seveda pa ni na svetu nič popolnega. Kdor noče doživeti bridkih razočaranj, mora biti pripravljen na marsikaj. Če nisi sam popoln, tudi od drugih nimaš pravice zahtevati, da bi morali biti popolni. Če pa si sam popoln, boš toliko bolj prizanesljiv do drugih. Marsikatero nepopolnost si že opazil sam na sebi. Ne zgražaj se preveč, če jih tudi na drugem dobiš. Popolnih ljudi na svetu pač ni. Še pravičbi sedemkrat na dan greši, pravi sveto pismo. Zato zna pameten človek kaj izpregledati in pozabiti.

Kajpada pa vsak svoje nepopolnosti in slabosti skriva in taji. "Kakor kača noge", pravijo ljudje. Vsak se dela boljšega in

lepšega, kakor pa v resnici je. Še pri spovedi je svoje grehe in slabosti priznati težko. Zaradi tega bodi pameten in previden, kdor si izbiraš družico za življenje. Za vse življenje. Dobro predarjaj in opazuj, to so resne reči. Tudi dekleta se rada delajo in kažejo lepša kakor pa v resnici so. Dekleta še prav posebno.

Naša dekleta, ki žive kot izseljenke po tujem svetu in zlasti še po mestih imajo posebno veliko prilike, da se izpopolnijo in pripravijo za dobre in razumne ženske, ki bodo svojemu možu v tolažbo in pomoč. Seveda imajo tudi več ko dovolj prilike, da tudi propadejo in se izgube. Vsekako rabijo več moči, če hočejo, da se ohranijo, kakor pa na primer dekleta, ki so ostala doma in skrbijo zanje starši in vsa ljuba domača okolica.

Njim na čast je treba povedati, da so po veliki večini ohranile vse lepe lastnosti slovenskih deklet v domovini in ostale zveste naši slovenski miselnosti in vsem običajem, ki so v teh novih razmerah izvedljivi. Skromne so, vesele, delavne in razumne.

Ko se je nekoliko polegeel strašni vihar demotožja, ki je prve mesece divjal po njihovih srcih, so se nekam umirile, znašle, in celo spoprijaznile s svojo izseljensko usodo. Brez posebne jalove zagrenjenosti in večne nezadovoljnosti so se vživele v nove razmere in si začele v njih na nov način urejati življenje kakor se pač vedele in znale. Predvsem se je bilo treba bolj izobraziti. Življenje na tujem jim je nudilo za izobrazbo dovolj prilike. Naučile so se tujega jezika. Šla so v društva, naročala časopise. Prav zelo je škoda, da je bilo ravno v teh dveh smereh skrajša toliko zamujenega. Pa kljub temu vidimo danes, da tista naša dekleta, ki so se bila naučila doma komaj dobro brati in pisati, pišejo po naših listih in revijah pesmice in članke, ki niso vedno brez vsebine, čemur je najlepši dokaz samo naše Duhovno življenje.

Življenje na tujem je prepojeno na splošno z magimi grenkostmi, trdim delom in pogostim premagovanjem samega sebe, Mesto zaslužene pohvale, mesto mehke in božajoče materine besede, mesto zagovorov in izgovorov, ki človeku tako dobro denejo, morajo poslušati naše izseljenke večno godrnjanje nikdar zadovoljne "gospe", ki gleda samo na to, kako bi revico, našo izseljenko, čim bolj izkoristila, kako bi iztisnila iz nje čim več de-

la, katero bi čim slabše plačala — saj je to bistvo modernega gospodarstva, gospodinjstva in "napredovanja" — in jo hoče prikrajševati celo pri hrani. Služkinja je pač pri hiši potrebno zlo, ki ne zasluži prijazne besede, ki je naredila pač samo svojo dolžnost, kadar se je potrudila in prav vse naredila, kar zahtevajo od nje gospodarji.

V domevini izseljenskega življenja ne morejo prav razumeti in si ga ne morejo prav predstavljati. Na zunaj je dostikrat res ponižujoče, v resnici pa človeku na široko odpira pogledi v življenje in razvozljava marsikaj česar ne more razumeti človek, ki je ostal ves čas doma. Življenje izseljencev, vsaj tistih, ki hočejo gledati okrog sebe in misliti, je nekako globlje in polnejše. Ridkost in grenkost izseljenčevega življenja samo večja njegovo notranjo vrednost, človeka žlahti in plemeniti. Na tujem vse drugače kakor doma spoznava vrednost svoje skromne domače vasi in imenitnost slovenskega rodu, vseh njegovih lepih lastnosti in starodavnih tradicij, ki se zaveda, da so naša skupna narodna last, pridobljena tekom mnogih stoletij.

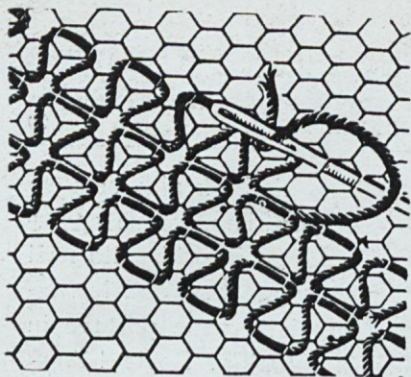
Ta naša preprosta izseljenka, ki dela, vstraja, moli in z veseljem gleda v bodočnost, je s svojo marljivostjo in resnobo dobila dober glas ne samo sebi marveč tudi nam moškim in vsemu svojemu slovenskemu in lahko rečem tudi jugoslovanskemu narodu, saj se zaposljena naša dekleta po najedličnejših argentinskih ministrskih in diplomatskih hišah, kjer jih povsod cenijo in o njih govore, hkrati pa tudi o narodu iz katerega so izšle. Slovenski fant v Argentini lahko torej s ponosom in veseljem gleda svojo tovarišico, slovensko deklet. Ta dekleta zaslužijo in so vredna, da si izmed njih izbiramo družice za pot skozi življenje. Tem bolj, ker opazujemo — naj bo povedano mimogrede — da zakoni s tujerodkami običajno niso srečni.

Žal moram pravici na ljubo priznati, da nekatera slovenska dekleta v Argentini niso ohranila slovenskega ponosa in slovenskih darov. Kakor srake se ponašajo z nekim pavovim perjem, ki jim nič ne pristoja, ker vsak ve, da ni njihovo.

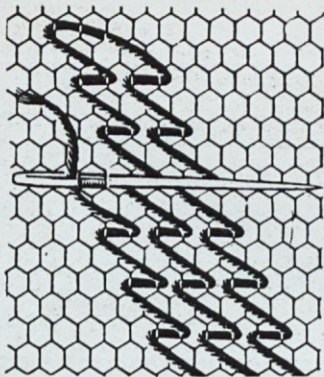
Slovenska dekleta po južnih krajih naše države Jugoslavije mi ne bodo zamerila, če resnici na ljubo priznam, da sem našel

med njimi veliko manj resnosti. Tudi po tistih krajih sem se namreč nekaj časa mudil. Kar žalosten postajam, ko se spominim dolge vožnje iz Skoplja v Slovenijo, ko se je pridružilo naši družbi tudi dvoje bledeh slovenskih deklet, doma tam doli iz Stajerskega. Že dvanajst let je od tega, pa mi izčrpane postave in njihovo nespametno govorjenje ne more iz spomina. Revice! Ampak tudi tam deli niso menda vse take.

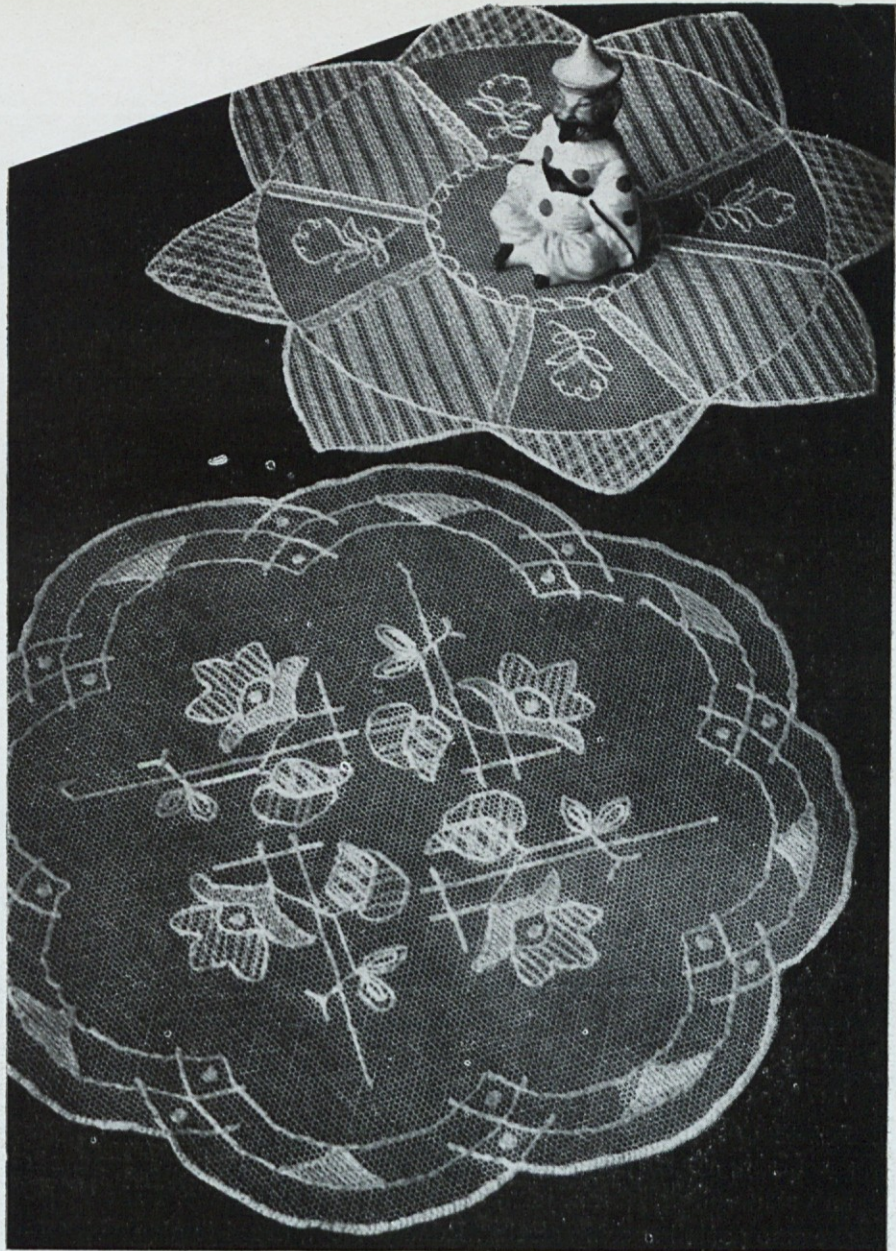

3

4

Dekliška številka bi brez vzorcev za ženska ročna dela skoro ne bila popolna. Zato prinašamo tudi dvoje zelo lahkih načrtov za pridne ženske roke,

ki jih bodo naša dekleta gotovo vesela. Način dela bodo najboljšje pojasnile priložene sličice in bi bilo vsako naše razlaganje odveč.

FRANC ANDREJEK, Avellaneda

GOSTÜVANJE

V počaščenje naših prekmurskih rojakov in njihovih lepih starih običaj v prinašamo pričajoči sestavek v prekmurskem narečju. Uredništvo.

Fašenski dni! Mraz navadno ne več tak strog kak okoli božiča in novega leta. Sunce pozadvečeraž že bole toplo sija in čeprav, ka šče se povsod sneg, ima narava nekaj vabljivoga na sebi. V tom časi je tudi, ka se največkrat gostovanje služi. Vsaki kraj ima svoje šege in navade pri gostovanju, tak tudi naša Slovenska Krajina Prekmurje.

Že celi teden pred gostovanjem hodita okoli pozvačina, štera sta tudi družbana pri gostovanji. S pantlkami sta nakičena, v rokaj ima vsak palico z ježovov kožov na vrhe, prek pleč visi sakemi bučka, ena puna vina, druga puna -- prosa. Pred hižov obstojita, eden zeme stari zmečkani časopis v roke pa slovesno vabi na gostovanje.

“Od Rajbar Marka san poslani, naj vas in vašo famillijo na malo goščenje pozoven, štero smo prišestno nedelo odvečera držali. Prinesite s sobom trduje možnje, glasne gute, friške pete i ostre nože. Zato se nika ne zgovarjajte, ar mo meli dosta stroška. Že devet dni devet bale eno senico skube, štere meso dobite, perje pa okoli hrama nastelemo, če bi šteri pijen grato in bi spadno. Šlo je vo 20 jagrov na jah. Strelili so lisico, lisica spadnoła na vuka, vuk na jelena, jelen na ovco, ta pa vu skledo. Ešče tri jagre smo poslali zverino strelat. Eden je slepi, drugi je plantavi, tretji pa nikaj ne vidi. Te slepi de strelao, plantavi de lovio; šteri pa nikaj ne vidi, de noso. Mura je pogorela, meli mo pečene ribe. Ne zgovarjajte se, ar vidite, ka smo meli dosta stroška.

Zbrala se je cela famillija pa poslušala z vujami pa lampami. Pozvačin, šteri je prečteo vabilo, se zakolovrati na stolec in ponudi gospodarji vina. Tudi gospodar namigne ženskan, ka prinesejo kaj bolšega.

Mudilo se njima je, ker sta šče mogla pogledati, ka dekle delajo... Idoč sta srečala znanca, pa mu ponudila bučo s prosom. Ali on pač ne prvokrat v svojom življenju pozvačinov srečo, zato je bučko pošteno stroso in takoj bio siguren vsebine bučke. Segno je po drugoj bučki, pozvačin ga je s ježovov kožov malo popravsko, te pa njemi je itak dao piti s te prave bučke.

Tam na mlaki sta zaglednola eno dekle, štera je vtoplena v pranje. Tiho priplazita, in eden dregne jo z ježovov kožov.

Obrnila se je in da je njiđva zaglednola, segnola po te največki prt pa zamahnila nazajta, ka je voda na se strani špricnola. E, neđe dugo ka do hodili tudi njeni pozvačini, mogoče celo njivadva.

Na večer pa so se zbrali v snehenoj hiži pozvačinje, svadbice in še druge dekle. Popevale so dekle in tudi fantje, kak če bi jemali slovo od snehe, ki zapusti njuvo društvo in stopi v zakonski stan. Tudi delajo korine (cvetlice) in pletejo vence, ka de snehena hiža pri gostovanju vo vidla kak ena kapela.

Od seh strani pošilajo povablenci perutrino in belice, zmočaj, smetano. To bo gostovanje!

Sneha pa je v vsem tem času doma, šiva, se skrbi in se včasitudi malo joče, ker taka je nevestinska dužnost.

Tisto jutro pred zdavanjom ide v nevestinorej hiži živahocuj. Če je sakačica že cele zadnje dni v sili, te na to jutro šče posebno. Ob določem uri idejo svarbice po mladoženca. Sneha ga že čaka oblečena. Od njenoga doma se pelajo ali pa idejo k zdavanji.

Po cerkvenorej obredvi se napotijo v krčmo, po tistom pa na snehin dom. Za belo pogrujenim stolom sedita mladoženca, za njima starejšina in svadbice. Starejšina slovesno stane in moliblagoslov. Te se vrstijo jedi in matlivi družbanje dvorijo. Da pride svinjetina z zeljon, zopet stane starejšina:

“Draga svadba, če je mala, naj bode pri Bogi Oči draga!”

Za kokošjo pa vnovič moli:

“Blažene device Marije ime, štera nam je porodila Jezuš, selbi na veselje, nam na dušno zveličanje!”

Protikonci gostovanja vtretič stane:

“Draga svadba, prosim našo sneho darovati!”

Sneha stane in rdeča od vina in toplote kušne najprole mladoženca, potem pa se goste, ki jo obdaruvlejo.

In veselja nemre biti konec. Mlado, staro, vse pleše, juče pa popeva.

Pride na sto bosman, pun raznih vpečenih figur: starejšima, posvadbica, družban, celo pop je pečen iz lepoga testa pa z belo papirnato srakco oviti. Vsi svatje se zberajo okoli stola, da dobi vsaki svoj falat. Najprole krstijo to čudno nacičrano pogačo. Eden družban pa svadbica jo drži.

“Odked je to dete?”

“Odked je to dete?”

“Si baba nora?”

“Si baba nora?”

Poškropi se z vodov in krstitev je končana.

Ob ponoči se preobleče nevesta in se zopet pokaže med svati brez sega nevestinskega kinča.

Na drugi den se pomika veseli sprevod proti domu mladoženca. Tam ji že čaka stara mati:

“Ka ste za ludi?” pita.

“Dobri.”

“Odkec? Mate pravico? Što je podpisani?”

“Gospod plebanoš...” in župnikovo ime se pove.

Ne dolgo pa cela kuča je oživela. In po seh kotih se začuje širna slovenska.

Primi, bratec, kupico...

Na velkom taleri (krožniku) se prinese dar nevesti: Spečeni vrtanek.

Šče je vse veselo pa glasno, ali svatje že začajo razoditi. Ne dolgo in goslarje spremlajo toga zadnjoga svata in vo na dveri.

Prvo nedelo po gostovanji je prvičuvanje; Zberejo se samo najbliži sorodniki. Pa to slavje je bole tožno, tistoga gostovanjskoga veselja več nega.

BANCO GERMANICO

DE LA AMERICA DEL SUD

Av. L. N. Alem 150 — BUENOS AIRES — 25 de Mayo 149-59

Predstavnik za celo Južno Ameriko:

PRVE HRVATSKE ŠTEDIONICE - ZAGREB
POŠTANSKE ŠTEDIONICE - BEOGRAD
ZADRUŽNE GOSPODARSKE BANKE - LJUBLJANA
BANCO DI ROMA - GENOVA

Pošljite Vaša denarna nakazila v stari kraj, samo tem
sigurnim potom.

BRZOJAVNO! Z AVIJONOM! S POŠTO!

Nase uradne ure: od 8½ do 7 zvečer; ob sobotah do 12¼.

Sigurnost! Brzina! Uslužnost! Poverjenje!

PARATI

je najboljša argentinska revija
za žene in dekleta.

Številka 20 cts., letno \$ 11.—

Pri najboljši volji Vam Vaši ne morejo pisati vseh novic iz domačih krajev, Vi hi pa radi vse vedeli. Naročite si torej najboljši slovenski dnevnik SLOVENEK ali najboljši slovenski tednik DOMOLJUB. Narečnina dnevnika Slovenec z ilustrirano prilogo vred mesečno \$ 3.50 ali letno \$ 37.50, tednika Domoljub letno \$ 5.— in mesečnika Bogoljub letno \$ 2.—

Naročila:

UPRAVA SLOVENCA, DOMOLJUBA
IN BOGOLJUBA

Kopitarjeva ulica 6

LJUBLJANA

Jugoslavija

SLOVENSKA KROJAČNICA IN TRGOVINA

z manufakturnim blagom po konkurenčnih cenah.

Priporoča se: Sebastian Mozetič

OSORIO 5925 (La Paternal)
Buenos Aires

Prvi ste vi!

V zadnjih mesecih se je krog naših klijentov jako povečal in dnevno prejemo od njih zahvalna pisma, ker so bili njih bančni posli pri nas **POCENI**, **HITRO** in **NAJTOČNIJE** izvršeni

TO JE NAŠE NAJVEČJE ZADOŠČENJE

ker je v **PRVEM REDU ZADOVOLJNOST** klijentov, kateri poslujejo z nami dokaz, da boste tudi Vi postreženi kakor želite in zaslužite

NOBEDEN BOLJŠI kot

SLOVENSKI ODDELEK

NA

BANCO HOLANDES UNIDO

SUCURSAL BUENOS AIRES

Centrala:
CANGALLO 360

Podružnica:
CORRIENTES 1900

**DENARNA NAKAZILA -- HRANILNICA — PRODAJA VOZNIH
LISTKOV — IZSELJENSKA POŠTA**